

Д Е Р Ж С Т А Т
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДОВКІЛЛЯ ЧЕРНІГІВЩИНИ – 2014

Статистичний збірник

**ЧЕРНІГІВ
2015**

Держстат
Головне управління статистики у Чернігівській області

Управління статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

Відповідальна за випуск **С. Г. Дубовик**

У збірнику вміщено дані про стан навколишнього природного середовища Чернігівщини за 1995–2014рр.

Розрахований на широке коло читачів.

- адреса: вул. Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна
- телефони: (462) 676-566, 676-534
- факс: (462) 675-082
- електронна пошта: post@chernivstat.gov.ua
- веб-сайт: www.chernivstat.gov.ua

Книжкова виставка-продаж (постійно діюча)

- адреса: вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна
- телефон: (462) 676-423

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник “Довкілля Чернігівщини – 2014” містить дані про стан навколишнього середовища області, а також заходи щодо поліпшення екологічної ситуації та природокористування.

Наведена в збірнику інформація базується на системі показників державних статистичних спостережень підприємств, установ, організацій з питань статистики навколишнього середовища.

Сфера статистики природних ресурсів та охорони довкілля охоплює повітряний басейн, водні, земельні ресурси, лісовий фонд, біологічне розмаїття флори і фауни, а система статистичних показників включає надходження шкідливих речовин у повітря від стаціонарних та рухомих джерел, скидання забруднених стоків у поверхневі водойми, утворення та розміщення відходів у довкіллі, наявність та обсяги використання земельних, водних, рослинних, тваринних ресурсів.

Статистичну інформацію в збірнику подано як за 2014 рік, так і в динаміці за останні 10–20 років, загалом по області й у розрізі районів та видів економічної діяльності. Аналітичні та табличні матеріали доповнено графіками та діаграмами, методологічними поясненнями. Для порівняння розміщено матеріали про основні показники, що характеризують стан довкілля регіонів України.

Збірник підготовлений управлінням статистики сільського господарства та навколишнього середовища, управлінням статистики послуг та відділом статистики населення Головного управління статистики у Чернігівській області. У збірнику використано дані Деснянського басейнового управління водних ресурсів, Головного управління Держземагентства в Чернігівській області, Департаменту екології та природних ресурсів Чернігівської ОДА.

СКОРОЧЕННЯ В ЗБІРНИКУ

%	– відсоток
га	– гектар
грн.	– гривня
км ²	– квадратний кілометр
кг	– кілограм
м ³	– кубічний метр
млн.	– мільйон
‰	– проміле, кількість демографічних подій у розрахунку на 1000 осіб
ПЗФ	– природно-заповідний фонд
р.	– рік
т.ін.	– таке інше
тис.	– тисяча
т	– тонна

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ В ЗБІРНИКУ

Тире (–)	– явищ не було
Крапки (...)	– відомості відсутні
Нуль (0; 0,0)	– явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами
Символ (х)	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
“з них”, “у тому числі”	– наведено не всі доданки загальної суми

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Скорочення в збірнику. Умовні позначення в збірнику.....	4
Статистично-аналітичний огляд стану навколишнього природного середовища у 2014 році.....	12
1. Охорона атмосферного повітря.....	20
1.1. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря.....	21
1.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах.....	22
1.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	23
1.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в розрахунку на площу міст обласного значення та районів.....	24
1.5. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на 1 км ²	25
1.6. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу.....	25
1.7. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах.....	26
1.8. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах.....	27
1.9. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	28
1.10. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	29
1.11. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрізі виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) у 2014 році.....	30
1.12. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності у 2014 році.....	32
1.13. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту в містах обласного значення та районах.....	33

1.14.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту суб'єктів господарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	34
1.15.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення від використання окремих видів палива в містах обласного значення та районах у 2014 році..	35
1.16.	Упровадження повітроохоронних заходів у 2014 році.....	36
2.	Охорона та використання водних ресурсів.....	37
2.1.	Основні показники використання й відведення води.....	39
2.2.	Структура використання свіжої води у 2014 році.....	39
2.3.	Забір води з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах.....	40
2.4.	Забір води з підземних водних об'єктів у містах обласного значення та районах.....	41
2.5.	Використання свіжої води в містах обласного значення та районах.....	42
2.6.	Використання свіжої води на виробничі потреби в містах обласного значення та районах.....	43
2.7.	Використання свіжої води на побутово-питні потреби в містах обласного значення та районах.....	44
2.8.	Використання свіжої води на побутово-питні потреби в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	45
2.9.	Використання свіжої води на сільськогосподарські потреби в містах обласного значення та районах.....	46
2.10.	Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води в містах обласного значення та районах.....	47
2.11.	Відведення (скидання) зворотних вод в містах обласного значення та районах.....	48
2.12.	Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	49
2.13.	Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	50
2.14.	Скидання нормативно-очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах.....	51
2.15.	Потужність очисних споруд у містах обласного значення та районах.....	52
3.	Земельні ресурси та їх охорона.....	53
3.1.	Земельний фонд області.....	54
3.2.	Розподіл земельної площі та сільськогосподарських угідь за землевласниками та землекористувачами.....	54
3.3.	Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь.....	55
3.4.	Площа меліорованих сільськогосподарських угідь.....	55

3.5.	Порушення й рекультивація земель.....	55
3.6.	Унесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами.....	56
3.7.	Посівна та удобрена площа сільськогосподарських культур.....	56
3.8.	Удобрена площа під урожай 2014 року в сільськогосподарських підприємствах у районах.....	57
3.9.	Унесення мінеральних і органічних добрив під урожай 2014 року сільськогосподарськими підприємствами в районах.....	58
3.10.	Проведення вапнування ґрунтів та площа, на якій застосовувались засоби захисту рослин сільськогосподарськими підприємствами, у 2014 році в районах.....	59
4.	Утворення та поводження з відходами	60
4.1.	Основні показники утворення та поводження з відходами	61
4.2.	Наявність відходів за класами небезпеки.....	61
4.3.	Утворення відходів за класами небезпеки.....	62
4.4.	Утворення відходів I–III класів небезпеки.....	62
4.5.	Основні показники поводження з відходами за класами небезпеки у 2014 році.....	62
4.6.	Утворення та наявність відходів за групами небезпечних складників.....	63
4.7.	Утворення відходів в містах обласного значення та районах.....	68
4.8.	Утворення відходів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах	69
4.9.	Утворення відходів за категоріями матеріалів у 2014 році.....	70
4.10.	Утворення відходів у містах обласного значення та районах у 2014 році.....	71
4.11.	Отримано відходів зі сторони в містах обласного значення та районах.....	72
4.12.	Отримано відходів зі сторони за джерелами надходження у 2014 році.....	73
4.13.	Утилізовано відходів у містах обласного значення та районах	74
4.14.	Видалення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах в містах обласного значення та районах.....	75
4.15.	Наявність відходів у містах обласного значення та районах.....	76
4.16.	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах.....	77
4.17.	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах у розрахунку на квадратний кілометр у містах обласного значення та районах.....	78
5.	Охорона та використання лісових ресурсів.....	79
5.1.	Лісовий фонд.....	80
5.2.	Основні показники ведення лісового господарства.....	80

5.3. Темпи росту обсягів продукції, робіт та послуг лісового господарства.....	81
5.4. Заготівля ліквідної деревини за категоріями технічної придатності.....	81
5.5. Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства в містах обласного значення та районах.....	82
5.6. Рубки лісу та заходи лісогосподарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	83
5.7. Заготівля ліквідної деревини в містах обласного значення та районах.....	84
5.8. Заготівля лісоматеріалів круглих у містах обласного значення та районах.....	85
5.9. Відтворення лісів у містах обласного значення та районах.....	86
5.10. Садіння і висівання лісу в містах обласного значення та районах...	87
5.11. Природне поновлення лісу в містах обласного значення та районах.....	88
5.12. Відтворення лісів.....	89
5.13. Загибель лісових насаджень.....	89
5.14. Рубки формування й оздоровлення лісів та інші заходи в містах обласного значення та районах.....	90
5.15. Заготівля деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах.....	91
5.16. Заготівля ліквідної деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах..	92
5.17. Лісові пожежі на території області.....	93
5.18. Кількість пожеж у лісах області.....	93
5.19. Пожежі в лісовому фонді в містах обласного значення та районах у 2014 році	94
5.20. Лісозахисні роботи в лісовому фонді.....	95
5.21. Структура загибелі лісових насаджень у 2014 році за причинами...	95
5.22. Причини загибелі лісових насаджень в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	96
5.23. Порушення лісового законодавства в містах обласного значення та районах у 2014 році	97
6. Мисливське господарство.....	98
6.1. Основні показники ведення мисливського господарства.....	99
6.2. Площа угідь, охоплених мисливським упорядкуванням, у містах обласного значення та районах.....	100
6.3. Кількість працівників, зайнятих у мисливському господарстві, в містах обласного значення та районах.....	101
6.4. Витрати на ведення мисливського господарства в містах обласного значення та районах.....	102

6.5. Витрати на охорону, відтворення та облік мисливських тварин, упорядкування мисливських угідь у містах обласного значення та районах.....	103
6.6. Загальна кількість копитних тварин	104
6.7. Динаміка чисельності копитних тварин.....	104
6.8. Загальна кількість хутрових звірів	105
6.9. Динаміка чисельності хутрових звірів.....	105
6.10. Загальна кількість пернатої дичини.....	106
6.11. Динаміка чисельності пернатої дичини.....	106
7. Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі.....	107
7.1. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища.....	108
7.2. Витрати на охорону навколишнього природного середовища.....	108
7.3. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах.....	109
7.4. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах.....	110
7.5. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах	111
7.6. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища у 2014 році.....	112
7.7. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2014 році.....	113
7.8. Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування у 2014 році.....	113
7.9. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2014 році.....	114
7.10. Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення та поточні витрати на охорону природи..	115
7.11. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	116
7.12. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	117
7.13. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	118
7.14. Екологічні платежі.....	119
7.15. Структура екологічного податку, пред'явленого підприємствам, організаціям, установам у 2014 році.....	119

7.16.	Екологічні платежі, пред'явлені підприємствам, організаціям, установам за забруднення навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах	120
7.17.	Екологічні платежі, фактично сплачені підприємствами, організаціями, установами за забруднення навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах ..	121
7.18.	Екологічний податок та штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства, пред'явлені підприємствам, організаціям, установам в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	122
7.19.	Екологічний податок та штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства, фактично сплачені підприємствами, організаціями, установами в містах обласного значення та районах у 2014 році.....	123
8.	Населення.....	124
8.1.	Територія, щільність населення та кількість адміністративно-територіальних одиниць.....	125
8.2.	Чисельність наявного населення в містах обласного значення та районах.....	126
8.3.	Народжуваність, смертність та природний приріст (скорочення) населення.....	129
8.4.	Розподіл померлих за статтю та віковими групами.....	130
8.5.	Смертність населення за причинами смерті.....	131
9.	Охорона здоров'я.....	132
9.1.	Захворюваність населення області за класами хвороб.....	133
9.2.	Захворюваність населення на злоякісні новоутворення в містах обласного значення та районах	135
9.3.	Захворюваність населення на активний туберкульоз у містах обласного значення та районах.....	136
10.	Деякі міжрегіональні порівняння.....	137
10.1.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за регіонами.....	138
10.2.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами.....	139
10.3.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами.....	140
10.4.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами у 2014 році.....	141
10.5.	Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами у 2014 році.....	142
10.6.	Використання свіжої води за регіонами.....	143

10.7. Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води за регіонами.....	144
10.8. Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти за регіонами у 2014 році.....	145
10.9. Утворення відходів за регіонами.....	146
10.10. Наявність відходів за регіонами.....	147
10.11. Утилізація відходів у 2014 році за регіонами.....	148
10.12. Землі України.....	149
10.13. Обсяги продукції лісового господарства за регіонами.....	149
10.14. Заготівля ліквідної деревини за регіонами.....	150
10.15. Відтворення лісів за регіонами.....	151
10.16. Садіння та висівання лісу за регіонами.....	152
10.17. Площа мисливських угідь за регіонами.....	153
10.18. Загальна кількість диких тварин, що мешкають у мисливських угіддях України.....	154
10.19. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища України.....	155
10.20. Екологічні платежі.....	155
10.21. Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок за регіонами у 2014 році.....	156
10.22. Формування чисельності населення у 2014 році.....	157

Статистично-аналітичний огляд стану навколишнього природного середовища у 2014 році

Виробнича діяльність, науково-технічний прогрес поряд із благами і комфортом для людей приносять і наростаюче забруднення навколишнього середовища, руйнацію й збіднення природних комплексів і ресурсів. Біосфера землі піддається наростаючому антропогенному впливу.

Збереження, відновлення і раціональне використання природних ресурсів є однією з найактуальніших проблем у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Географічне розташування та кліматичні умови. Чернігівська область розташована на крайній півночі Лівобережної України. Протяжність території із заходу на схід становить 180 км, з півночі на південь – 220 км. Загальна площа складає 31,9 тис. км², густота населення області – 33 особи/км².

Територія області пролягає в поліській та лісостеповій зонах Придніпровської низовини. На заході і північному заході межує з Гомельською областю Білорусі, на півночі – з Брянською областю Росії, на сході – з Сумською, на півдні – з Полтавською, на південному заході – з Київською областями України. Середня висота над рівнем моря – 120 метрів, на північному сході – 200 метрів, на південному заході – 120–150 метрів.

Клімат області помірно континентальний, м'який, достатньо вологий. Зима малосніжна, порівняно тепла, літо тепле і помірно вологе. Середня температура січня становить –6...–8 °С, липня – +18,0...+19,5 °С. Середньорічна кількість опадів – 550–660 мм. Середня річна відносна вологість повітря складає 75–80% (від 50–70% у липні–серпні до 80–95% взимку). Протягом року спостерігається від 20 до 44 днів з відносною вологістю повітря 30% і менше.

Ландшафтам Чернігівського Полісся властивий високий ступінь поширення природних територій, попри великі втрати від меліоративних робіт, проведених у свій час. Значна частина з них зберігає потенційні можливості відновлення – повернення до природного стану або деякого наближення до нього. Добре збережені заплавні ландшафтні комплекси середніх та великих річок – Десни, Сейму, Снову, Сожу. Лучні, лучно-болотні та болотні заплавні комплекси верхів'їв, а здебільшого і всієї течії, багатьох малих річок дуже змінені – осушені і частково розорані.

Майже цілком область розміщується у Придніпровській низовині, південна її частина у межах Полтавської рівнини має переважно рівнинну, злегка хвилясту поверхню, в цілому сприятливу для господарської діяльності. Абсолютні висоти 100–220 м (максимальна відмітка 222 м біля с. Березова Гать Новгород-Сіверського району). Переважають ерозійно-аккумулятивні форми рельєфу (річкові долини, яри, балки) у поєднанні з аккумулятивними (льодовикові і водно-льодовикові вали, зандрові рівнини). Виключенням є сильно еродовані території Придеснянського плато (західні відроги Середньо-

Російської височини), численні лесові «острови» у північній та південно-східній частинах області, а також болота і знижені та перезволожені землі давніх річкових та прохідних долин (Замглай, Смолянка та інші).

Надра Чернігівщини багаті корисними копалинами. Сировинний потенціал регіону на 59,4% складається з паливно-енергетичних корисних копалин – нафти, конденсату, торфу; 31,7% загальних мінеральних ресурсів належить будівельній сировині; 8,2% – води прісні та мінеральні, 0,7% – нерудні корисні копалини для металургії та бішофіт.

Чернігівщина є однією з найбагатших за запасами водних ресурсів. Гідрографічна мережа належить до басейну Дніпра. Територією області протікають великі річки: Дніпро (124 км), Десна (505 км); середні: Сож (30 км), Судость (17 км), Сейм (56 км), Снов (190 км), Остер (195 км), Трубіж (15 км), Супой (25 км), Удай (195 км), 1560 малих річок.

Загальна довжина річкової мережі складає 8369 км, у т.ч. великих річок – 629 км, середніх – 723 км, малих – 7017 км.

Густота річкової мережі області – 0,26–260 м на 1 км².

Природні ресурси Десни мають важливе значення для розвитку продуктивного потенціалу Дніпра. Десна (загальна площа басейну – 88,9 тис. км²) є другою за величиною, на території басейну Дніпра, річкою після Прип'яті, та першою за довжиною (1130 км) лівобережною притокою Дніпра. У басейні Десни, у середній за водністю рік, формується майже 22% поверхневого стоку Дніпра і майже 15% стоку усіх річок його основних притоків.

Область лежить у зонах мішаних лісів і лісостеповій. Загальна площа земель лісового фонду становить 739,5 тис.га, у тому числі вкритих лісовою рослинністю – 660,9 тис.га (23,2% від загальної площі області).

Відсоток площ, вкритих лісом, у різних районах області не однаковий. Лісистість північних районів становить 20–41% від загальної площі району, південних – 7–20%.

Атмосферне повітря. Протягом 2014р. в атмосферу надійшло 87,4 тис.т забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

У сумарній кількості забруднюючих речовин викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили, відповідно, 13,7 тис.т та 61,4 т. Крім цих речовин, в атмосферу у 2014р. стаціонарними та пересувними джерелами було викинуто 2259,0 тис.т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Майже 48% небезпечних речовин, що потрапили в повітря, припало на стаціонарні джерела забруднення підприємств. Від них в атмосферу надійшло 41,9 тис.т забруднюючих речовин, що на 1,8 тис.т (на 4,1%) менше, ніж у 2013 році.

Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території області становила 1,3 т небезпечних речовин, а на 1 особу – 39,5 кг. Проте в окремих містах та районах ці показники значно перевищили середній рівень по області. Зокрема, підприємствами м.Чернігова в розрахунку на 1 км² території було викинуто 256,8 т забруднюючих речовин, що перевищило середній показник по області в 195,6 раза, у м.Ніжині – у 19,5 раза, у м.Прилуках – у 14,3 раза. У Варвинському районі щільність викидів на 1 км² перевищила середньообласний показник у 3,8 раза, а на одну особу – у 4,5 раза.

Порівняно з 2013р. збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферу відмічалось лише в Ріпкинському (на 174,6 т, або 48,6%), Варвинському (на 614,2 т, або 26,5%), Борзнянському (на 117,5 т, або 12,9%) районах та м.Ніжині (на 129,6 т, або 13,3%). Близько половини викинутих стаціонарними джерелами забруднюючих речовин припадає на підприємства м.Чернігова.

Основними забруднювачами повітря області у 2014р. були підприємства – виробники електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (44,9% шкідливих викидів), сільського, лісового і рибного господарства (28,4%), підприємства переробної промисловості (11,8%).

З метою охорони атмосферного повітря та клімату підприємства здійснили 10 заходів, на які було витрачено 10,1 млн.грн. Упровадження природоохоронних заходів сприяло зменшенню надходжень небезпечних речовин у повітряний басейн на 103,3 т.

Від роботи двигунів пересувних джерел забруднення у 2014р. в повітря надійшло 45,5 тис.т забруднюючих речовин, з яких 39,9 тис.т, або 87,6% – це викиди автомобільного транспорту, 0,2 тис.т, або 0,5% – залізничного та 5,4 тис.т, або 11,9% – виробничої техніки. Із загальної кількості 27,5 тис.т небезпечних речовин викинуто автомобілями, що перебувають у приватній власності населення. Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднювалося повітря під час експлуатації транспортних засобів та виробничої техніки, були: оксид вуглецю (74,1%, або 33,7 тис.т), оксиди азоту (12,0%, або 5,5 тис.т), неметанові леткі органічні сполуки (11,0%, або 5,0 тис.т), сажа (1,3%, або 0,6 тис.т), діоксид сірки (1,3%, або 0,6 тис.т). Решта викидів припало на метан, бенз(а)пірен та аміак (0,3%, або 0,1 тис.т).

Водні ресурси. За даними Деснянського басейнового управління водних ресурсів у 2014р. з природних водних об'єктів було забрано 156,2 млн.м³ води, що на 8,2% менше, ніж у 2013 році.

Водокористувачами в області спожито 142,4 млн.м³ води, що на 13,9 млн.м³ (на 8,9%) менше порівняно з 2013р. Зокрема, на виробничі потреби підприємств у 2014р. припало 64,5% (91,8 млн.м³) усієї використаної води, на побутово-питні потреби – 20,9% (29,8 млн.м³), на сільськогосподарське водопостачання та інші потреби – 14,6% (20,8 млн.м³). Використання свіжої

води зменшилося, в основному, за рахунок її витрат на виробничі потреби (на 12,0 млн.м³, або на 11,6%) та побутово-питні потреби (на 0,8 млн.м³, або 2,6%).

Потреби промисловості задовольнялися також шляхом залучення води в оборотні і повторно-послідовні системи, за рахунок цього протягом 2014р. зекономлено 147,9 млн.м³ свіжої води.

Загальне водовідведення у 2014р. склало 109,1 млн.м³, що на 12,3 млн.м³ (на 10,1%) менше проти попереднього року.

Скидання забруднених стоків та безповоротний водозабір негативно впливають на водні ресурси. Протягом 2014р. у водойми скинуто 19,0 млн.м³ забруднених стоків, що на 2,1 млн.м³ (на 12,4%) більше, ніж у 2013р. При цьому, частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні становила 17,4%. Необхідно зазначити, що наявна потужність очисних споруд (64,3 млн.м³) дозволяла повністю очистити забруднені зворотні води.

Земельні ресурси. На початок 2015р., за даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області, земельний фонд області складав 3190,3 тис.га. Питома частка земель сільськогосподарського призначення у загальному фонді становила 66,6%, лісів та лісовкритих площ – 23,2%.

Значна частка земельної площі (64,8%, або 2068,1 тис.га) – це сільськогосподарські угіддя, у структурі яких 68,5% (1416,7 тис.га) припадає на рілля. Сільськогосподарська освоєність території становить 67%, а ступінь розораності земельної площі – 44%.

Одним із визначальних елементів у системі заходів щодо нарощування обсягів і підвищення врожайності сільськогосподарських культур є застосування добрив. Під урожай 2014р. сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) на площі 782,1 тис.га (86,2% посівних площ) було внесено 96,9 тис.т мінеральних добрив (у поживних речовинах), що на 4,7% більше, ніж у попередньому році. Органічні добрива (704,7 тис.т, або на 12,5% більше рівня 2013р.) внесено на площі 23,5 тис.га, що складає лише 2,6% загальної площі посівів. На 1 гектар посівної площі в середньому було внесено по 107 кг мінеральних добрив (на 8 кг більше проти 2013р.) та 0,8 т органіки (на 0,1 т більше попереднього року). У структурі внесених мінеральних добрив найбільшу питому вагу займали азотні добрива (72,2%), на фосфорні та калійні припадало, відповідно, 14,2% та 13,6% обсягу.

Площа, на якій аграрними підприємствами (крім малих) у 2014р. було проведено вапнування ґрунтів, становила 5,4 тис.га, що на 0,9 тис.га (на 14,3%) менше проти 2013р. У ґрунт унесено 26,7 тис.т вапняного борошна та інших вапнякових матеріалів. Площа, на якій застосовувалися засоби захисту сільськогосподарських рослин, становила 710,3 тис.га, у т.ч. пестициди – 591,2 тис.га, що, відповідно, на 5,5% та 0,7% більше показників 2013р.

Відходи. Протягом 2014р. в області утворилося 848,3 тис.т відходів, що на 25,7% більше порівняно з 2013р., у т.ч. від економічної діяльності

підприємств та організацій, які отримали дозволи на утворення відходів, – 521,2 тис.т (на 11,1% більше), у домогосподарствах – 327,1 тис.т (в 1,6 раза більше). Із загального обсягу утворених відходів 847,5 тис.т становили відходи IV класу небезпеки, 299,6 т – III класу небезпеки, 327,8 т – II класу небезпеки, 133,4 т – I класу небезпеки.

У 2014р. сумарний обсяг відходів, що утворилися в м.Чернігові та Городнянському районі, складає 55,3% від загального обсягу утворених відходів.

Відходи I–III класів небезпеки становлять незначну частку від загальної кількості, проте саме вони створюють ризики для здоров'я і навколишнього середовища. У 2014р. сумарний обсяг утворення відходів I–III класів небезпеки від економічної діяльності підприємств та організацій міст Чернігів та Прилуки, Варвинського, Бахмацького, Ічнянського та Корюківського районів становить біля 90% від загального обсягу таких відходів.

Побутові відходи у 2014р. залишилися домінуючими в структурі утворення відходів за категоріями матеріалів (26,5% від загального обсягу утворених відходів).

Переважна більшість утилізованих відходів за категоріями матеріалів – тваринні екскременти, сеча та гній. Обсяг їх утилізації становив 75610,9 т, або 70,5% від загального обсягу утилізації.

Порівняно з 2013р. загальний обсяг утилізації відходів зменшився у 2,2 раза. Понад 83% обсягу утилізованих у 2014р. відходів припадає на підприємства м.Чернігова, Варвинського та Чернігівського районів.

Загальний обсяг спалення відходів порівняно з 2013р. збільшився на 4,7%, у тому числі з метою їх теплової переробки в 1,9 раза та отримання енергії – на 3,5%.

Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти у 2014р. залишається домінуючим методом поводження з відходами. Їх обсяг порівняно з 2013р. збільшився на 21,6%, відходів I–III класів небезпеки – в 1,8 раза стало менше. Частка відходів, видалених у спеціально відведені місця чи об'єкти або спалених (без отримання енергії), у загальному обсязі утворених відходів у 2014р. порівняно з 2013р. зменшилася на 1,6 в.п. і становила 46,7%.

Станом на 1 січня 2015р. загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах підприємств області, які були активні протягом 2014р., становив 10184,5 тис.т відходів, з них 0,3 тис.т належать до III класу небезпеки, 10184,2 тис.т – до IV класу небезпеки. На території міст Чернігів та Ніжин зберігається 91% обсягу накопичених в області відходів.

За 2014р. зібрано, отримано для утилізації та видалення 488,1 тис.т побутових та подібних відходів, з них 67% – відходи, що утворилися в домогосподарствах.

Лісові ресурси. Обсяг продукції (робіт, послуг) лісового господарства, вироблений підприємствами та організаціями, яким надано в користування або власність ліси, за 2014р. становив 545,5 млн.грн. (у фактичних цінах; без ПДВ), з них обсяг продукції лісозаготівель – 521,1 млн. грн. (95,5% загального обсягу).

У 2014р. лісогосподарськими підприємствами Чернігівської області було освоєно 85,8% розрахункової лісосіки та фактично заготовлено від рубок головного користування 867,9 тис.м³ ліквідної деревини (без підготовчих робіт), у т.ч. по хвойному господарству – 593,3 тис.м³, твердолистяному – 46,5 тис.м³ та м'яколистяному – 228,1 тис.м³.

Протягом року заготовлено другорядної лісової продукції: новорічних ялинок – 23,4 тис.шт., деревних соків – 1457,5 т, сіна – 2,0 т, лікарських рослин – 5,2 т, дикорослих плодів – 0,5 т.

Відтворення лісів проведено на площі 3,7 тис.га земель лісового фонду, з яких 3,0 тис.га – садіння та висівання лісу та 0,7 тис.га – природне поновлення. Протягом 2014р. у вкриті лісовою рослинністю землі в лісовому фонді переведено 3,4 тис.га лісових культур та 0,8 тис.га ділянок із природним поновленням. Залишки невивезеної деревини на лісосіках на кінець звітнього року становили 144,2 м³, неочищених площ – 0,4 тис.га.

У 2014р. площа загибелі лісових деревостанів становила 1024 га. Обсяг загиблої деревини склав 266,8 тис.м³, у тому числі від впливу несприятливих погодних умов – 215,5 тис.м³, хвороб лісу – 39,4 тис.м³, пошкоджень шкідливими комахами – 5,2 тис.м³, лісових пожеж – 3,8 тис.м³ та з інших причин – 2,9 тис.м³.

Протягом 2014р. в результаті проведення лісозахисних робіт ліквідовано та зникло під впливом природних факторів 6,2 тис.га осередків шкідників і хвороб лісу. На кінець року залишилося 82,5 тис.га осередків, з яких 4,1 тис.га потребує негайних заходів боротьби.

У 2014р. в області було зареєстровано 231 випадок незаконних рубок дерев і чагарників, які мали негативний вплив на ведення лісового господарства. Внаслідок незаконних рубок лісовому господарству заподіяно шкоду на суму 2,2 млн.грн. та знищено або пошкоджено 561 м³ деревини.

Мисливське господарство. На початок 2014р. в Чернігівській області було зареєстровано 55 мисливських господарств. В якості мисливських угідь ними використовувалося 2708,9 тис.га (85% земельного фонду області), з них лісових – 655,0 тис.га, польових – 1827,3 тис.га, водно-болотних – 164,3 тис.га.

У 2014р. мисливський фонд області налічував 6 видів копитних тварин, 15 видів хутрових звірів та 21 вид птахів. Порівняно з попереднім роком чисельність копитних тварин зросла на 620 голів і становила 13904 голови, хутрових звірів – на 433 голів (71285 голів), пернатої дичини – зменшилася на 5344 голови (862945 голів).

У мисливських угіддях області мешкав 981 лось, 516 оленів, 3772 кабани, 8620 козуль, 42,5 тис. зайців, 11,4 тис. ондатр, 6,1 тис. бобрів, 2,9 тис. лисиць,

2,4 тис. куниць, 300,4 тис. качок, 135,6 тис. лисок, 118,2 тис. перепілок, 117,4 тис. куликів, 88,9 тис. курочок водяних тощо.

Окремі мешканці мисливських угідь (видри, норки, рисі) занесені до Червоної книги України.

Частка добутих копитних тварин у загальній кількості тих, які мешкають у мисливських угіддях, становила 5,9%, хутрових звірів – 10,9%, пернатої дичини – 8,2%.

Загальні витрати на ведення мисливського господарства зросли порівняно з 2013р. на 8,1% і становили 16,4 млн.грн. На охорону, відтворення, облік диких тварин та впорядкування мисливських угідь витрачено 26,7% усіх коштів.

У 2014р. в області діяло 11 розплідників зі штучного розведення копитних тварин для розселення, в яких утримувались олені благородні, лані, муфлони та кабани. Загальне поголів'я мисливських тварин у розплідниках становило 267 голів, що на 33 голови більше, ніж у 2013 році. Кількість ланей збільшилась на 25 голів і становила 123 голови, оленів благородних – на 5 (63), кабанів – на 2 (58), муфлонів – на 1 (23).

Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок. Протягом 2014р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами, організаціями та установами було витрачено 223,2 млн.грн. (без ПДВ), що на 2,0% більше порівняно з 2013р. Із загальної кількості витрат на охорону навколишнього природного середовища 198,7 млн.грн., або 89,0%, становлять поточні витрати, 24,5 млн.грн., або 11,0%, – капітальні інвестиції, у тому числі 0,6 млн.грн. – витрати на капітальний ремонт природоохоронного обладнання.

За рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів було освоєно 17,2% капітальних інвестицій і здійснено 4,7% поточних витрат, а основним джерелом фінансування витрат на охорону довкілля, як і в попередні роки, були власні кошти підприємств та організацій – відповідно, 79,6% і 95,2%.

Майже 98% капітальних інвестицій від сумарного обсягу по області було освоєно підприємствами, які зареєстровані в м.Чернігові (24,0 млн.грн.). Понад 76% поточних витрат від загальної суми по області було здійснено підприємствами, які зареєстровані в містах Чернігів (87,1 млн.грн.), Ніжин (11,3 млн.грн.) та Корюківському районі (53,6 млн.грн.).

У 2014р. підприємствам, організаціям та установам області за забруднення навколишнього природного середовища і порушення природоохоронного законодавства пред'явлено екологічних платежів та штрафних санкцій на загальну суму 8383,7 тис.грн., з них 8373,7 тис.грн. становить екологічний податок та 10,0 тис.грн. – штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства.

Понад 45% екологічного податку області становлять платежі за розміщення відходів, біля 45% – викиди в атмосферне повітря забруднюючих

речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, 10% – за скиди забруднюючих речовин у водойми.

Підприємствами, організаціями, установами області фактично сплачено протягом 2014р. 7822,0 тис.грн. екологічних платежів (з урахуванням погашення заборгованості за попередні роки), що становить 93,4% від загальної суми пред'явлених екологічних платежів.

***

Більше половини забруднюючих речовин потрапляє в повітря від пересувних джерел забруднення.

Частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні становила 17,4%.

Сільськогосподарська освоєність території становить 67%, а ступінь розораності земельної площі – 44%. Площа, на якій аграрними підприємствами (крім малих) у 2014р. було проведено вапнування ґрунтів, була на 14,3% меншою проти 2013р.

Протягом 2014р. в області утворилося на 25,7% більше відходів усіх класів небезпеки, ніж рік тому. Порівняно з 2013р. загальний обсяг утилізації відходів зменшився у 2,2 раза. На території міст Чернігів та Ніжин зберігається 91% обсягу накопичених в області відходів.

Основним джерелом фінансування витрат на охорону довкілля, як і в попередньому році, були власні кошти підприємств та організацій (93,4% – у 2014р., 75,0% – у 2013р.).

1. ОХОРОНА АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Стационарне джерело забруднення – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу та/або скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Пересувне джерело забруднення – транспортний засіб, рух якого супроводжується викидом в атмосферу забруднюючих речовин.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел – загальна кількість забруднень, що надійшли в повітряний басейн від стаціонарних джерел викидів як після проходження пилогазоочисних установок у результаті неповного уловлення й очищення на організованих джерелах забруднення, так і без очищення від організованих і неорганізованих джерел забруднення. Сюди не включають викиди шкідливих речовин у результаті ерозії ґрунтів (пилових бур), лісових пожеж тощо.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел – загальна кількість забруднень, що надійшли в повітряний басейн під час роботи двигунів автомобільного, авіаційного, залізничного, водного транспорту та виробничої техніки.

Забруднююча речовина – речовина хімічного або біологічного походження, що присутня або надходить в атмосферне повітря й може прямо або опосередковано справляти негативний вплив на здоров'я людини та стан навколишнього природного середовища.

Парникові гази – гази, які затримують інфрачервоне випромінювання земної поверхні, що призводить до глобального потепління на планеті. До основних парникових газів належать: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), оксид азоту (N_2O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ) та гексафторид сірки (SF_6).

1.1. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря

	1995	2000	2005	2010	2013	2014 ^(m)
Викиди забруднюючих речовин у повітря, усього	101977	64183	83384	96725	91026	87371
Стаціонарними джерелами забруднення	38786	20164	37538	47388	43678	41869
у тому числі						
діоксид сірки	9109	4902	7199	11897	12769	11917
оксиди азоту	8484	3107	3301	4243	4137	3811
оксид вуглецю	6446	4286	3942	2576	2598	2566
метан ¹	8025	2922	12805	18372	14326	13590
неметанові леткі органічні сполуки ²	1770	2050	2617	1727	1755	2165
сажа	337	50	25	27	26	21
Автомобільним транспортом	63191	44019	45364	45332	41791	39879
у тому числі						
діоксид сірки	...	156	186	293	322	313
оксиди азоту	...	2509	2721	3644	3594	3449
оксид вуглецю	...	34566	35636	35645	32636	31159
метан ³	...	6667	6658	141	132	129
неметанові леткі органічні сполуки ²	...	...	...	5296	4732	4466
сажа	...	121	163	312	372	363
Авіаційним, залізничним, водним транспортом та виробничою технікою ⁴	...	...	482	4005	5557	5623
у тому числі						
діоксид сірки	...	...	15	190	257	264
оксиди азоту	...	...	231	1482	1993	2022
оксид вуглецю	...	...	145	1774	2530	2545
метан ³	...	...	58	11	16	16
неметанові леткі органічні сполуки ²	...	...	16	376	529	538
сажа	...	...	17	171	231	236
Крім того, викиди діоксиду вуглецю, тис.т	...	...	1494,7	2456,7	2403,0	2259,0
стаціонарними джерелами забруднення	...	...	1494,7	1884,0	1799,5	1676,0
автомобільним транспортом	...	...	...	431,9	411,1	386,4
залізничним, водним транспортом та виробничою технікою	...	...	...	140,8	192,4	196,6

¹ У 1995, 2000рр. – вуглеводні.

² У 1995, 2000рр. – леткі органічні сполуки.

³ У 1995, 2000, 2005рр. – вуглеводні.

⁴ У цій та таблиці 1.8. з 2010р. включено викиди від виробничої техніки.

1.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2013	(m) 2014
Чернігівська область	101977	64183	83384	96725	91026	87371
м. Чернігів	18840	22561	27951	32479	32690	30922
м. Ніжин	4045	5500	5403	3724	3359	3372
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	715
м. Прилуки	6190	6606	5900	4048	4055	3862
райони						
Бахмацький	4113	2058	4278	4196	3759	3605
Бобровицький	3537	1688	2528	2916	3083	2904
Борзнянський	3047	1453	2558	2718	2379	2422
Варвинський	6678	3789	3322	3637	3932	4730
Городнянський	1951	769	1906	2184	1986	1734
Ічнянський	3234	1440	2711	3510	3388	3145
Козелецький	2883	1587	1803	2740	2393	2321
Коропський	2539	898	1172	1579	1380	1343
Корюківський	2292	1532	2477	2905	2724	2601
Куликівський	1157	418	574	1696	1698	1707
Менський	3135	1279	2338	2791	2572	2297
Ніжинський	2899	847	1069	1566	1607	1454
Н.-Сіверський	2525	1109	1991	1891	1685	893
Носівський	11866	2713	2557	4025	2587	2403
Прилуцький	4528	1057	1610	3216	3247	3109
Ріпкинський	2813	1075	1569	1845	1482	1616
Семенівський	1605	755	1156	1482	1384	1363
Сосницький	1102	426	797	952	844	814
Срібнянський	1090	406	637	1118	1114	1027
Талалаївський	1573	559	1312	1069	903	913
Чернігівський	6809	3003	4626	7102	5578	5135
Щорський	1526	655	1139	1336	1197	964

1.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2013	2014 ^(кз)
Чернігівська область	75,1	50,3	70,8	87,6	84,9	82,3
м.Чернігів	60,4	72,4	93,2	109,3	110,5	104,8
м.Ніжин	49,0	69,3	71,5	50,2	45,7	46,4
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	52,0
м.Прилуки	84,2	94,4	95,7	68,6	69,1	66,6
райони						
Бахмацький	64,7	35,2	81,5	86,9	80,8	78,4
Бобровицький	77,6	40,8	65,5	82,1	89,8	85,5
Борзнянський	61,0	32,6	64,2	76,7	71,1	73,9
Варвинський	317,5	183,9	174,5	207,8	233,8	284,3
Городнянський	47,5	20,1	56,2	70,8	67,2	59,6
Ічнянський	72,7	34,4	70,9	101,2	102,4	96,8
Козелецький	42,5	25,5	31,7	53,8	49,4	48,9
Коропський	72,8	27,4	39,8	60,4	56,0	55,5
Корюківський	62,5	44,4	78,8	100,3	97,6	94,2
Куликівський	44,9	18,7	27,5	89,3	94,6	96,8
Менський	62,2	28,0	54,8	70,5	67,7	61,4
Ніжинський	71,4	23,0	31,7	51,5	55,7	51,3
Н.-Сіверський	65,8	30,2	60,4	63,9	59,9	64,1
Носівський	285,0	71,2	74,2	127,1	84,9	80,0
Прилуцький	91,1	22,8	37,9	83,5	88,1	85,7
Ріпкинський	65,6	28,1	45,6	60,1	51,1	56,9
Семенівський	60,6	31,7	54,2	77,0	74,3	74,2
Сосницький	40,7	17,0	34,7	45,8	42,9	42,2
Срібнянський	67,5	27,0	47,4	91,0	94,3	88,3
Талалаївський	82,4	33,0	84,3	75,1	65,9	67,6
Чернігівський	95,6	47,4	80,1	132,5	106,2	98,3
Щорський	42,7	20,3	40,5	52,2	48,4	39,5

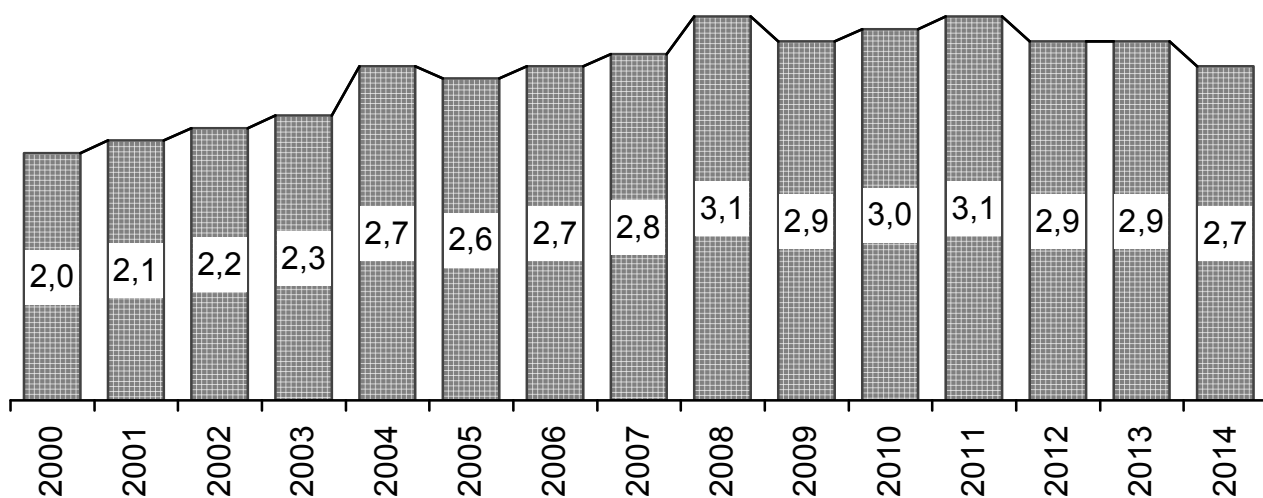
**1.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від
стаціонарних та пересувних джерел забруднення в розрахунку на
площу міст обласного значення та районів**

	1995	2000	2005	2010	2013	(т на км ²) 2014
Чернігівська область	3,2	2,0	2,6	3,0	2,9	2,7
м. Чернігів	319,3	285,6	358,3	416,4	419,1	396,4
м. Ніжин	96,3	131,0	125,7	86,6	78,1	78,4
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	39,7
м. Прилуки	247,6	264,2	137,2	94,1	94,3	89,8
райони						
Бахмацький	2,8	1,4	2,9	2,8	2,5	2,4
Бобровицький	2,5	1,2	1,8	2,1	2,2	2,1
Борзнянський	1,9	0,9	1,6	1,7	1,5	1,5
Варвинський	11,3	6,4	5,6	6,2	6,7	8,0
Городнянський	1,2	0,5	1,2	1,4	1,3	1,1
Ічнянський	2,1	0,9	1,7	2,2	2,1	2,0
Козелецький	1,1	0,6	0,7	1,0	0,9	0,9
Коропський	1,9	0,7	0,9	1,2	1,1	1,0
Корюківський	1,6	1,1	1,7	2,0	1,9	1,8
Куликівський	1,2	0,4	0,6	1,8	1,8	1,8
Менський	2,3	0,9	1,7	2,0	1,9	1,7
Ніжинський	1,9	0,6	0,7	1,0	1,1	1,0
Н.-Сіверський	1,4	0,6	1,1	1,0	0,9	0,5
Носівський	10,3	2,4	2,2	3,5	2,2	2,1
Прилуцький	2,5	0,6	0,9	1,8	1,8	1,7
Ріпкинський	1,3	0,5	0,8	0,9	0,7	0,8
Семенівський	1,1	0,5	0,8	1,0	0,9	0,9
Сосницький	1,2	0,5	0,8	1,0	0,9	0,9
Срібнянський	1,9	0,7	1,1	1,9	1,9	1,8
Талалаївський	2,5	0,1	2,1	1,7	1,4	1,4
Чернігівський	2,7	1,2	1,8	2,8	2,2	2,0
Щорський	1,2	0,5	0,9	1,0	0,9	0,8

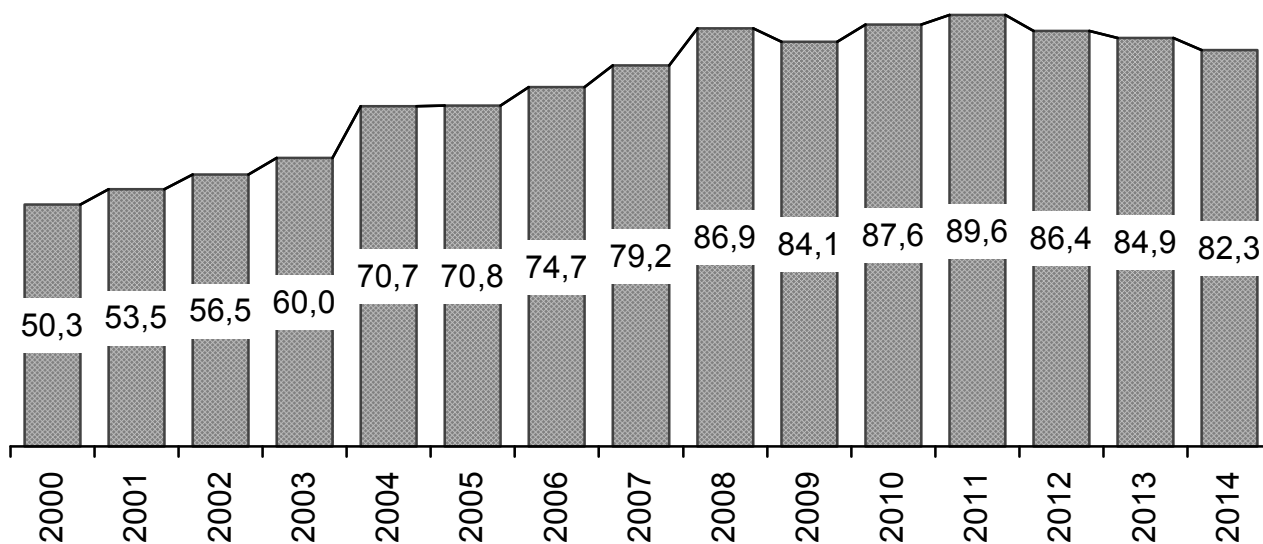
1.5. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на 1 км²

(т)

1.6. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу

(кг)

1.7. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах

	1995	2000	2005	2010	2013	2014 ^(m)
Чернігівська область	38786	20164	37538	47388	43678	41869
м. Чернігів	9150	8001	12310	19815	21060	20027
м. Ніжин	1614	1199	1610	1010	973	1103
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	92
м. Прилуки	1673	470	1012	536	834	807
райони						
Бахмацький	1413	563	2474	1988	1653	1527
Бобровицький	917	398	692	619	603	475
Борзнянський	518	410	1495	1199	914	1031
Варвинський	4155	2957	2334	2404	2314	2928
Городнянський	194	97	1041	938	784	612
Ічнянський	478	238	1183	1465	1256	1162
Козелецький	233	120	94	760	634	555
Коропський	288	88	518	536	445	432
Корюківський	500	640	1367	1678	1552	1455
Куликівський	119	39	33	695	799	794
Менський	729	322	1075	1036	985	795
Ніжинський	195	123	440	428	377	335
Н.-Сіверський	473	177	989	591	488	370
Носівський	9556	1838	1758	2891	1454	1272
Прилуцький	963	94	688	1204	1051	903
Ріпкинський	1039	252	641	598	360	534
Семенівський	429	232	534	628	570	558
Сосницький	111	31	388	237	187	163
Срібнянський	99	21	237	461	462	427
Талалаївський	576	75	881	457	318	301
Чернігівський	3021	1660	3434	4937	3390	3116
Щорський	343	119	310	277	215	95

1.8. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах¹

	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(т)</i>					
Чернігівська область	63191	44019	45846	49337	47348	45502
м. Чернігів	9690	14560	15641	12664	11630	10895
м. Ніжин	2431	4301	3793	2714	2386	2269
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	623
м. Прилуки	4517	6136	4888	3512	3221	3055
райони						
Бахмацький	2700	1495	1804	2208	2106	2078
Бобровицький	2620	1290	1836	2297	2480	2429
Борзнянський	2529	1043	1063	1519	1465	1391
Варвинський	2523	832	988	1233	1618	1802
Городнянський	1757	672	865	1246	1202	1122
Ічнянський	2756	1202	1528	2045	2132	1983
Козелецький	2650	1467	1709	1980	1759	1766
Коропський	2251	810	654	1043	935	911
Корюківський	1792	892	1110	1227	1172	1146
Куликівський	1038	379	541	1001	899	913
Менський	2406	957	1263	1755	1587	1502
Ніжинський	2704	724	629	1138	1230	1119
Н.-Сіверський	2052	932	1002	1300	1197	523
Носівський	2310	875	799	1134	1133	1131
Прилуцький	3565	963	922	2012	2196	2206
Ріпкинський	1774	823	928	1247	1122	1082
Семенівський	1176	523	622	854	814	805
Сосницький	991	395	409	715	657	651
Срібнянський	991	385	400	657	652	600
Талалаївський	997	484	431	612	585	612
Чернігівський	3788	1343	1192	2165	2188	2019
Щорський	1183	536	829	1059	982	869

¹ Див. четверту виноску до табл. 1.1.

1.9. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2014 році

	Усього	У тому числі						(т)
		діоксиду сірки	оксидів азоту	оксиду вуглецю	метану	неметанових летких органічних сполук	сажі	Крім того, діоксиду вуглецю, тис.т
Чернігівська область	41869	11917	3811	2566	13590	2165	21	1676,0
м.Чернігів	20027	11560	2677	324	1258	130	0	1309,1
м.Ніжин	1103	19	60	853	1	23	4	44,6
м.Н.-Сіверський	92	7	5	38	13	1	0	2,9
м.Прилуки	807	72	57	44	419	103	0	37,2
райони								
Бахмацький	1527	58	15	33	950	39	0	5,2
Бобровицький	475	0	18	13	254	1	—	11,3
Борзнянський	1031	15	22	36	714	4	1	5,4
Варвинський	2928	0	625	343	457	1356	1	107,5
Городнянський	612	2	8	10	417	2	—	4,3
Ічнянський	1162	4	9	1	864	10	0	8,8
Козелецький	555	22	19	17	357	4	—	14,5
Коропський	432	4	2	7	324	2	—	0,9
Корюківський	1455	32	112	274	579	314	0	44,0
Куликівський	794	—	4	1	594	4	—	3,4
Менський	795	34	30	88	368	30	0	6,0
Ніжинський	335	1	1	2	249	15	0	0,2
Н.-Сіверський	370	11	1	9	264	—	—	0,1
Носівський	1272	1	34	83	977	2	—	20,2
Прилуцький	903	9	47	93	418	93	9	22,2
Ріпкинський	534	22	17	47	321	4	—	3,7
Семенівський	558	28	16	75	324	0	—	5,7
Сосницький	163	1	1	79	57	3	0	0,7
Срібнянський	427	—	1	0	325	—	—	0,6
Талалаївський	301	0	7	17	195	11	2	0,2
Чернігівський	3116	10	17	65	2851	8	4	13,0
Щорський	95	5	6	14	40	6	0	4,3

1.10. Викиди забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення в містах обласного значення та районах у 2014 році

(т)								
	Усього	У тому числі						Крім того, діоксиду вуглецю, тис.т
		діоксиду сірки	оксидів азоту	оксиду вуглецю	метану	неметано-вих летких органічних сполук	сажі	
Чернігівська область	45502	577	5471	33704	145	5004	599	583,0
м.Чернігів	10895	99	1107	8315	34	1221	118	112,2
м.Ніжин	2269	15	196	1771	7	262	17	19,6
м.Н.-Сіверський	623	7	67	474	2	65	8	7,6
м.Прилуки	3055	29	296	2364	10	322	34	33,7
райони								
Бахмацький	2078	35	306	1467	7	229	34	32,8
Бобровицький	2429	45	377	1699	7	256	45	38,0
Борзнянський	1391	19	175	1020	5	154	18	19,1
Варвинський	1802	40	329	1199	5	190	39	35,4
Городнянський	1122	13	122	847	4	124	12	13,7
Ічнянський	1983	33	281	1418	6	212	33	29,4
Козелецький	1766	20	194	1325	6	200	21	21,5
Коропський	911	10	97	689	3	102	10	10,9
Корюківський	1146	13	127	864	4	124	14	14,3
Куликівський	913	9	93	705	3	94	9	10,8
Менський	1502	19	182	1109	5	167	20	19,5
Ніжинський	1119	15	137	824	3	126	14	14,5
Н.-Сіверський	523	5	50	402	2	60	4	5,6
Носівський	1131	15	140	830	3	128	15	15,0
Прилуцький	2206	49	394	1478	7	229	49	41,9
Ріпкинський	1082	11	110	825	3	122	11	12,2
Семенівський	805	12	107	585	3	87	11	11,7
Сосницький	651	6	61	502	2	74	6	6,9
Срібнянський	600	11	94	417	2	65	11	10,2
Талалаївський	612	11	91	430	2	67	11	9,8
Чернігівський	2019	26	242	1493	7	226	25	26,3
Щорський	869	10	96	652	3	98	10	10,4

1.11. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрізі виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) у 2014 році

	Кількість підприємств, які мали викиди ¹	Обсяги викидів, т	Відсотків до загального підсумку	Викинуто в середньому одним підприємством, т
Усі виробничі та технологічні процеси, технологічне устаткування (установки)	412	41868,9	100,0	101,6
Енергетика	174	21795,1	52,3	125,3
процеси спалювання в енергетиці та переробній промисловості (стаціонарні джерела)	6	19505,5	47,0	3250,9
електростанції загального використання	1	18064,3	43,5	18064,3
системи централізованого теплозабезпечення	4	395,3	1,0	98,8
нафтопереробні підприємства	1	1045,9	2,5	1045,9
непромислові установки для спалювання	121	1169,0	2,8	9,7
установки для спалювання на комерційних підприємствах та в установах	62	461,2	1,1	7,4
установки для спалювання в житлово-комунальному секторі	30	512,2	1,2	17,1
установки для спалювання в сільському та лісовому господарстві і в секторі культивування водних організмів	30	195,6	0,5	6,5
спалювання в промисловості	83	1120,6	2,5	13,5
процеси спалювання в котлоагрегатах, газових турбінах і стаціонарних двигунах	36	234,4	0,5	6,5
безконтактні технологічні печі	1	18,8	0,0	18,8
контактні технологічні процеси	62	867,4	2,0	14,0
Виробничі процеси (стаціонарні джерела)	133	2126,5	5,0	16,0
технологічні процеси в нафтовій промисловості	3	1131,5	2,7	377,2
технологічні процеси в чорній металургії та вугільній промисловості	1	0,3	0,0	0,3
технологічні процеси в кольоровій металургії	1	1,7	0,0	1,7
технологічні процеси в машинобудуванні, деревообробній, целюлозно-паперовій та харчовій промисловості, промисловості з виробництва напоїв та в інших секторах	130	986,9	2,3	7,6

Продовження табл. 1.11

	Кількість підприємств, які мали викиди ¹	Обсяги викидів, т	Відсотків до загального підсумку	Викинуто в середньому одним підприємством, т
холодильні установки	1	6,1	0,0	6,1
Видобуток і розподіл викопного палива та геотермальної енергії	46	3939,2	9,3	85,6
видобуток та первинна обробка твердого викопного палива	4	103,3	0,2	25,8
видобуток, первинна обробка та завантаження рідкого викопного палива	2	587,1	1,4	293,5
розподіл рідкого палива (за винятком бензину)	9	102,8	0,2	11,4
розподіл бензину	31	76,6	0,2	2,5
мережі розподілу газу	5	3069,4	7,3	613,9
Використання розчинників та інших продуктів	46	695,4	1,6	15,1
нанесення лакофарбового покриття	36	663,1	1,6	18,4
знежирення, хімічне очищення та електронне обладнання	2	0,5	0,0	0,2
виробництво або обробка хімічних продуктів	7	11,0	0,0	1,6
інші види використання розчинників та супутні види діяльності	4	20,8	0,0	5,2
використання гідрофторвуглецю, оксиду азоту, аміаку, перфторвуглецю, гексафториду сірки	1	0,0	0,0	0,0
Обробка та видалення відходів	8	1897,5	4,5	237,2
спалювання відходів	2	75,1	0,2	37,5
обробка інших відходів	6	1822,4	4,3	303,7
Сільське і лісове господарство, землекористування та зміна лісової біомаси	167	11415,2	27,3	68,4
виращування сільськогосподарських культур з використанням добрив (за винятком гною)	1	5,2	0,0	5,2
ентеральна (кишкова) ферментація	164	7628,2	18,3	46,5
прибирання, збереження та використання гною, а також органічних сполук	167	3781,8	9,0	22,6

¹ Дані по підсумкових кодах можуть не дорівнювати сумі складових тому, що одне й те ж саме підприємство може мати декілька виробничих та технологічних процесів, технологічного устаткування (установок).

1.12. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення за видами економічної діяльності у 2014 році

	Обсяги викидів			
	забруднюючих речовин		діоксиду вуглецю	
	т	відсотків до загального підсумку	тис.т	відсотків до загального підсумку
Усього	41869	100,0	1676,0	100,0
Сільське, лісове та рибне господарство	11892	28,4	24,7	1,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів у тому числі добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів	607	1,5	5,6	0,3
Переробна промисловість у тому числі виробництво харчових продуктів	4927	11,8	250,9	15,0
виробництво напоїв	378	0,9	54,3	3,2
виробництво тютюнових виробів	75	0,2	24,0	1,4
виробництво коксуга продуктів нафтоперероблення	13	0,0	3,5	0,2
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	2363	5,6	107,4	6,4
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	13	0,0	1,0	0,1
виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	153	0,4	10,0	0,6
Постачання електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря	31	0,1	1,0	0,1
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	18811	44,9	1336,3	79,7
Будівництво	1192	2,8	6,4	0,4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	22	0,1	0,0	0,0
Інші види економічної діяльності	3359	8,0	32,9	2,0
	1059	2,5	19,2	1,1

1.13. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту в містах обласного значення та районах

	(т)					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Чернігівська область	63191	44019	45364	45332	41791	39879
м.Чернігів	9690	14560	15204	12363	11304	10636
м.Ніжин	2431	4301	3779	2701	2369	2255
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	585
м.Прилуки	4517	6136	4871	3363	3131	2959
райони						
Бахмацький	2700	1495	1797	1860	1658	1620
Бобровицький	2620	1290	1836	1869	1882	1861
Борзнянський	2529	1043	1063	1355	1221	1158
Варвинський	2523	832	988	880	1202	1026
Городнянський	1757	672	865	1158	1056	1006
Ічнянський	2756	1202	1528	1652	1722	1594
Козелецький	2650	1467	1709	1915	1647	1610
Коропський	2251	810	654	950	834	812
Корюківський	1792	892	1110	1179	1087	1048
Куликівський	1038	379	541	921	809	832
Менський	2406	957	1263	1602	1366	1311
Ніжинський	2704	724	629	1040	1007	929
Н.-Сіверський	2052	932	1002	1247	1118	489
Носівський	2310	875	799	1037	973	963
Прилуцький	3565	963	922	1680	1581	1544
Ріпкинський	1774	823	928	1193	1022	1005
Семенівський	1176	523	622	726	643	646
Сосницький	991	395	409	696	599	608
Срібнянський	991	385	400	528	474	442
Талалаївський	997	484	431	502	454	469
Чернігівський	3788	1343	1192	1921	1755	1697
Щорський	1183	536	822	994	877	774

1.14. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту суб'єктів господарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2014 році

	<i>(т)</i>				
	Вантажні автомобілі	Пасажирські автобуси	Пасажирські легкові автомобілі	Спеціальні легкові автомобілі	Спеціальні нелегові автомобілі
Чернігівська область	6146	1767	2843	444	1193
м. Чернігів	1251	813	827	257	423
м. Ніжин	219	111	67	19	100
м. Н.-Сіверський	164	27	40	4	19
м. Прилуки	684	269	411	17	191
райони					
Бахмацький	166	24	147	11	43
Бобровицький	546	108	249	12	64
Борзнянський	104	15	40	13	39
Варвинський	274	36	193	3	70
Городнянський	124	30	41	17	17
Ічнянський	519	30	119	4	32
Козелецький	137	39	73	15	19
Коропський	77	10	25	2	7
Корюківський	200	36	45	14	19
Куликівський	300	5	26	2	6
Менський	194	17	63	16	20
Ніжинський	143	5	40	—	8
Н.-Сіверський	34	2	14	1	5
Носівський	74	6	43	5	18
Прилуцький	370	49	122	0	12
Ріпкинський	102	35	26	13	13
Семенівський	89	10	30	8	29
Сосницький	46	7	12	2	4
Срібнянський	72	15	36	1	4
Талалаївський	56	13	31	2	4
Чернігівський	159	37	85	1	14
Щорський	42	18	38	5	13

1.15. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення від використання окремих видів палива в містах обласного значення та районах у 2014 році

	Обсяги викидів	Від використання			Частка викидів шкідливих речовин від використання бензину, у % до загальних обсягів викидів
		бензину	дизельного палива	зрідженого та стисненого газу	
Чернігівська область	45502	26834	10534	8134	59,0
м.Чернігів	10895	6675	1843	2377	61,3
м.Ніжин	2269	1392	252	625	61,3
м.Н.-Сіверський	623	405	129	89	65,0
м.Прилуки	3055	2027	533	495	66,4
райони					
Бахмацький	2078	1164	653	261	56,0
Бобровицький	2429	974	852	603	40,1
Борзнянський	1391	845	340	206	60,7
Варвинський	1802	894	758	150	49,6
Городнянський	1122	731	219	172	65,2
Ічнянський	1983	972	609	402	49,0
Козелецький	1766	1105	361	300	62,6
Коропський	911	599	168	144	65,8
Корюківський	1146	749	241	156	65,4
Куликівський	913	639	159	115	70,0
Менський	1502	889	350	263	59,2
Ніжинський	1119	621	262	236	55,5
Н.-Сіверський	523	350	78	95	66,9
Носівський	1131	676	267	188	59,8
Прилуцький	2207	1057	935	215	47,9
Ріпкинський	1082	699	188	195	64,6
Семенівський	805	492	214	99	61,1
Сосницький	651	441	94	116	67,7
Срібнянський	600	326	210	64	54,3
Талалаївський	611	339	196	76	55,5
Чернігівський	2019	1221	453	345	60,5
Щорський	869	552	170	147	63,5

1.16. Упровадження повітроохоронних заходів у 2014 році

	Кількість заходів	Загальний обсяг витрат за кошторисною вартістю, тис.грн.	Фактично витрачено з початку виконання заходів, тис.грн.	Зменшення викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря після впровадження заходів, т	
				очікуване	фактичне
Усього	10	10141,6	10141,6	104,0	103,3
Удосконалення технологічних процесів (включаючи перехід на інші види палива, сировини тощо)	—	—	—	—	—
Підвищення ефективності роботи існуючих очисних установок (включаючи їх модернізацію, реконструкцію і ремонт)	8	10100,0	10100,0	81,4	81,3
Будівництво і введення в дію нових газоочисних установок і споруд	—	—	—	—	—
Інші заходи	2	41,6	41,6	22,6	22,0

2. ОХОРОНА ТА ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Інформацію розділу сформовано за даними Деснянського басейнового управління водних ресурсів.

Забір води з природних водних об'єктів для використання – обсяг вилучених водних ресурсів з природних водних об'єктів (включаючи ріки, озера, моря і підземні горизонти) за виключенням обсягів вод, переданих іншим водокористувачам транзитом в інші водні об'єкти та втрат при транспортуванні.

Використання свіжої води – кількість вод всіх видів (поверхневих, підземних, пластових, шахтних, морських тощо), використаних для задоволення потреб споживачів, забраних або одержаних із водозаборів, що належать підприємствам, а також комунальних водопроводів та інших водогосподарчих систем. До складу водовикористання не включають обсяги оборотного та послідовного (повторного) використання вод, за винятком води, що надійшла на відшкодування втрат, а також колекторно-дренажні стоки.

Використання води для виробництва (за винятком потреб сільського господарства) – обсяг використаної води для технічних (технологічних) потреб промисловості, транспорту, будівництва та інших видів економічної діяльності, включаючи надходження свіжої води для поповнення систем оборотного водопостачання, а також обсяги води, яка використовувалась у ставковому господарстві.

Використання води для побутово-питних потреб – обсяг води, яка використовувалась для задоволення побутових і комунальних потреб населення (у тому числі на потреби працівників підприємств).

Використання свіжої води на зрошення – обсяг води, яка використана для зрошення сільськогосподарських угідь.

Використання свіжої води для сільськогосподарських потреб – обсяг води, яка використовується в сільському господарстві для задоволення всіх потреб, за виключенням зрошення.

Оборотне та послідовне (повторне) використання води – обсяг економії забору свіжої води за рахунок застосування системи оборотного та послідовного (повторного) водоспоживання, включаючи використання зворотних та колекторно-дренажних вод. До оборотного використання не належать витрати води в системах комунального та виробничого теплопостачання.

Відведення (скидання) зворотних вод – обсяги води, скинутої в природні водні об'єкти та переданої іншим водокористувачам.

Скидання зворотних вод у поверхневі водойми – обсяг нормативно-чистих, нормативно-очищених і забруднених стоків (виробничих і комунальних), скинутих у поверхневі водойми.

Нормативно (умовно) чисті зворотні води – виробничі і комунальні стоки, відведення яких без очищення в поверхневі природні водні об'єкти не призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі або пункті водовикористання.

Нормативно очищені зворотні води – стоки, які пройшли очищення на відповідних спорудах і відведення яких після очищення у водні об'єкти не призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі або пункті водокористування.

Забруднені зворотні води – виробничі та побутові (комунальні) стоки (включаючи шахтні, рудникові, пластові, дренажні), а також залпові скиди, що надходять у поверхневі водні об'єкти без очищення або після недостатнього очищення і містять забруднюючі речовини в кількості, що призводить до порушення встановлених норм якості води в контрольному створі. До них не належать обсяги стоків, що надходять на поля фільтрації, у накопичувачі, на рельєф місцевості тощо.

Потужність очисних споруд – максимальний обсяг зворотних вод, які можна очистити на очисних спорудах протягом року.

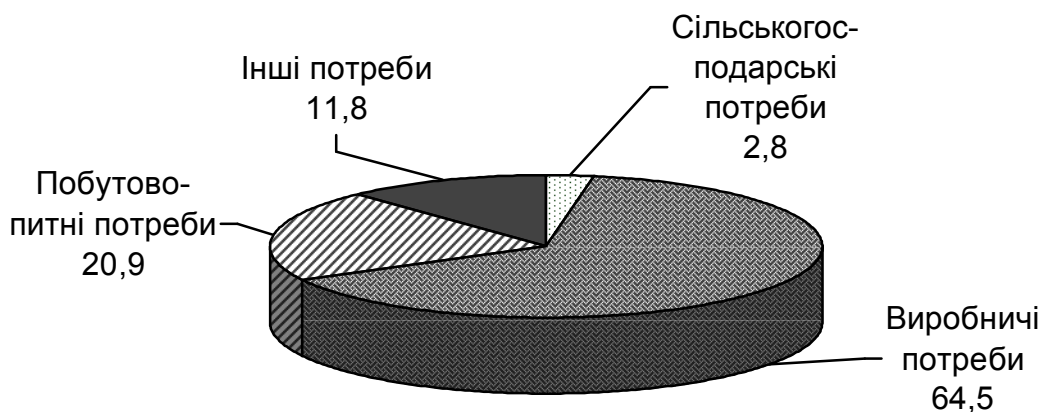
Інформацію по м.Н.-Сіверському включено до показників Н.-Сіверського району.

2.1. Основні показники використання й відведення води

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
(млн.м ³)							
Забрано води з природних водних об'єктів, усього	293,9	242,9	134,8	160,4	156,8	170,1	156,2
у тому числі з підземних водних об'єктів	153,0	120,0	75,3	67,3	55,8	49,7	48,4
Використано свіжої води	285,0	234,7	122,0	148,6	142,4	156,3	142,4
у тому числі							
для виробництва	160,0	134,8	62,7	100,1	105,8	103,8	91,8
для побутово-питних потреб	54,1	53,3	47,7	39,0	31,2	30,6	29,8
для зрошення	1,0	0,4	–	–	0,04	0,06	0,05
для сільськогосподарських потреб	62,0	40,5	6,8	7,9	4,3	4,1	4,0
для ставково-рибного господарства	3,8	3,6	3,4	0,6	–	17,0	16,1
Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води	346,0	248,5	177,2	212,7	145,2	146,2	147,9
Відведено (скинуто) зворотних вод	211,8	179,3	96,3	127,4	127,0	121,4	109,1
у тому числі							
у поверхневі водні об'єкти	177,1	157,3	87,1	117,5	119,2	114,0	100,7
з них забруднених	7,2	39,4	32,3	30,0	18,8	17,0	19,0
з них без очищення	1,3	0,0	–	–	–	–	–
нормативно очищених	55,1	13,7	10,1	9,2	5,5	6,6	4,7
нормативно чистих без очистки	114,8	104,2	44,7	78,3	94,9	90,4	77,0
Скинуто стічних вод	204,4	175,3	92,2	123,3	123,4	117,2	103,8
Потужність очисних споруд	71,5	63,9	60,4	66,1	74,0	65,6	64,3

2.2. Структура використання свіжої води у 2014 році

(відсотків)

2.3. Забір води з природних водних об'єктів у містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(млн.м ³) 2014
Чернігівська область	293,9	242,9	134,8	160,4	156,8	170,1	156,2
м. Чернігів	149,3	135,4	88,0	116,4	110,2	99,7	88,9
м. Ніжин	6,8	6,0	4,6	4,3	4,2	3,6	3,4
м. Прилуки	20,6	13,3	10,6	10,4	9,1	8,4	9,8
райони							
Бахмацький	5,9	3,5	1,3	1,2	1,0	1,0	1,0
Бобровицький	4,4	3,4	0,9	1,1	0,7	0,6	0,6
Борзнянський	4,7	3,4	0,8	0,8	0,6	0,5	0,5
Варвинський	3,5	3,4	2,1	1,9	1,5	1,5	1,5
Городнянський	4,0	3,3	0,7	1,0	0,8	0,5	0,5
Ічнянський	7,1	5,6	3,2	1,8	1,2	4,3	4,5
Козелецький	10,1	7,7	2,4	2,1	2,0	1,5	1,3
Коропський	3,8	2,0	0,5	0,6	0,3	0,4	0,4
Корюківський	5,5	3,7	1,6	1,3	1,2	0,8	0,8
Куликівський	2,5	1,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Менський	6,8	3,6	1,1	1,3	1,3	1,4	1,1
Ніжинський	3,2	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Н.-Сіверський	5,4	3,7	2,6	1,2	1,8	0,9	0,9
Носівський	3,6	2,5	0,8	0,9	0,7	0,7	0,6
Прилуцький	11,7	10,1	1,7	3,2	8,8	26,0	23,5
Ріпкинський	5,3	4,3	1,3	0,7	1,2	2,6	1,8
Семенівський	2,5	2,2	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	2,0	1,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Срібнянський	1,4	1,0	0,3	0,3	0,2	3,3	3,2
Талалаївський	1,8	1,0	0,3	0,3	0,2	2,4	2,1
Чернігівський	18,2	15,2	7,3	7,4	7,7	8,4	8,2
Щорський	3,8	2,4	1,0	0,7	0,9	0,4	0,4

2.4. Забір води з підземних водних об'єктів у містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(млн.м³)</i>						
Чернігівська область	153,0	120,0	75,3	67,3	55,8	49,7	48,4
м.Чернігів	44,4	43,1	39,8	33,8	27,6	23,9	22,1
м.Ніжин	6,7	5,9	4,6	4,3	4,2	3,6	3,4
м.Прилуки	20,1	13,2	10,4	10,4	9,1	8,4	9,8
райони							
Бахмацький	5,9	3,5	1,3	1,2	1,0	1,0	1,0
Бобровицький	3,9	3,1	0,8	1,0	0,7	0,6	0,6
Борзнянський	4,6	3,3	0,8	0,8	0,6	0,5	0,5
Варвинський	2,3	2,3	1,1	0,9	0,7	0,6	0,7
Городнянський	3,6	2,9	0,7	0,9	0,6	0,5	0,5
Ічнянський	4,2	2,8	1,0	1,3	1,2	1,2	1,2
Козелецький	7,1	4,5	2,3	2,1	2,0	1,5	1,3
Коропський	3,2	1,6	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2
Корюківський	3,6	2,5	1,2	1,1	0,9	0,8	0,8
Куликівський	2,5	1,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Менський	4,4	2,7	1,0	1,3	1,3	1,4	1,1
Ніжинський	3,2	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Н.-Сіверський	3,9	2,2	1,2	1,1	1,1	0,9	0,9
Носівський	3,1	2,3	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6
Прилуцький	5,0	3,8	1,6	1,2	0,6	0,6	0,6
Ріпкинський	4,1	3,5	1,3	0,7	0,5	0,5	0,5
Семенівський	2,3	2,1	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	2,0	1,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Срібнянський	1,4	1,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Талалаївський	1,8	1,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
Чернігівський	6,6	4,6	2,0	1,4	0,8	0,9	0,7
Щорський	3,1	1,9	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4

2.5. Використання свіжої води в містах обласного значення та районах

	(млн.м ³)						
	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Чернігівська область	285,0	234,7	122,0	148,6	142,4	156,3	142,4
м. Чернігів	168,9	145,7	86,5	110,5	103,5	97,1	87,2
м. Ніжин	6,7	6,6	4,3	3,7	3,2	2,6	2,5
м. Прилуки	12,9	11,7	5,9	5,7	4,7	3,7	3,6
райони							
Бахмацький	5,9	3,5	1,2	1,2	0,9	0,9	0,9
Бобровицький	4,4	3,4	0,9	1,0	0,6	0,5	0,6
Борзнянський	4,7	3,4	0,8	0,8	0,5	0,4	0,4
Варвинський	3,4	3,3	2,0	1,8	1,5	1,4	1,3
Городнянський	3,9	3,3	0,7	1,0	0,8	0,4	0,4
Ічнянський	7,1	5,6	3,2	1,8	1,2	4,1	4,3
Козелецький	10,1	7,7	2,3	1,9	1,7	1,2	1,1
Коропський	3,8	2,0	0,5	0,6	0,3	0,4	0,4
Корюківський	3,8	2,6	1,2	1,3	1,1	0,8	0,8
Куликівський	2,5	1,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3
Менський	4,4	2,7	0,9	1,3	1,3	1,3	1,1
Ніжинський	3,2	3,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Н.-Сіверський	5,4	3,7	2,5	1,2	1,7	0,7	0,7
Носівський	3,6	2,5	0,8	0,9	0,6	0,6	0,5
Прилуцький	5,8	4,1	1,7	3,1	8,7	23,5	21,2
Ріпкинський	5,4	4,3	1,3	0,7	1,1	2,5	1,8
Семенівський	2,5	2,2	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Сосницький	2,0	1,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
Срібнянський	1,4	1,0	0,3	0,3	0,2	3,2	3,1
Талалаївський	1,8	1,0	0,3	0,3	0,2	2,3	2,0
Чернігівський	7,6	5,8	2,1	7,4	6,7	7,3	7,1
Щорський	3,8	2,4	0,9	0,6	0,8	0,3	0,3

2.6. Використання свіжої води на виробничі потреби в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(тис.м³)</i>						
Чернігівська область	159900	134800	62750	100100	105765	103773	91805
м.Чернігів	114441	97777	50460	85642	84970	77670	68410
м.Ніжин	2112	1894	591	602	294	239	213
м.Прилуки	3447	2545	1153	1427	826	514	499
райони							
Бахмацький	943	464	147	126	36	26	26
Бобровицький	1006	829	394	479	164	119	79
Борзнянський	363	283	266	105	26	12	16
Варвинський	800	957	1040	963	851	810	761
Городнянський	806	572	32	198	252	4	3
Ічнянський	1211	1079	473	827	303	1870	1895
Козелецький	3901	3510	165	75	265	179	155
Коропський	1034	817	104	193	20	152	150
Корюківський	2779	1619	638	390	461	127	134
Куликівський	86	62	8	46	41	24	24
Менський	2906	1527	433	517	653	622	424
Ніжинський	23	19	14	36	42	33	20
Н.-Сіверський	460	526	202	220	866	87	78
Носівський	551	394	190	350	214	117	6
Прилуцький	7275	6608	591	1527	8215	11560	10250
Ріпкинський	2234	1456	128	63	689	753	75
Семенівський	315	212	25	16	14	14	13
Сосницький	72	137	10	4	3	4	5
Срібнянський	35	38	18	14	1	1484	1409
Талалаївський	115	53	16	3	4	1091	947
Чернігівський	11684	10480	5375	6119	6011	6201	6202
Щорський	1301	942	277	158	544	61	11

2.7. Використання свіжої води на побутово-питні потреби в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	54060	53260	47670	38950	31179	30642	29763
м. Чернігів	34335	34440	29863	25004	18490	19400	18835
м. Ніжин	4435	3724	3760	3099	2908	2362	2270
м. Прилуки	4730	4084	3393	3138	2760	2353	2313
райони							
Бахмацький	1319	982	712	278	251	308	295
Бобровицький	327	349	276	247	216	228	239
Борзнянський	354	334	271	221	187	168	162
Варвинський	608	706	735	352	428	347	337
Городнянський	367	364	424	400	372	322	343
Ічнянський	369	412	377	326	329	357	385
Козелецький	2051	2604	1756	1492	1156	826	789
Коропський	129	79	71	44	102	96	85
Корюківський	802	753	714	526	478	465	469
Куликівський	243	246	219	176	153	155	142
Менський	424	493	457	413	395	389	370
Ніжинський	58	61	66	59	131	141	110
Н.-Сіверський	614	463	636	476	589	462	474
Носівський	228	241	351	315	300	343	345
Прилуцький	635	889	740	655	304	356	343
Ріпкинський	663	498	722	366	273	250	240
Семенівський	263	131	268	170	208	174	170
Сосницький	161	148	196	182	212	190	191
Срібнянський	48	95	50	58	112	66	76
Талалаївський	22	4	8	23	39	27	23
Чернігівський	282	700	1102	661	516	626	528
Щорський	593	460	503	269	270	231	229

2.8. Використання свіжої води на побутово-питні потреби в розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(м³)</i>						
Чернігівська область	38	39	38	33	28	29	28
м. Чернігів	113	110	97	83	62	66	64
м. Ніжин	54	46	48	41	39	32	31
м. Прилуки	65	55	50	51	47	40	40
райони							
Бахмацький	20	15	12	5	5	7	6
Бобровицький	7	8	7	6	6	7	7
Борзнянський	7	7	6	6	5	5	5
Варвинський	28	33	36	18	24	21	20
Городнянський	8	9	11	12	12	11	12
Ічнянський	8	9	9	9	9	11	12
Козелецький	27	38	28	26	23	17	17
Коропський	3	2	2	1	4	4	4
Корюківський	21	20	21	17	16	17	17
Куликівський	9	10	10	8	8	9	8
Менський	8	10	10	10	10	10	10
Ніжинський	1	2	2	2	4	5	4
Н.-Сіверський	15	12	17	14	20	16	17
Носівський	5	6	9	9	9	11	11
Прилуцький	12	18	16	15	8	10	9
Ріпкинський	14	12	19	11	9	9	8
Семенівський	9	5	11	8	11	9	9
Сосницький	6	5	8	8	10	10	10
Срібнянський	3	6	3	4	9	6	7
Талалаївський	1	0,0	0,0	1	3	2	2
Чернігівський	4	10	17	11	10	12	10
Щорський	16	13	16	10	11	9	9

2.9. Використання свіжої води на сільськогосподарські потреби в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	62030	40500	6750	7934	4336	4073	4047
м.Чернігів	—	—	2	2	1	—	—
м.Ніжин	100	—	35	30	—	—	—
м.Прилуки	144	155	28	52	102	71	72
райони							
Бахмацький	3620	2029	381	772	602	611	565
Бобровицький	3023	2185	198	315	243	206	242
Борзнянський	3876	2747	297	424	326	215	259
Варвинський	1668	1419	247	509	167	179	182
Городнянський	2756	2369	279	354	160	105	100
Ічнянський	3321	1887	360	666	552	379	396
Козелецький	4090	1433	409	413	240	209	203
Коропський	2662	1151	333	341	121	116	120
Корюківський	1830	1200	279	361	177	174	163
Куликівський	2139	1286	254	157	67	112	116
Менський	3146	1610	235	338	212	298	256
Ніжинський	3107	3138	238	234	59	52	93
Н.-Сіверський	2760	1226	258	366	203	173	164
Носівський	2800	1876	222	246	138	164	170
Прилуцький	3842	2564	393	400	163	151	173
Ріпкинський	2469	2385	424	257	141	188	163
Семенівський	1916	1805	150	206	183	145	159
Сосницький	1750	1155	156	151	28	17	31
Срібнянський	1347	0848	238	250	108	167	149
Талалаївський	1624	0976	321	242	118	122	117
Чернігівський	6124	4048	863	658	198	199	145
Щорський	1916	1008	150	190	27	20	9

2.10. Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(тис.м³)</i>						
Чернігівська область	346076	248571	177217	212700	145204	146158	147921
м.Чернігів	203400	125900	70290	115610	70760	75380	77670
м.Ніжин	11040	9780	954	3569	242	311	148
м.Прилуки	23900	18170	14280	13030	8583	5866	8756
райони							
Бахмацький	3607	721	1159	647	4	—	—
Бобровицький	7319	5003	2481	2192	126	168	146
Борзнянський	141	779	486	—	—	—	—
Варвинський	37200	36760	58540	55520	51390	51570	49900
Городнянський	437	156	43	98	84	45	45
Ічнянський	4632	3450	2054	3653	700	700	700
Козелецький	1081	1112	424	223	313	104	33
Коропський	1193	345	69	54	—	—	—
Корюківський	1945	1234	994	1051	1584	1395	1474
Куликівський	1071	977	776	1234	744	730	730
Менський	5651	4825	1920	1967	2167	2160	2124
Ніжинський	4	4	—	—	318	261	325
Н.-Сіверський	5549	6799	1671	2120	1461	1411	1411
Носівський	13950	12350	8026	7596	3297	1370	-
Прилуцький	5812	2994	437	1675	1118	1998	2595
Ріпкинський	870	615	419	79	129	2678	1859
Семенівський	342	200	147	28	6	5	5
Сосницький	240	176	2	—	—	—	—
Срібнянський	236	201	1	2	1	—	—
Талалаївський	55	450	—	—	—	—	—
Чернігівський	15634	15287	11940	2318	2121	1	—
Щорський	767	283	104	34	56	5	—

2.11. Відведення (скидання) зворотних вод в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	211800	179300	96270	127400	127012	121371	109115
м. Чернігів	136332	119361	70134	103459	97250	89500	81210
м. Ніжин	6061	5274	3684	2971	2006	2191	1862
м. Прилуки	13560	9430	6481	6967	5571	5821	6934
райони							
Бахмацький	2365	1664	655	542	379	376	374
Бобровицький	1761	1232	595	688	320	218	199
Борзнянський	1333	1104	277	228	162	117	127
Варвинський	1410	1013	612	352	469	166	121
Городнянський	1655	1185	491	472	449	175	165
Ічнянський	3089	3002	2034	869	498	1785	1879
Козелецький	5789	5614	1014	1100	881	630	569
Коропський	1594	1096	188	294	73	214	208
Корюківський	3409	2191	1344	796	751	396	389
Куликівський	757	696	141	121	70	75	84
Менський	3403	1917	531	640	703	644	592
Ніжинський	802	731	84	98	69	71	62
Н.-Сіверський	2372	2055	1288	490	993	204	191
Носівський	1211	839	269	223	307	145	109
Прилуцький	6379	5820	1063	2338	8362	9390	4957
Ріпкинський	2913	2415	570	323	593	739	141
Семенівський	832	730	127	115	110	95	95
Сосницький	640	483	132	124	71	60	67
Срібнянський	414	258	66	99	37	1094	1315
Талалаївський	523	290	75	79	37	504	870
Чернігівський	11556	9867	4048	3753	6307	6668	6546
Щорський	1640	1033	367	259	544	93	49

2.12. Скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
	<i>(тис.м³)</i>						
Чернігівська область	177097	157300	87140	117458	119222	113972	100704
м.Чернігів	134713	118172	70010	103400	97220	89500	81200
м.Ніжин	5419	4899	3511	2723	1953	2147	1824
м.Прилуки	5963	5379	2425	2881	1926	1635	1577
райони							
Бахмацький	1404	1003	566	311	181	178	184
Бобровицький	535	261	290	395	229	153	125
Борзнянський	200	274	140	59	50	—	—
Варвинський	511	560	508	101	102	112	80
Городнянський	468	432	18	108	203	2	2
Ічнянський	1576	2136	1812	404	96	1453	1527
Козелецький	2474	3135	172	51	60	50	49
Коропський	774	672	97	160	21	166	160
Корюківський	2584	1852	1281	619	660	322	322
Куликівський	213	172	77	71	46	43	49
Менський	2255	1344	451	488	594	500	448
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	1529	1597	1215	368	919	138	129
Носівський	31	36	57	29	24	24	24
Прилуцький	4888	4931	898	1920	8045	9090	4578
Ріпкинський	1100	1027	264	118	500	653	65
Семенівський	102	85	55	46	36	43	39
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	1037	1267
Талалаївський	—	—	—	—	—	464	832
Чернігівський	9452	8704	2998	3028	5870	6180	6180
Щорський	906	629	295	178	487	82	43

2.13. Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	7200	39360	32340	29980	18852	16940	18977
м. Чернігів	5	36320	31420	29010	18090	16110	18300
м. Ніжин	—	—	—	—	—	—	—
м. Прилуки	5567	1155	—	—	71	—	—
райони							
Бахмацький	152	376	112	311	181	178	184
Бобровицький	265	—	—	71	—	153	1
Борзнянський	—	—	—	59	50	—	—
Варвинський	511	560	508	101	102	87	80
Городнянський	35	1	—	—	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—	—	253	234
Козелецький	—	88	45	51	30	50	49
Коропський	24	15	2	14	12	15	15
Корюківський	—	—	—	11	—	—	—
Куликівський	—	172	77	71	46	25	25
Менський	2	—	5	—	40	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	392	469	143	203	136	—	8
Носівський	—	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	—	102	20	—	42	23	38
Ріпкинський	—	60	—	36	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	1	—	28	—	—	—
Щорський	247	41	8	14	52	46	43

2.14. Скидання нормативно очищених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в містах обласного значення та районах

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	(<i>тис.м³</i>) 2014
Чернігівська область	55130	13740	10070	9162	5479	6630	4679
м.Чернігів	44550	278	173	130	124	1683	92
м.Ніжин	5419	4899	3514	2722	1953	2147	1823
м.Прилуки	—	4153	2405	2881	1855	1635	1576
райони							
Бахмацький	1252	626	455	—	—	—	—
Бобровицький	270	255	288	324	228	—	124
Борзнянський	200	184	91	—	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—	—
Городнянський	80	62	8	11	3	2	2
Ічнянський	—	245	121	49	44	—	—
Козелецький	—	—	97	—	31	—	—
Коропський	160	127	32	35	9	14	9
Корюківський	1362	1102	1081	608	402	292	293
Куликівський	213	—	—	—	—	18	24
Менський	646	682	296	488	554	500	448
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	9	—	92	79	68	138	121
Носівський	31	36	57	29	24	24	24
Прилуцький	725	666	878	1620	74	67	39
Ріпкинський	—	167	244	81	74	67	65
Семенівський	67	85	55	46	36	43	39
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	52	132	88	—	—	—	—
Щорський	94	41	95	59	—	—	—

2.15. Потужність очисних споруд у містах обласного значення та районах

	<i>(тис.м³)</i>						
	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Чернігівська область	71515	63862	60435	66110	74000	65574	64324
м. Чернігів	47820	35280	35060	34747	40760	34750	34750
м. Ніжин	5236	5235	5250	5449	5447	5447	5447
м. Прилуки	8030	8030	4213	5475	5826	5475	5475
райони							
Бахмацький	1713	1640	1001	1118	803	803	803
Бобровицький	552	770	770	1120	770	770	770
Борзнянський	511	511	511	825	852	27	27
Варвинський	402	595	402	219	1095	219	219
Городнянський	119	116	949	329	418	365	364
Ічнянський	—	547	547	1248	2002	2226	2226
Козелецький	—	1843	1980	2377	2630	2150	2150
Коропський	292	438	330	468	272	263	272
Корюківський	2044	2044	2302	1675	2308	2308	2308
Куликівський	292	292	292	292	292	372	372
Менський	1278	1278	1278	1278	1356	1356	1435
Ніжинський	—	—	—	80	23	23	23
Н.-Сіверський	426	641	332	707	709	672	672
Носівський	73	371	73	514	1238	1238	116
Прилуцький	1825	2351	1823	3935	3742	3742	3742
Ріпкинський	—	438	439	830	543	620	620
Семенівський	165	657	757	870	680	680	680
Сосницький	—	—	—	219	219	219	219
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	73	194	1134	1496	1504	1338	1371
Щорський	664	591	992	839	511	511	263

3. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ОХОРОНА

Загальна земельна площа – площа поверхні суші разом із внутрішніми водами, які знаходяться в межах державного кордону.

Землі сільськогосподарського призначення (сільськогосподарські землі) – земельні ділянки, які використовують для виробництва сільськогосподарської продукції, обслуговування сільського господарства (виробничі будівлі й двори, господарські шляхи, прогони); землі, які перебувають у стадії меліоративного будівництва, відновлення родючості; землі тимчасової консервації та інші (кургани, ями, траншеї), а також сільськогосподарські угіддя на землях інших категорій землекористувачів.

Сільськогосподарські угіддя – земельні ділянки, які систематично використовуються для одержання сільськогосподарської продукції. До їхнього складу входять рілля (включаючи чисті пари), сади, виноградники, сіножаті, пасовища, перелоги.

Рілля – сільськогосподарські угіддя, які систематично обробляються і використовуються під посіви сільськогосподарських культур, включаючи посіви багаторічних трав, а також чисті пари, площі парників і теплиць.

Багаторічні насадження – сільськогосподарські угіддя, які використовуються під штучно створеними деревними, чагарниковими або трав'янистими багаторічними насадженнями, призначеними для отримання врожаю плодо-ягідних, технічних, лікарських культур, а також декоративного оформлення територій. До цих земель належать також землі під деревно-чагарниковою рослинністю, яку вирощують для реалізації квітів (троянд, жасмину та ін.), а також розсадники (за винятком лісових).

Сіножаті – сільськогосподарські угіддя, які систематично використовуються для сінокосіння.

Пасовища – сільськогосподарські угіддя, які систематично використовуються для випасання худоби.

Площа зрошуваних земель включає землі, які мають постійну зрошувальну систему (канали, трубопроводи, лотки), зв'язану з джерелами зрошування.

Площа осушених земель – включає землі, що мають осушувальну систему, яка забезпечує нормальний водно-повітряний режим для використання їх під сільськогосподарські угіддя.

Рекультивація земель – комплекс робіт, направлених на відновлення продуктивності, господарської цінності земель, а також поліпшення умов навколишнього середовища.

Порушення земель – дії, внаслідок яких землі втрачають господарську цінність або є джерелом негативного впливу на навколишнє середовище у зв'язку з порушенням ґрунтового покриву, гідрологічного режиму та утворення техногенного рельєфу в результаті господарської діяльності.

3.1. Земельний фонд області¹

<i>(на 1 січня 2015р.)</i>		
	Площа, тис.га	Частка в загальному фонді, %
Загальна земельна площа¹	3190,3	100,0
Землі сільськогосподарського призначення	2124,7	66,6
Ліси та лісовкриті площі	739,5	23,2
Забудовані землі	100,1	3,1
Землі під водою	68,0	2,1
Відкриті заболочені землі	130,3	4,1
Відкриті землі без рослинного покриву	27,7	0,9

¹ У цій та наступних таблицях (3.2–3.5) – за даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області.

3.2. Розподіл земельної площі та сільськогосподарських угідь за землевласниками та землекористувачами¹

<i>(на 1 січня 2015р.; тис.га)</i>			
	Загальна земельна площа	Сільськогосподарські угіддя	
		усього	у тому числі рілля та перелоги
Загальна земельна площа	3190,3	2068,1	1453,6
Землі сільськогосподарських підприємств	1005,9	980,9	870,6
Землі громадян	781,1	762,1	468,0
Землі закладів, установ, організацій	13,3	4,5	3,5
Землі промислових та інших підприємств	9,7	4,0	3,7
Землі підприємств та організацій транспорту, зв'язку	27,7	1,8	0,3
Землі військових частин, підприємств, організацій, установ оборони	47,9	2,9	0,2
Землі організацій, підприємств, установ природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	14,7	0,2	0,1
Землі лісгосподарських підприємств	587,9	8,0	2,9
Землі водогосподарських підприємств	5,8	–	–
Землі спільних підприємств, міжнародних об'єднань та організацій з участю українських та іноземних юридичних і фізичних осіб	0,1	–	–
Землі запасу та землі, не надані у власність та постійне користування	696,2	303,7	104,3

¹ Див. виноску до табл. 3.1.

3.3. Загальна земельна площа та розподіл сільськогосподарських угідь¹

	<i>(на кінець року; тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Загальна земельна площа	3191,7	3190,3	3190,3	3190,3	3190,3	3190,3
у тому числі						
сільськогосподарські угіддя	2118,2	2106,8	2099,0	2069,5	2068,4	2068,1
з них						
рілля	1511,5	1341,1	1373,4	1409,6	1415,3	1416,7
багаторічні насадження	26,3	25,1	24,7	24,4	24,5	24,5
сіножаті та пасовища	580,4	629,2	621,6	591,9	590,1	590,0

¹ Див. виноски до табл. 3.1.**3.4. Площа меліорованих сільськогосподарських угідь¹**

	<i>(тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Осушені землі	273,5	272,5	271,9	269,8	269,7	269,7
Частка осушених земель у площі сільськогосподарських угідь, %	12,9	12,9	13,0	13,0	13,0	13,0
Зрошені землі	3,5	3,5	3,5	2,1	0,5	0,5
Частка зрошуваних земель у площі сільськогосподарських угідь, %	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0

¹ Див. виноски до табл. 3.1.**3.5. Порушення й рекультивація земель¹**

	<i>(га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Порушено земель	5339	3368	3161	3127	3134	—
Відпрацьовано земель	2334	1794	1760	1741	1753	—
Рекультивовано земель	312	52	29	4	4	—

¹ Див. виноски до табл. 3.1.

3.6. Унесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами

	2000	2005	2010	2013	2014
Посівна площа, тис.га	900,4	721,8	774,9	934,0	906,9
Мінеральні добрива					
Усього внесено в поживних речовинах, тис.ц	87,9	278,4	548,4	925,8	969,5
Удобрена площа, тис.га	124,6	279,6	507,3	778,9	782,1
Частка удобреної площі, %	13,8	38,7	65,5	83,4	86,2
Органічні добрива					
Усього внесено, тис.т	1582,5	1048,1	697,6	626,4	704,7
Удобрена площа, тис.га	35,8	37,5	22,7	41,9	23,5
Частка удобреної площі, %	4,0	5,2	2,9	4,5	2,6
Унесено т на 1 га					
посівної площі	10	39	71	99	107
удобреної площі	71	100	108	119	124

3.7. Посівна та удобрена площа сільськогосподарських культур

3.8. Удобрена площа під урожай 2014 року в сільськогосподарських підприємствах у районах

	Посівна площа, тис.га	Мінеральні добрива		Органічні добрива	
		удобрена площа, тис.га	частка удобреної площі, %	удобрена площа, тис.га	частка удобреної площі, %
Чернігівська область	906946,7	782133,3	86,2	23531,3	2,6
райони					
Бахмацький	78367,1	73857,9	94,2	1470,3	1,9
Бобровицький	71947,4	69046,3	96,0	671,0	0,9
Борзнянський	61329,4	55258,5	90,1	1008,0	1,6
Варвинський	33980,3	33763,1	99,4	—	—
Городнянський	33416,4	16392,5	49,1	628,0	1,9
Ічнянський	65591,6	60416,7	92,1	3363,0	5,1
Козелецький	39653,8	32814,8	82,8	1232,0	3,1
Коропський	29545,7	24775,4	83,9	465,5	1,6
Корюківський	17191,6	14322,6	83,3	774,0	4,5
Куликівський	24343,9	23014,3	94,5	476,0	2,0
Менський	38636,9	29201,2	75,6	539,0	1,4
Ніжинський	51919,1	46765,1	90,1	292,0	0,6
Н.-Сіверський	30891,5	23643,5	76,5	5111,0	16,5
Носівський	43649,4	42664,1	97,7	196,0	0,4
Прилуцький	83946,2	75576,4	90,0	1911,2	2,3
Ріпкинський	23645,2	18007,7	76,2	2177,0	9,2
Семенівський	30294,2	19216,4	63,4	1010,0	3,3
Сосницький	14366,1	12281,9	85,5	201,0	1,4
Срібнянський	29744,7	27345,7	91,9	320,0	1,1
Талалаївський	31842,3	29574,3	92,9	380,0	1,2
Чернігівський	52475,7	38442,7	73,3	1181,3	2,3
Щорський	20168,2	15752,2	78,1	125,0	0,6

3.9. Унесення мінеральних і органічних добрив під урожай 2014 року сільськогосподарськими підприємствами в районах

	Мінеральні добрива в перерахунку на 100% поживних речовин					Органічні добрива	
	усього, тис.ц	азотні, тис.ц	фосфорні (включаючи фосфоритне борошно), тис.ц	калійні, тис.ц	на 1 га посівної площі, кг	усього, тис.т	на 1 га посівної площі, т
Чернігівська область	969460	699355	137968	132137	107	704718	0,8
райони							
Бахмацький	88932	56647	19338	12947	113	102310	1,3
Бобровицький	101758	89361	5610	6787	141	18133	0,3
Борзнянський	63085	41490	10303	11292	103	27948	0,5
Варвинський	48200	33404	6852	7944	142	—	—
Городнянський	14106	11184	1414	1508	42	57276	1,7
Ічнянський	76465	57147	8458	10860	117	58897	0,9
Козелецький	41758	25139	10381	6238	105	42647	1,1
Коропський	32101	19345	6139	6617	109	13936	0,5
Корюківський	16686	10583	3233	2870	97	31530	1,8
Куликівський	24292	18719	3043	2530	100	42055	1,7
Менський	28868	19219	5066	4583	75	22730	0,6
Ніжинський	49617	30303	8787	10527	96	11720	0,2
Н.-Сіверський	29100	21795	4962	2343	94	55845	1,8
Носівський	56787	41863	6995	7929	130	19600	0,4
Прилуцький	113006	78789	18742	15475	135	57227	0,7
Ріпкинський	20723	14381	2844	3498	88	39664	1,7
Семенівський	14922	12309	1260	1353	49	18368	0,6
Сосницький	11434	7505	1830	2099	80	2523	0,2
Срібнянський	42239	38950	1467	1822	142	23993	0,8
Талалаївський	28732	24580	2207	1945	90	4025	0,1
Чернігівський	50433	33532	7481	9420	96	46977	0,9
Щорський	16216	13110	1556	1550	80	7314	0,4

3.10. Проведення вапнування ґрунтів та площа, на якій застосовувались засоби захисту рослин сільськогосподарськими підприємствами, у 2014 році в районах

	Вапнування ґрунтів		Площа, на якій застосовувались засоби захисту рослин, тис.га	
	площа, тис.га	внесено вапнякового борошна та інших вапнякових матеріалів, тис.т	усього	у тому числі пестициди
Чернігівська область	5,4	26,7	710,3	591,2
райони				
Бахмацький	0,9	2,7	72,6	72,6
Бобровицький	1,3	6,7	69,0	50,3
Борзнянський	0,1	0,5	52,4	51,0
Варвинський	0,4	2,4	32,3	32,3
Городнянський	—	—	16,4	11,8
Ічнянський	—	—	47,9	38,0
Козелецький	—	—	30,2	13,3
Коропський	—	—	16,0	11,6
Корюківський	—	—	12,9	12,7
Куликівський	—	—	21,8	8,5
Менський	—	—	28,9	28,5
Ніжинський	0,2	0,4	50,4	36,0
Н.-Сіверський	—	—	17,6	12,3
Носівський	1,3	6,4	24,9	20,7
Прилуцький	0,9	7,5	75,4	62,7
Ріпкинський	—	—	18,2	14,6
Семенівський	—	—	13,0	10,2
Сосницький	—	—	13,4	8,1
Срібнянський	—	—	23,6	23,6
Талалаївський	—	—	31,4	31,4
Чернігівський	0,3	0,1	28,6	27,6
Щорський	—	—	13,4	13,4

4. УТВОРЕННЯ ТА ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються в процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості та не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення.

Небезпечні відходи – відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними.

Небезпечні відходи містять такі речовини, що мають небезпечні властивості: токсичність, вибухонебезпечність, пожежо-небезпечність, високу реакційну здатність, або містять збудники інфекційних хвороб.

Небезпечні відходи класифікуються наступним чином:

- I клас – надзвичайно небезпечні;
- II клас – високо небезпечні;
- III клас – помірно небезпечні;
- IV клас – малонебезпечні.

Поводження з відходами – дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Зберігання відходів – тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах до їх утилізації або видалення.

Оброблення (перероблення) відходів – здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних зі зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення.

Утилізація відходів – використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів.

Видалення відходів – здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації.

Спалення відходів – регулюємиий процес спалення твердих, рідких чи газоподібних відходів при високих температурах.

Наявність відходів – зберігання (тимчасове розміщення до утилізації чи видалення) та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах (місцях розміщення відходів, сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

До 2009р. включно дані наведено про відходи I–III класів небезпеки, починаючи з 2010р. – про відходи I–IV класів небезпеки.

4.1. Основні показники утворення та поводження з відходами

	<i>(тис.т)</i>					
	2000	2005	2010	2013	2014	
					I-IV класу небезпеки	у тому числі I-III класу небезпеки
Утворено відходів ¹	18,2	9,0	366,6	674,7	848,3	0,8
Отримано зі сторони	0,3	0,1	428,5	381,3	488,1	0,0
Утилізовано ²	16,5	0,3	83,2	233,4	107,3	0,2
Спалено	...	5,0	11,2	8,2	8,6	0,0
Передано на сторону	1,0	2,5	424,2	444,6	426,2	0,4
Видалено в спеціально відведені місця або об'єкти	–	0,2	1027,9	325,9	396,3	0,0
Видалено в місця неорганізованого зберігання	0,0	–	–	–	–	–
Утрачено відходів (випарування, витікання, пожежі тощо)	–	0,0	–	–	–	–
Наявність відходів на кінець року	3,2	6,6	8883,2	9891,0	10184,5 ³	0,3 ³

¹ У цій таблиці, графіку 4.4 та наступних таблицях (4.3, 4.5–4.8) до 2010р. включно наведено дані від економічної діяльності підприємств та організацій, у 2013, 2014рр. – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

² У цій та наступних таблицях 4.5, 4.13) до 2013р. включно наведено дані з показником оброблено (перероблено).

³ У цій та наступних таблицях (4.2, 4.5, 4.6, 4.15) – загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах економічно активних підприємств та організацій.

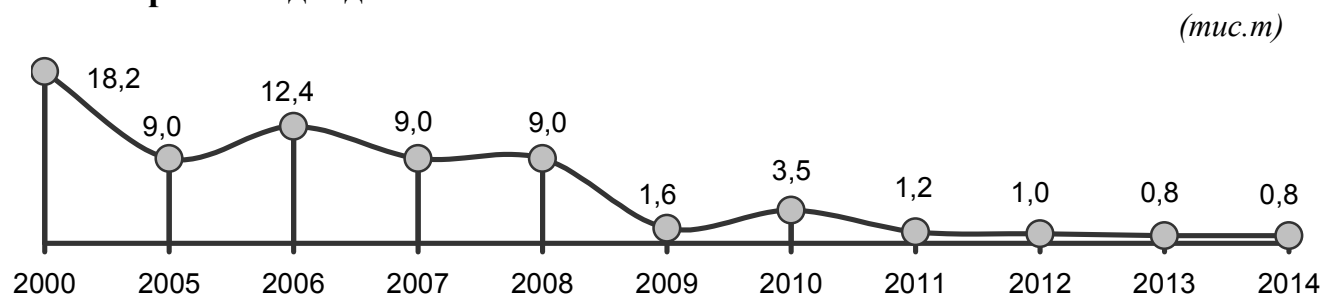
4.2. Наявність відходів за класами небезпеки

	<i>(на кінець року; тис.т)</i>					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014 ¹
Усього	3,2	6,6	8883,2	9723,9	9891,0	10184,5
I класу небезпеки	2,6	5,5	2,3	1,8	0,2	–
II класу небезпеки	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1	–
III класу небезпеки	0,5	0,8	1,1	0,4	0,6	0,3
IV класу небезпеки	...	...	8879,6	9721,5	9890,1	10184,2

¹ Див. третю виноску до табл. 4.1.

4.3. Утворення відходів за класами небезпеки¹

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.т) 2014
Усього	18,2	9,0	366,6	740,6	674,7	848,3
I класу небезпеки	9,2	6,1	0,2	0,1	0,1	0,2
II класу небезпеки	0,7	0,7	0,4	0,3	0,4	0,3
III класу небезпеки	8,3	2,2	2,9	0,6	0,3	0,3
IV класу небезпеки	...	...	363,1	739,6	673,9	847,5

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.4.4. Утворення відходів I–III класів небезпеки¹¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.5. Основні показники поводження з відходами за класами небезпеки у 2014 році

	Утворилось відходів ¹	Отримано відходів зі сторони	Утилізовано ²	Спалено відходів	Передано на сторону відходів	Видалено відходів у спеціально відведених місця чи об'єкти	(т) Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях ³
Усього	848276,7	488091,9	107312,2	8620,7	426198,5	396276,9	10184515,4
I класу небезпеки	133,4	36,0	—	—	178,2	—	—
II класу небезпеки	327,8	1,5	134,3	11,8	150,7	—	—
III класу небезпеки	299,6	2,8	22,5	—	91,6	33,4	314,7
IV класу небезпеки	847515,9	488051,6	107155,4	8608,9	425778,0	396243,5	10184200,7

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.² Див. другу виноску до табл. 4.1.³ Див. третю виноску до табл. 4.1.

4.6. Утворення та наявність відходів за групами небезпечних складників

(т)

	Утворено ¹			Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах ²		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Усього	740579,6	674689,2	848276,7	9723931,7	9891021,1	10184515,4
Відходи, що містять метали та їхні сполуки	5680,6	6952,2	10511,1	4079,4	2583,0	—
відходи, що містять алюміній та його сполуки	24,4	38,5	36,6	7,2	12,8	—
відходи, що містять ванадій та його сполуки	0,0	—	—	—	—	—
відходи, що містять вольфрам та його сполуки	0,0	0,0	0,0	—	—	—
відходи, що містять залізо та його сполуки	3881,6	3421,5	5315,1	3576,5	2110,4	—
відходи, що містять кадмій та його сполуки	—	—	0,2	—	—	—
відходи, що містять мідь та її сполуки	39,6	0,8	442,8	237,1	63,8	—
відходи, що містять нікель та його сполуки	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
відходи, що містять ртуть та її сполуки (у тому числі люмінесцентні лампи)	12,7	13,5	13,5	21,6	15,2	—
відходи, що містять свинець та його сполуки (у тому числі батареї акумуляторні)	84,4	58,4	119,7	60,9	44,1	—
відходи, що містять срібло та його сполуки	0,0	0,5	—	0,0	0,0	—
відходи, що містять титан та його сполуки	—	—	—	0,0	—	—
відходи, що містять хром та його сполуки	80,0	1,4	1,5	—	79,6	—
інші відходи, що містять метали та їх сполуки	1557,9	3417,6	4581,7	176,1	257,1	—
Відходи, що містять неметали та їхні сполуки	67,4	74,3	15,2	1796,0	75,1	—
відходи, що містять арсен та його сполуки	—	—	15,2	—	—	—
інші відходи, що містять кремній та його сполуки (за виключенням хлорсиланів і кремній органічних мономерів)	17,4	0,0	0,0	—	—	—

Продовження табл. 4.6

	Утворено ¹			Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах ²		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
інші відходи, що містять неметали та їх сполуки	50,0	74,3		1796,0	75,1	–
Відходи, що містять корозійні речовини	0,5	1,2	0,0	0,3	0,5	–
відходи, що містять кислотні розчинники чи кислоти у твердому стані, відпрацьовані кислоти	0,1	0,4	–	0,1	0,4	–
відходи, що містять основні розчини чи основи у твердому стані, відпрацьовані основи, луги	0,4	0,8	–	0,2	0,1	–
відходи, що містять азбест, шифер некондиційний чи розламаний	0,0	0,0	0,0	–	–	–
Відходи виробництва та застосування органічної хімії, чи такі, що містять органічні сполуки інші	383,5	401,7	819,0	65,5	58,9	344,4
відходи, що містять формальдегід	–	–	–	–	2,1	–
відходи, що містять феноли та фенолові сполуки (у т.ч. хлорфеноли)	14,4	19,5	13,6	2,7	7,2	–
відходи, що містять галогеновані органічні розчинники	8,4	6,2	2,4	2,5	8,7	–
відходи, що містять органічні розчинники (за виключенням галогенованих озонорозрушувачів)	0,3	0,1	12,1	0,0	0,1	–
відходи, що містять поліциклічні чи гетероциклічні ароматичні органічні сполуки	28,1	24,1	–	17,7	13,7	–
відходи, що містять поліхлоровані дифеніли, поліхлоровані терфеніли, поліхлоровані нафталіни, полібромовані дифеніли, у тому числі мастила трансформаторні	–	4,3	89,4	6,9	0,0	–

Продовження табл. 4.6

	Утворено ¹			Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах ²		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
відходи оброблення металевих та пластмасових поверхонь включно з відходами гальванічного виробництва	0,5	0,3	–	2,7	3,0	–
відходи виробництва, приготування та використання чорнил, фарб, барвників, пігментів, лаків, оліфи, мастики, друкарської фарби та аналогічної продукції	271,8	293,6	14,1	18,3	11,7	–
відходи виробництва, виготовлення та використання синтетичних смол, каучуку, латексу, пластифікаторів, клеїв та інших зв'язувальних матеріалів	60,0	53,6	687,3	14,7	12,4	344,4
відходи, що містять бензин(а)пірен та інші поліароматичні вуглеводні	–	–	0,1	–	–	–
Відходи пестицидів і агрохімікатів, непридатні чи заборонені пестициди	–	–	–	156,6	128,1	–
відходи виробництва, приготування та використання пестицидів, непридатні та заборонені до використання не ідентифіковані пестициди	–	–	–	156,6	128,1	–
Відходи медичного, ветеринарного чи сільськогосподарського походження, фармацевтичної продукції та від лікування людей чи тварин	878,7	86,5	44780,0	0,0	0,7	–

Продовження табл. 4.6

	Утворено ¹			Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах ²		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
прилади медичного призначення, що не відповідають установленим вимогам, відповідним чином не маркировані, зіпсовані чи використані (у тому числі шприци, термометри, набори для діагностики аналізів, медичні інструменти тощо)	2,5	3,1	6,2	0,0	0,7	—
прилади фармацевтичної продукції	0,3	—	—	—	—	—
відходи, що містять інфекційні речовини	15,9	12,1	8,0	—	—	—
відходи сільськогосподарського виробництва (за виключенням пестицидів та отрутохімікатів, які прийшли в непридатність або заборонені для використання)	860,0	—	—	—	—	—
Відпрацьовані нафтопродукти, продукти нафтопереробки	407,2	559,1	486,4	375,3	548,3	314,6
нафтовідходи та нафтошлами	71,2	107,4	90,4	294,1	320,5	314,6
відходи, що містять відпрацьовані та непридатні до використання за їх первинним призначенням мінеральні масла, у тому числі масляні фільтри	112,2	129,6	130,3	56,2	56,4	—
відходи, що містять відпрацьовані мастильно-охолоджувальні рідини, масляно-водяні, вуглеводнево-водяні суміші й емульсії	95,3	162,6	77,4	22,9	21,0	—

Продовження табл. 4.6

	Утворено ¹			Загальний обсяг відходів, накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах ²		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
відходи, забруднені нафтопродуктами – ґрунт, деревина, дрантя	128,5	159,5	188,3	2,1	150,4	–
Відходи, що містять забруднений ґрунт, пісок, глину включно з відходами драгування	2200,2	–	–	–	–	3,1
відходи, що містять забруднений ґрунт, пісок, глину включно з відходами драгування	2200,2	–	–	–	–	3,1
Відходи пилогазоочишувальних споруд та установок	114645,8	110904,7	101228,8	2805298,3	2915893,6	3017121,5
відходи пилогазоочишувальних споруд та установок	114645,8	110904,7	101228,8	2805298,3	2915893,6	3017121,5
Відходи від очищення промислових та комунальних стічних вод	56013,7	38555,8	149582,0	334481,0	41100,0	296181,6
відходи від очищення промислових та комунальних стічних вод	56013,7	38555,8	149582,0	334481,0	41111,0	296181,6
Відходи, що містять тару з під хімічних речовин	0,5	1,0	0,3	–	–	–
відходи, що містять тару з під хімічних речовин, яка не має маркування або незворотну тару, що забруднена потенційно небезпечними речовинами (крім тари з під пакування пестицидів)	0,5	1,0	0,3	–	–	–
Залишки від операцій по видаленню промислових відходів	1,5	211,1	–	–	–	–
залишки від операцій по видаленню промислових відходів	1,5	211,1	–	–	–	–
Інші відходи, що мають небезпечні властивості	560300,0	516942,5	540853,9	6577679,3	6930632,9	6870550,2

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.² Див. третю виноску до табл. 4.1.

4.7. Утворення відходів у містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2013	(т) 2014	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська						
область	18243,6	9043,8	366612,4	674689,2	848276,7	760,8
м. Чернігів	11886,2	7218,1	137305,3	367964,1	350440,1	241,2
м. Ніжин	27,0	21,2	11974,4	7219,4	10710,6	4,1
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м. Прилуки	4118,5	1492,4	7859,6	38903,5	27643,2	235,4
райони						
Бахмацький	15,5	19,0	2820,4	4433,0	4955,2	55,6
Бобровицький	11,1	1,9	635,8	2106,8	1842,2	11,5
Борзнянський	—	0,4	6656,1	10075,9	8583,0	0,9
Варвинський	1743,5	67,0	632,0	7810,4	41018,9	73,5
Городнянський	1,2	5,2	591,6	4202,6	118296,9	0,8
Ічнянський	109,0	84,5	961,0	755,7	1136,0	48,1
Козелецький	7,5	25,5	5424,9	4674,6	2234,9	3,3
Коропський	0,9	2,7	445,6	913,3	895,2	1,4
Корюківський	41,7	15,0	23303,6	14766,8	15840,3	28,9
Куликівський	161,1	53,1	3152,1	3624,7	1766,5	4,8
Менський	9,4	2,4	4188,0	16043,3	5374,8	7,3
Ніжинський	0,5	0,5	28,2	115,5	166,1	0,7
Н.-Сіверський	13,9	13,4	4067,8	4794,4	4085,9	6,5
Носівський	53,9	5,6	2114,7	9016,6	3335,2	2,9
Прилуцький	10,6	2,1	138959,8	138037,2	171617,0	3,3
Ріпкинський	0,6	2,2	1592,3	2339,4	2023,4	4,1
Семенівський	5,9	0,4	4931,6	12999,1	27677,6	1,3
Сосницький	0,1	0,9	26,6	1929,9	4792,8	1,8
Срібнянський	—	0,1	976,2	569,1	863,0	3,2
Талалаївський	1,5	2,3	2894,5	359,4	150,8	0,6
Чернігівський	16,4	5,0	3574,8	4612,4	28264,0	17,4
Щорський	7,6	2,9	1495,5	16422,1	14563,1	2,2

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.8. Утворення відходів у розрахунку на одну особу в містах обласного значення та районах¹

	2000	2005	2010	2013	2014	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	14,4	7,6	332,1	629,2	799,3	0,7
м. Чернігів	38,8	24,1	462,2	1243,6	1187,1	0,8
м. Ніжин	0,3	0,3	161,4	98,8	147,4	0,1
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м. Прилуки	61,0	24,2	133,2	666,9	476,9	4,1
райони						
Бахмацький	0,3	0,4	58,4	95,3	107,7	1,2
Бобровицький	0,3	0,0	17,9	61,4	54,2	0,3
Борзнянський	—	0,0	187,5	301,0	261,8	0,0
Варвинський	85,4	3,5	36,1	464,3	2465,5	4,4
Городнянський	0,0	0,2	19,1	142,3	4066,7	0,0
Ічнянський	2,6	2,2	27,7	22,8	35,0	1,5
Козелецький	0,1	0,4	106,6	96,6	47,1	0,1
Коропський	0,0	0,1	17,1	37,0	37,0	0,1
Корюківський	1,2	0,5	803,6	529,0	573,6	1,0
Куликівський	7,1	2,5	165,9	201,9	100,2	0,3
Менський	0,2	0,1	105,8	422,5	143,6	0,2
Ніжинський	0,0	0,0	0,9	4,0	5,9	0,0
Н.-Сіверський	0,4	0,4	137,4	170,5	147,6	0,2
Носівський	1,4	0,2	66,7	295,9	111,1	0,1
Прилуцький	0,2	0,0	3609,3	3745,7	4728,9	0,1
Ріпкинський	0,0	0,1	51,9	80,7	71,3	0,1
Семенівський	0,2	0,0	256,9	697,3	1505,4	0,1
Сосницький	0,0	0,0	1,3	98,0	248,3	0,1
Срібнянський	—	0,0	79,4	48,2	74,2	0,3
Талалаївський	0,1	0,1	203,8	26,2	11,2	0,0
Чернігівський	0,3	0,1	66,7	87,9	541,3	0,3
Щорський	0,3	0,1	58,4	664,5	596,4	0,1

¹ Див. першу виноску до табл. 4.1.

4.9. Утворення відходів за категоріями матеріалів у 2014 році¹

	(т)		
	Обсяги утворення відходів		
	т	у % до 2013р.	відсотків до загального підсумку
Усього	848276,7	125,7	100,0
Використані розчинники	14,4	226,7	0,0
Відходи кислот, лугів чи солей	4,0	100,0	0,0
Відпрацьовані оливи	283,7	134,2	0,0
Хімічні відходи	11721,3	127,3	1,4
Осад промислових стоків	35346,5	89,2	4,2
Відходи від медичної допомоги та біологічні	13,9	65,9	0,0
Відходи чорних металів	8185,5	—	1,0
Відходи кольорових металів	540,5	—	0,1
Змішані відходи чорних та кольорових металів	25,8	—	0,0
Скляні відходи	3914,6	125,4	0,5
Паперові та картонні відходи	11253,6	153,8	1,3
Гумові відходи	262,2	89,1	0,0
Пластикові відходи	368,7	86,6	0,0
Деревні відходи	28234,1	101,1	3,3
Текстильні відходи	63,3	32,9	0,0
Непридатне обладнання	13,5	94,8	0,0
Непридатні транспортні засоби	1613,3	60,9	0,2
Відходи акумуляторів та батарей	119,9	112,1	0,0
Тваринні та змішані харчові відходи	4232,2	66,3	0,5
Рослинні відходи	194883,6	—	23,0
Тваринні екскременти, сеча та гній	72398,8	412,6	8,5
Побутові та подібні відходи	225098,9	92,1	26,5
Змішані та недиференційовані матеріали	239,7	44,4	0,0
Залишки сортування	1626,1	142,4	0,2
Звичайний осад	130365,6	1404,2	15,4
Мінеральні відходи будівництва та знесення, у тому числі змішані будівельні відходи	1060,1	—	0,1
Інші мінеральні відходи (за виключенням відходів будівництва та знесення, згорання, ґрунтів, порожньої породи від днопоглиблення, відходів від очистки стічних вод)	4358,3	—	0,5
Відходи згорання	110789,6	91,5	13,1
Ґрунти (відходи ґрунту і каменів)	1245,0	—	0,2

4.10. Утворення відходів у містах обласного значення та районах у 2014 році

		(т)			
	Усього	I класу небезпеки	II класу небезпеки	III класу небезпеки	IV класу небезпеки
Чернігівська область	848276,7	133,4	327,8	299,6	847515,9
м.Чернігів	350440,1	21,1	192,2	27,9	350198,9
м.Ніжин	10710,6	1,6	2,3	0,2	10706,5
м.Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
м.Прилуки	27643,2	17,3	36,3	181,8	27407,8
райони					
Бахмацький	4955,2	42,2	0,6	12,8	4899,6
Бобровицький	1842,2	5,2	6,3	—	1830,7
Борзнянський	8583,0	0,9	—	—	8582,1
Варвинський	41018,9	14,2	5,0	54,3	40945,4
Городнянський	118296,9	0,5	0,3	—	118296,1
Ічнянський	1136,0	0,3	47,8	—	1087,9
Козелецький	2234,9	2,9	0,4	—	2231,6
Коропський	895,2	0,5	0,9	0,0	893,8
Корюківський	15840,3	11,6	5,3	12,0	15811,4
Куликівський	1766,5	1,5	0,3	3,0	1761,7
Менський	5374,8	1,7	5,2	0,4	5367,5
Ніжинський	166,1	0,4	0,3	—	165,4
Н.-Сіверський	4085,9	0,6	3,2	2,7	4079,4
Носівський	3335,2	0,8	1,6	0,4	3332,4
Прилуцький	171617,0	1,0	2,3	0,0	171613,7
Ріпкинський	2023,4	0,6	1,7	1,8	2019,3
Семенівський	27677,6	0,4	0,9	0,0	27676,3
Сосницький	4792,8	1,8	—	—	4791,0
Срібнянський	863,0	2,3	—	1,0	859,7
Талалаївський	150,8	0,6	—	—	150,2
Чернігівський	28264,0	1,6	14,8	1,0	28246,6
Щорський	14563,1	1,8	0,1	0,3	14560,9

4.11 Отримано відходів зі сторони в містах обласного значення та районах

(т)						
	2010	2011	2012	2013	2014	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небез- пеки
Чернігівська область	428548,6	385828,5	418323,4	381258,1	488091,9	40,3
м. Чернігів	341452,5	283082,6	295218,6	293442,4	264403,2	25,3
м. Ніжин	16587,2	19198,2	19544,2	23888,2	16400,5	—
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м. Прилуки	16143,8	1069,5	23252,2	22710,3	2083,5	15,0
райони						
Бахмацький	2596,4	3433,9	5473,2	5248,1	5758,9	—
Бобровицький	2182,8	2279,3	6295,0	2997,0	3072,9	—
Борзнянський	1114,0	1925,5	1513,0	5923,6	5411,2	—
Варвинський	24,3	23,1	991,8	1310,6	1542,5	—
Городнянський	5905,2	4081,2	7572,2	4040,2	119591,6	—
Ічнянський	—	—	725,0	601,0	1089,5	—
Козелецький	217,3	101,8	287,3	222,4	757,5	—
Коропський	—	—	207,5	176,5	—	—
Корюківський	2840,0	22905,4	3946,0	3988,8	4474,3	—
Куликівський	—	—	—	—	1134,3	—
Менський	—	—	—	3145,5	10262,9	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	2473,9	972,8	1596,4	1175,2	—
Носівський	—	14,6	2811,3	3413,0	4422,8	—
Прилуцький	735,3	—	439,1	988,9	1045,7	—
Ріпкинський	769,2	2006,5	1046,0	941,5	830,4	—
Семенівський	37306,3	42432,3	44476,5	1519,4	40134,0	—
Сосницький	330,0	317,0	326,0	323,0	501,7	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	327,0	464,1	896,0	562,0	170,0	—
Чернігівський	—	—	1636,4	1846,1	1848,4	—
Щорський	17,3	19,6	693,3	2373,2	1980,9	—

4.12. Отримано відходів зі сторони за джерелами надходження у 2014 році*(т)*

	Усього	У % до 2013р.	Від			
			виробничої сфери	домогосподарств	сфери послуг	перевізників
Чернігівська область	488091,9	128,0	43163,5	327082,8	12627,9	105217,7
м.Чернігів	264403,2	90,1	2026,0	161810,1	3,0	100564,1
м.Ніжин	16400,5	68,7	9031,6	7020,0	348,9	—
м.Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—
м.Прилуки	2083,5	9,2	2083,5	—	—	—
райони						
Бахмацький	5758,9	109,7	—	1906,9	3433,0	419,0
Бобровицький	3072,9	102,5	—	1357,9	1715,0	—
Борзнянський	5411,2	91,3	10,0	5401,2	—	—
Варвинський	1542,5	117,7	192,7	1030,7	319,1	—
Городнянський	119591,6	2960,0	—	117344,9	2246,7	—
Ічнянський	1089,5	181,3	2,0	1087,5	—	—
Козелецький	757,5	340,6	92,1	665,4	—	—
Коропський	—	—	—	—	—	—
Корюківський	4474,3	112,2	1117,8	3222,4	134,1	—
Куликівський	1134,3	—	—	423,4	710,9	—
Менський	10262,9	326,3	365,1	3916,4	2441,8	3539,6
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	1175,2	73,6	329,9	98,9	746,4	—
Носівський	4422,8	129,6	1592,3	2830,5	—	—
Прилуцький	1045,7	105,7	11,8	931,8	102,1	—
Ріпкинський	830,4	88,2	84,4	633,7	112,3	—
Семенівський	40134,0	2641,4	25608,0	14514,0	12,0	—
Сосницький	501,7	155,3	—	241,6	260,1	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	170,0	30,2	—	140,0	30,0	—
Чернігівський	1848,4	100,1	5,0	1830,9	12,5	—
Щорський	1980,9	83,5	611,3	674,6	—	695,0

4.13. Утилізовано відходів у містах обласного значення та районах

	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	83198,1	87326,4	103089,9	233391,7	107312,2	156,8
м. Чернігів	40101,0	37836,9	40878,8	47916,0	21048,6	78,9
м. Ніжин	31,7	1290,7	3025,5	375,4	255,0	–
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	–	–
м. Прилуки	633,7	148,4	396,7	297,0	1780,5	0,4
райони						
Бахмацький	1,5	0,1	0,3	288,6	1195,0	0,1
Бобровицький	0,2	0,2	204,8	164,4	–	–
Борзнянський	1081,6	1160,0	850,1	164763,0	1050,0	–
Варвинський	92,0	47,1	98,9	649,4	43232,4	14,4
Городнянський	0,2	0,4	0,0	0,1	–	–
Ічнянський	51,1	47,5	41,2	42,3	47,8	47,8
Козелецький	2,8	4,1	22,0	0,6	0,2	0,2
Коропський	1,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
Корюківський	82,5	295,8	18,8	15,1	–	–
Куликівський	679,3	697,1	1208,4	1575,2	675,4	0,6
Менський	0,3	0,9	0,5	0,6	0,6	0,1
Ніжинський	13,0	13,0	13,0	11,0	–	–
Н.-Сіверський	43,8	152,7	42,7	44,2	54,4	5,9
Носівський	0,2	0,1	0,6	0,1	2,3	2,2
Прилуцький	3,6	839,9	815,3	842,1	800,0	2,0
Ріпкинський	559,2	394,3	812,9	341,8	295,7	1,5
Семенівський	36529,7	40428,7	42729,5	9503,8	8379,2	0,6
Сосницький	0,1	0,1	0,0	–	3396,0	–
Срібнянський	0,0	0,1	1,3	1,1	0,9	0,9
Талалаївський	0,0	0,0	0,0	0,0	–	–
Чернігівський	3242,5	3953,7	3803,0	1884,9	25098,1	1,1
Щорський	47,0	14,4	8125,5	4675,0	–	–

¹ Див. другу виноску до табл. 4.1.

4.14. Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти в містах обласного значення та районах

	(т)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Чернігівська область	1027877,2	336422,9	460927,2	325922,9	396276,9
м. Чернігів	247239,6	233309,8	236491,1	235291,6	224325,8
м. Ніжин	616376,7	19669,2	19912,3	24333,5	16416,9
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—
м. Прилуки	967,7	4627,1	21901,7	21185,4	—
райони					
Бахмацький	2598,8	2831,2	93270,6	4492,5	5293,6
Бобровицький	117702,9	2512,5	6563,1	3331,7	3072,9
Борзнянський	5333,0	6566,0	6381,0	6874,0	5411,2
Варвинський	17,9	26,9	12019,5	2059,3	33,4
Городнянський	5474,3	30417,6	40713,1	3670,8	118890,5
Ічнянський	—	886,5	831,5	702,5	1089,5
Козелецький	109,3	97,7	3435,5	3248,5	92,1
Коропський	—	—	207,5	176,5	—
Корюківський	3111,5	23401,8	4246,3	4297,0	4474,3
Куликівський	45,9	265,7	975,7	1035,9	1122,5
Менський	25033,3	1875,3	4390,6	4539,0	6119,6
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	116,1	2485,9	972,8	1676,9	1124,0
Носівський	—	14,2	2810,0	3413,0	4422,8
Прилуцький	—	—	—	—	—
Ріпкинський	240,0	1930,0	358,2	388,6	394,5
Семенівський	—	1643,2	1776,5	1476,8	922,0
Сосницький	332,0	—	328,0	325,0	493,7
Срібнянський	—	—	54,5	59,7	—
Талалаївський	3177,7	1845,6	897,4	562,0	170,0
Чернігівський	0,5	1595,2	1714,8	1115,0	1146,4
Щорський	—	421,5	675,5	1667,7	1261,2

4.15. Наявність відходів у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2013	(на кінець року; т)	
					2014 ¹	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська область	3236,9	6590,1	8883231,8	9891021,1	10184515,4	314,7
м. Чернігів	1947,4	5359,2	7640395,9	8343337,0	8565695,4	—
м. Ніжин	46,8	89,8	624128,4	687429,5	703133,0	—
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м. Прилуки	52,5	297,3	5046,5	44764,9	—	—
райони						
Бахмацький	90,5	99,8	3762,3	104064,1	108536,7	—
Бобровицький	255,8	213,4	117703,3	133590,5	136432,8	—
Борзнянський	2,8	44,8	350996,9	207631,5	211958,7	—
Варвинський	408,1	72,0	516,1	14667,0	314,7	314,7
Городнянський	18,0	21,8	5492,3	80224,3	198919,9	—
Ічнянський	51,8	62,4	3913,2	7639,0	8708,0	—
Козелецький	12,3	14,3	177,4	6878,6	—	—
Коропський	4,9	1,5	4,0	385,7	—	—
Корюківський	19,7	18,3	46717,5	59043,4	32285,1	—
Куликівський	20,1	18,4	1834,5	3579,4	4431,1	—
Менський	37,1	52,4	25047,9	62498,9	68611,4	—
Ніжинський	39,3	15,5	4,4	0,5	—	—
Н.-Сіверський	11,8	29,3	247,5	24315,6	25211,0	—
Носівський	33,3	31,0	11,6	6265,1	10684,2	—
Прилуцький	68,4	54,7	49,8	7251,0	—	—
Ріпкинський	17,6	3,7	683,5	1825,3	4998,4	—
Семенівський	25,3	26,1	2390,9	9139,2	8156,6	—
Сосницький	11,5	16,7	333,6	325,0	818,7	—
Срібнянський	2,7	2,2	8,3	124,8	—	—
Талалаївський	2,3	0,4	53577,7	52655,7	52824,2	—
Чернігівський	45,2	38,4	66,8	30210,2	30952,0	—
Щорський	11,7	6,7	121,5	3174,9	11843,5	—

¹ Див. третю виноску до табл. 4.1.

**4.16. Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації,
у спеціально відведених місцях чи об'єктах у розрахунку
на одну особу в містах обласного значення та районах**

	2000	2005	2010	2013	(на кінець року; кг)	
					2014	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Чернігівська						
область	2,6	5,6	8046,4	9224,0	9596,7	0,3
м. Чернігів	6,3	17,9	25716,6	28198,4	29016,8	—
м. Ніжин	0,6	1,2	8411,4	9407,2	9679,0	—
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м. Прилуки	0,8	4,8	85,5	767,3	—	—
райони						
Бахмацький	1,5	1,9	77,9	2236,2	2359,9	—
Бобровицький	6,1	5,5	3306,3	3890,9	4016,9	—
Борзнянський	0,1	1,1	9887,2	6202,8	6464,5	—
Варвинський	20,0	3,8	29,5	871,9	18,9	18,9
Городнянський	0,5	0,6	177,7	2715,6	6838,3	—
Ічнянський	1,2	1,6	112,8	230,9	268,0	—
Козелецький	0,2	0,2	3,5	142,1	—	—
Коропський	0,2	0,1	0,2	15,6	—	—
Корюківський	0,6	0,6	1610,9	2115,2	1169,2	—
Куликівський	0,9	0,9	96,6	199,3	251,4	—
Менський	0,8	1,2	632,5	1646,0	1833,1	—
Ніжинський	1,1	0,5	0,1	0,0	—	—
Н.-Сіверський	0,3	0,9	8,4	864,9	910,7	—
Носівський	0,9	0,9	0,4	205,6	355,8	—
Прилуцький	1,5	1,3	1,3	196,8	0,0	—
Ріпкинський	0,5	0,1	22,3	63,0	176,1	—
Семенівський	1,0	1,2	124,5	490,3	443,7	—
Сосницький	0,5	0,7	16,0	16,5	42,4	—
Срібнянський	0,2	0,2	0,7	10,6	—	—
Талалаївський	0,1	0,0	3773,1	3842,6	3913,8	—
Чернігівський	0,7	0,7	1,2	575,5	592,8	—
Щорський	0,4	0,2	4,7	128,5	485,1	—

**4.17. Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації,
у спеціально відведених місцях чи об'єктах у розрахунку на
квадратний кілометр у містах обласного значення та районах¹**

	(на кінець року; кг)					
	2000	2005	2010	2013	2014	
					I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небез- пеки
Чернігівська область	101,5	206,6	278445,0	310034,2	319233,8	9,9
м.Чернігів	24966,7	68707,7	97953793,6	106965858,9	109816607,7	—
м.Ніжин	1088,4	2088,4	14514614,0	15986731,7	16351930,2	—
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	—	—
м.Прилуки	1220,9	6914,0	117360,5	1041044,2	—	—
райони						
Бахмацький	60,8	67,1	2528,4	69935,5	72941,3	—
Бобровицький	180,4	150,5	83006,6	94210,5	96215,0	—
Борзнянський	1,7	27,9	218281,7	129124,1	131815,1	—
Варвинський	691,7	122,0	874,7	24859,3	533,4	533,4
Городнянський	11,5	13,9	3507,2	51228,8	127024,2	—
Ічнянський	32,9	39,6	2483,0	4847,1	5525,4	—
Козелецький	4,6	5,4	66,7	2585,9	—	—
Коропський	3,7	1,1	3,0	294,0	—	—
Корюківський	13,8	12,9	32807,2	41463,1	22672,1	—
Куликівський	21,3	19,5	1943,3	3791,7	4694,0	—
Менський	27,0	38,1	18203,4	45420,7	49862,9	—
Ніжинський	26,0	10,2	2,9	0,3	—	—
Н.-Сіверський	6,5	16,2	137,2	13478,7	14115,9	—
Носівський	28,9	26,9	10,1	5438,4	9274,5	—
Прилуцький	38,1	30,5	27,8	4044,1	—	—
Ріпкинський	8,4	1,8	327,8	875,5	2397,3	—
Семенівський	17,2	17,8	1626,5	6217,1	5548,7	—
Сосницький	12,6	18,2	364,2	354,8	893,8	—
Срібнянський	4,7	3,8	14,3	215,5	—	—
Талалаївський	3,6	6,3	84640,9	83184,3	83450,6	—
Чернігівський	17,7	15,1	26,2	11856,4	12147,6	—
Щорський	9,1	5,2	94,7	2474,6	9231,1	—

5. ОХОРОНА ТА ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Ліс – тип природних комплексів, у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами, що взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище.

Лісовий фонд – землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.

Лісові землі – землі, вкриті лісовою рослинністю та не вкриті нею, але призначені для лісовідновлення (вирубки, згарища, галявини, пустирі).

Вкриті лісовою рослинністю землі – лісові землі, на яких зростають зімкнуті деревостани.

Обсяг продукції, робіт і послуг лісового господарства включає продукцію лісозаготівель, побічного лісокористування, роботи та послуги, пов'язані з лісогосподарською діяльністю, обраховані у фактичних оптових цінах без урахування податку на додану вартість.

Ліквідна деревина – деревина, яка може бути використана з господарською метою.

Рубки головного користування – вирубування стиглих деревостанів із метою заготівлі деревини.

Рубки формування й оздоровлення лісів та інші заходи – періодичні зруби в насадженнях частини дерев, чагарників, які проводять з початку створення насаджень до головної рубки з метою формування необхідного складу, форми насаджень та підвищення приросту.

Відтворення лісів – садіння, висівання та природне поновлення лісу на зрубах, згарищах, галявах, пустирях та інших площах, що були під лісом.

Посадка лісу – роботи по посадці сіянців, саджанців, живців та іншого посадкового матеріалу на лісокультурних площах.

Посів лісу – роботи по посадці сіянців, саджанців, живців та іншого посадкового матеріалу на лісокультурних площах.

Природне поновлення лісу – сукупність заходів, що сприяють появі, збереженню підросту, молодняка найбільш цінних деревних порід (часткове розрихлювання ґрунту на зрубах, для забезпечення лісовідновлення в результаті нальоту насіння, збереження при рубках лісу підросту господарсько-цінних деревних порід тощо).

5.1. Лісовий фонд¹

Площа, тис.га	739,5
у тому числі вкрита лісовою рослинністю	660,9
Лісистість, відсотків	23,2

¹ У цій та табл. 5.6 – за даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області на 1 січня 2015р.

5.2. Основні показники ведення лісового господарства

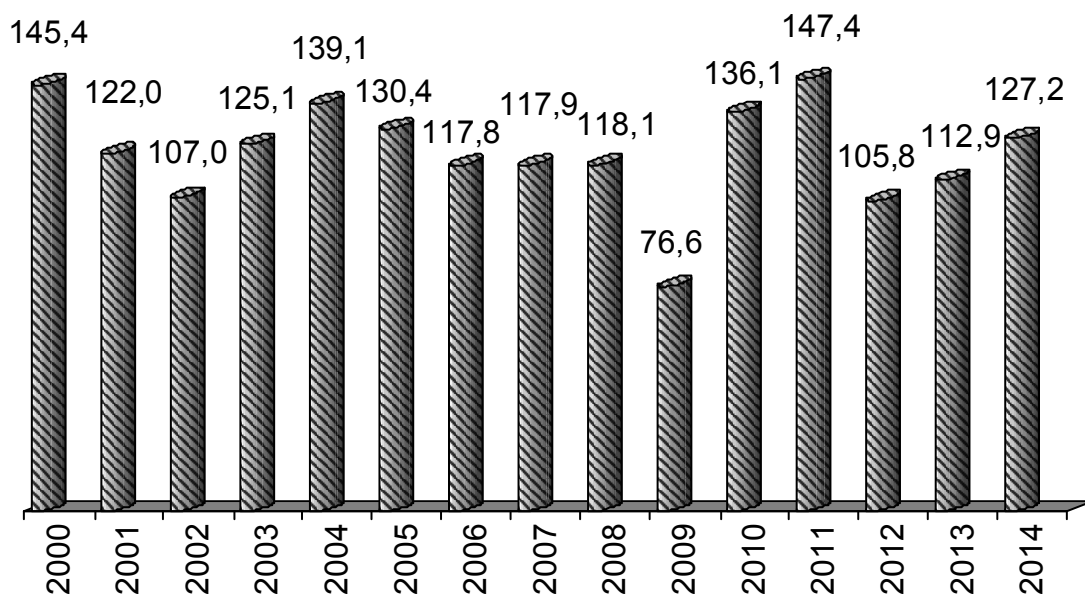
	1990	2000	2005	2010	2013	2014
Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства (у фактичних цінах), млн.грн.	...	48,1	142,5	243,7	429,0	545,5
у тому числі обсяги продукції лісозаготівель	...	...	131,5	228,3	404,9	521,1
Заготівля ліквідної деревини, тис.м ³	...	938,0	1284,9	1237,9	1461,9	1522,2
від рубок головного користування	...	486,6	756,6	831,4	853,6	868,7
від рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів	484,6	451,4	528,3	406,5	608,3	653,5
Площа рубок лісу та заходів, тис.га	...	...	35,0	23,9	24,7	26,1
головного користування	...	...	2,7	2,8	3,0	3,1
формування і оздоровлення лісів та інших заходів	36,8	39,2	32,3	21,1	21,7	23,0
Збір живиці, т	...	959,1	793,0	–	–	–
Відтворення лісів, тис.га	2,0	2,5	3,5	3,4	4,1	3,7
садіння і висівання лісу	1,9	1,9	2,9	2,6	3,3	3,0
природне поновлення	0,1	0,6	0,6	0,8	0,8	0,7
Переведення лісових культур та природного поновлення у вкриті лісовою рослинністю землі, тис.га	1,7	2,2	2,3	3,3	4,3	4,2
у тому числі лісових культур	1,4	1,9	1,8	2,5	3,4	3,4
Залишки деревини на лісосіках ¹ , тис.м ³	...	13,8	36,7	63,5	148,1	144,2
Залишки неочищених площ на кінець року ¹ , га	205	454	105	1214	739	434

¹ До 2010р. включно – на 1 травня відповідного року, у 2013–2014рр. – на кінець року.

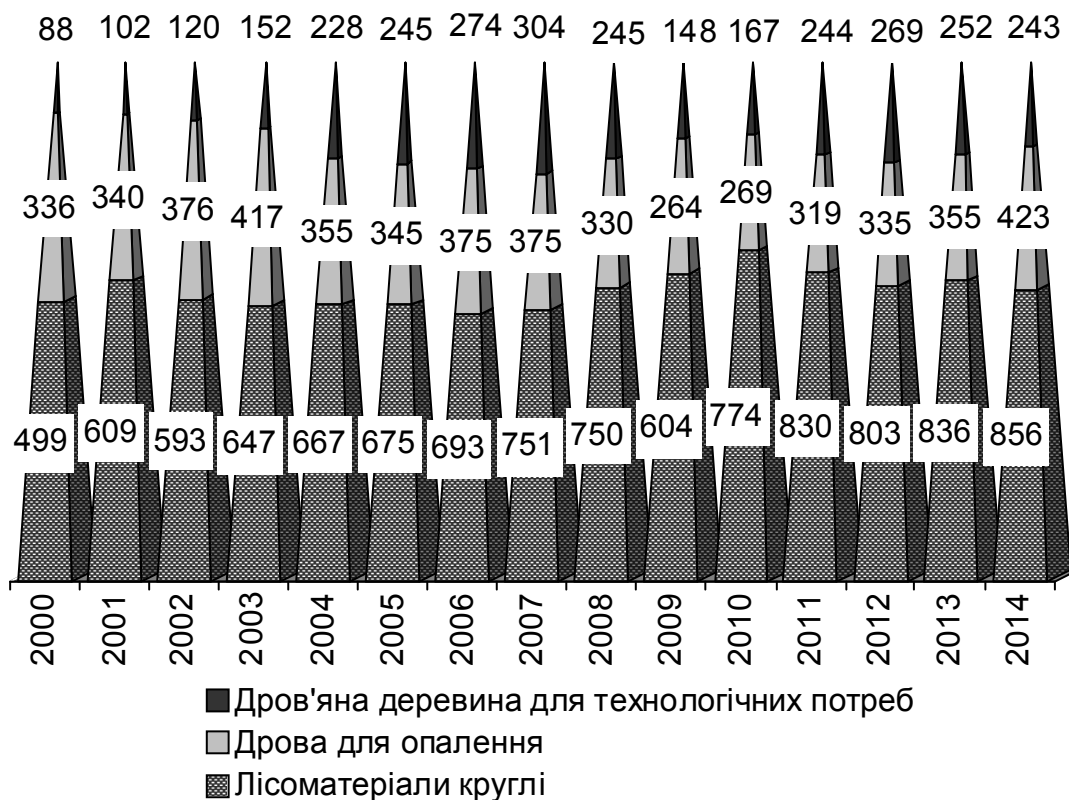
5.3. Темпи росту обсягів продукції, робіт та послуг лісового господарства

(відсотків до попереднього року)

5.4. Заготівля ліквідної деревини за категоріями технічної придатності

(тис.м³)

5.5. Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	48125,6	142456,0	243702,9	379869,7	428963,2	545530,6
м. Чернігів	5338,2	9901,9	18616,0	... ¹	... ¹	... ¹
м. Ніжин	3742,0	12918,4	18041,2	28676,0	30054,2	35033,2
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	65022,7
м. Прилуки	1900,6	4218,0	7820,6	13318,5	12594,0	13591,4
райони						
Бахмацький	816,9	295,3	531,7	957,8	1172,9	1443,0
Бобровицький	124,9	552,0	709,4	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	1170,3	6220,2	9992,2	16434,8	16250,5	18725,5
Варвинський	11,5	84,5	218,3	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	6452,7	14202,3	25766,0	36188,6	35054,7	50536,1
Ічнянський	212,0	454,9	1177,6	1789,6	1770,4	1839,1
Козелецький	1831,4	10916,1	18686,1	29978,8	31170,1	48535,4
Коропський	80,8	2297,6	3100,5	4783,7	4772,3	5808,7
Корюківський	7925,7	27577,8	50336,7	76416,0	80198,0	97165,7
Куликівський	29,5	159,3	292,5	—	—	—
Менський	177,0	452,9	482,3	1157,8	1812,0	3295,5
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	5258,4	15069,5	21054,0	41996,5	58369,0	5418,0
Носівський	43,8	408,7	351,4	... ¹	... ¹	... ¹
Прилуцький	97,8	4,1	—	—	—	—
Ріпкинський	7996,4	17829,6	27701,8	38043,2	44680,3	57811,5
Семенівський	3170,5	13255,2	23715,2	36086,0	44863,4	52180,3
Сосницький	67,5	858,5	1822,2	2784,9	7751,5	8660,1
Срібнянський	85,6	152,4	343,1	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	51,8	136,1	311,0	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	1481,4	3967,5	10948,1	16338,9	17352,2	25952,6
Щорський	58,9	523,2	1685,0	... ¹	... ¹	... ¹

¹ У цій та наступних таблицях (5.6–5.8, 5.14–5.16) – дані вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

5.6. Рубки лісу та заходи лісогосподарської діяльності в містах обласного значення та районах у 2014 році

	Ліси та лісовкриті площі ¹	Площа рубок лісу та заходів	Рубки головного користування	Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства		Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства
				усього	у тому числі рубки догляду	
Чернігівська область	739567	26115	3112	22990	4301	13
м.Чернігів	263	... ²	... ²	... ²	... ²	—
м.Ніжин	165	2192	213	1979	291	—
м. Н.-Сіверський	216	2242	212	2030	279	—
м.Прилуки	227	887	55	832	79	—
райони						
Бахмацький	12619	205	12	193	26	
Бобровицький	21677	... ²	... ²	... ²	... ²	—
Борзнянський	22452	1713	144	1559	107	10
Варвинський	6728	... ²	... ²	... ²	—	—
Городнянський	48147	1908	323	1585	384	—
Ічнянський	25145	580	21	559	52	—
Козелецький	74862	2374	288	2085	444	1
Коропський	37649	846	56	790	18	—
Корюківський	64248	3666	557	3109	573	—
Куликівський	9541	—	—	—	—	—
Менський	15494	125	24	101	35	—
Ніжинський	16278	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	58300	155	17	138	12	—
Носівський	19188	... ²	... ²	... ²	—	—
Прилуцький	16989	—	—	—	—	—
Ріпкинський	90516	1860	453	1405	819	2
Семенівський	55147	1999	236	1763	454	—
Сосницький	24707	971	55	916	15	—
Срібнянський	8133	... ²	... ²	... ²	... ²	—
Талалаївський	6829	... ²	—	... ²	—	—
Чернігівський	61836	1666	179	1487	154	—
Щорський	42211	... ²	... ²	... ²	... ²	—

¹ Див. виноски до табл. 5.1.

² Див. виноски до табл. 5.5.

5.7. Заготівля ліквідної деревини в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	938,0	1284,9	1237,9	1421,5	1461,9	1522,2
м. Чернігів	70,9	74,5	76,9	... ¹	... ¹	... ¹
м. Ніжин	72,4	87,3	79,8	87,9	92,5	92,6
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	159,4
м. Прилуки	28,5	34,9	32,5	39,1	37,9	37,2
райони						
Бахмацький	8,4	6,4	5,7	7,5	5,1	5,9
Бобровицький	4,3	5,4	6,1	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	37,9	61,3	51,3	57,0	55,4	58,4
Варвинський	0,7	2,8	1,9	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	76,3	105,6	110,3	113,0	107,7	119,6
Ічнянський	7,4	11,5	14,7	12,7	13,1	12,3
Козелецький	78,1	118,5	113,7	137,1	156,9	155,4
Коропський	15,6	28,4	25,0	30,5	29,9	32,4
Корюківський	161,7	231,9	220,6	246,1	254,0	252,0
Куликівський	0,9	4,4	2,3	—	—	—
Менський	5,4	9,0	9,1	10,1	8,5	19,4
Ніжинський	5,5	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	83,1	117,8	122,3	195,6	176,9	16,0
Носівський	2,5	7,3	4,4	... ¹	... ¹	... ¹
Прилуцький	1,3	0,1	—	—	—	—
Ріпкинський	112,2	126,6	111,7	116,8	128,5	138,0
Семенівський	78,6	129,2	104,0	117,5	136,3	125,3
Сосницький	18,7	25,8	25,3	31,7	29,8	32,1
Срібнянський	1,7	3,0	3,3	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	1,3	3,9	2,0	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	51,5	69,0	74,9	85,5	82,7	96,8
Щорський	13,1	20,3	40,1	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноску до табл. 5.5.

5.8. Заготівля лісоматеріалів круглих у містах обласного значення та районах

	(тис.м ³)					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Чернігівська область	498,8	675,0	774,0	803,0	835,9	856,2
м.Чернігів	37,6	36,9	47,0	... ¹	... ¹	... ¹
м.Ніжин	31,9	37,2	39,3	43,4	42,0	41,0
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	93,6
м.Прилуки	13,1	15,0	17,7	20,6	15,6	15,9
райони						
Бахмацький	2,2	2,4	2,2	2,7	1,8	2,1
Бобровицький	1,9	2,0	2,9	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	16,4	25,1	29,9	29,1	28,6	28,9
Варвинський	0,7	0,4	0,5	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	43,7	54,8	80,4	69,2	65,3	73,7
Ічнянський	4,0	1,6	4,0	3,2	2,6	3,2
Козелецький	44,1	67,1	64,3	73,9	81,1	85,0
Коропський	7,9	12,3	14,1	17,3	15,8	16,2
Корюківський	79,2	132,9	147,3	138,1	147,8	147,0
Куликівський	0,5	1,5	0,8	—	—	—
Менський	3,5	3,2	3,2	4,6	2,9	5,7
Ніжинський	1,5	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	49,0	70,0	82,4	105,8	109,3	8,7
Носівський	1,2	2,2	1,4	... ¹	... ¹	... ¹
Прилуцький	0,8	—	—	—	—	—
Ріпкинський	75,3	78,8	84,1	82,6	97,9	100,6
Семенівський	42,6	75,1	76,3	77,0	87,6	74,0
Сосницький	7,9	11,4	11,9	13,6	12,1	12,0
Срібнянський	1,2	0,5	0,4	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	0,8	0,3	0,4	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	26,9	33,5	46,0	48,2	50,3	58,7
Щорський	4,9	10,8	17,5	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноску до табл. 5.5.

5.9. Відтворення лісів у містах обласного значення та районах

	<i>(га)</i>					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Чернігівська область	2476	3524	3419	4079	4125	3694
м. Чернігів	203	249	206	229	224	205
м. Ніжин	298	258	286	306	276	262
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	489
м. Прилуки	60	70	124	114	88	119
райони						
Бахмацький	7	24	31	25	26	16
Бобровицький	15	15	16	32	39	50
Борзнянський	94	178	128	141	162	173
Варвинський	—	27	3	2	9	5
Городнянський	265	304	292	290	344	275
Ічнянський	74	26	30	31	34	28
Козелецький	171	351	363	494	415	341
Коропський	37	2	49	80	48	70
Корюківський	388	649	561	590	632	590
Куликівський	14	17	—	—	—	—
Менський	15	18	23	36	38	23
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	130	304	275	440	538	35
Носівський	10	30	29	34	37	19
Прилуцький	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	380	430	387	445	424	237
Семенівський	138	241	252	311	328	342
Сосницький	27	79	57	104	95	86
Срібнянський	—	1	14	12	8	3
Талалаївський	9	9	5	3	2	1
Чернігівський	129	180	150	219	206	157
Щорський	12	62	138	141	152	168

5.10. Садіння і висівання лісу в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(за) 2014
Чернігівська область	1903	2894	2656	3270	3341	2963
м. Чернігів	167	205	176	216	206	190
м. Ніжин	177	196	174	228	198	226
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	397
м. Прилуки	46	64	124	105	84	108
райони						
Бахмацький	7	17	7	8	8	7
Бобровицький	—	13	7	20	33	40
Борзнянський	63	144	106	117	135	136
Варвинський	—	15	3	2	3	—
Городнянський	198	242	226	237	272	216
Ічнянський	16	26	27	27	32	17
Козелецький	141	309	296	422	360	283
Коропський	27	2	17	34	25	28
Корюківський	327	521	455	491	524	499
Куликівський	4	17	—	—	—	—
Менський	14	12	9	10	15	9
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	100	260	212	357	473	29
Носівський	5	15	17	12	13	15
Прилуцький	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	343	366	335	377	345	182
Семенівський	114	201	227	266	281	289
Сосницький	27	71	33	56	65	57
Срібнянський	—	1	7	2	3	1
Талалаївський	7	9	2	3	2	1
Чернігівський	108	146	115	183	163	104
Щорський	12	42	81	97	101	129

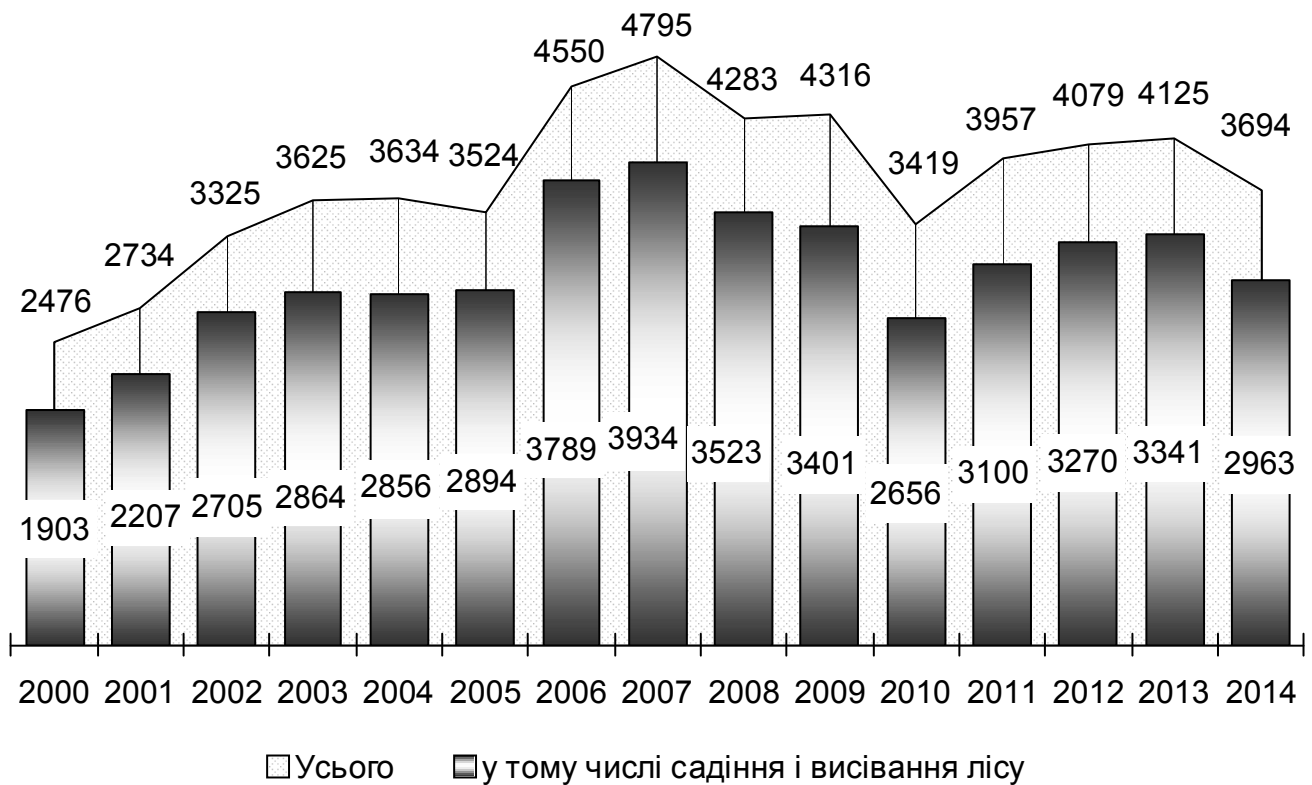
5.11. Природне поновлення лісу в містах обласного значення та районах

	(га)					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Чернігівська область	573	630	763	809	784	731
м.Чернігів	36	44	30	13	18	15
м.Ніжин	121	62	112	78	78	36
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	92
м.Прилуки	14	6	—	9	4	11
райони						
Бахмацький	—	7	24	17	18	9
Бобровицький	15	2	9	12	6	10
Борзнянський	31	34	22	24	27	37
Варвинський	—	12	—	—	6	5
Городнянський	67	62	66	53	72	59
Ічнянський	58	—	3	4	2	11
Козелецький	30	42	67	72	55	58
Коропський	10	—	32	46	23	42
Корюківський	61	128	106	99	108	91
Куликівський	10	—	—	—	—	—
Менський	1	6	14	26	23	14
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	30	44	63	83	65	6
Носівський	5	15	12	22	24	4
Прилуцький	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	37	64	52	68	79	55
Семенівський	24	40	25	45	47	53
Сосницький	—	8	24	48	30	29
Срібнянський	—	—	7	10	5	2
Талалаївський	2	—	3	—	—	—
Чернігівський	21	34	35	36	43	53
Щорський	—	20	57	44	51	39

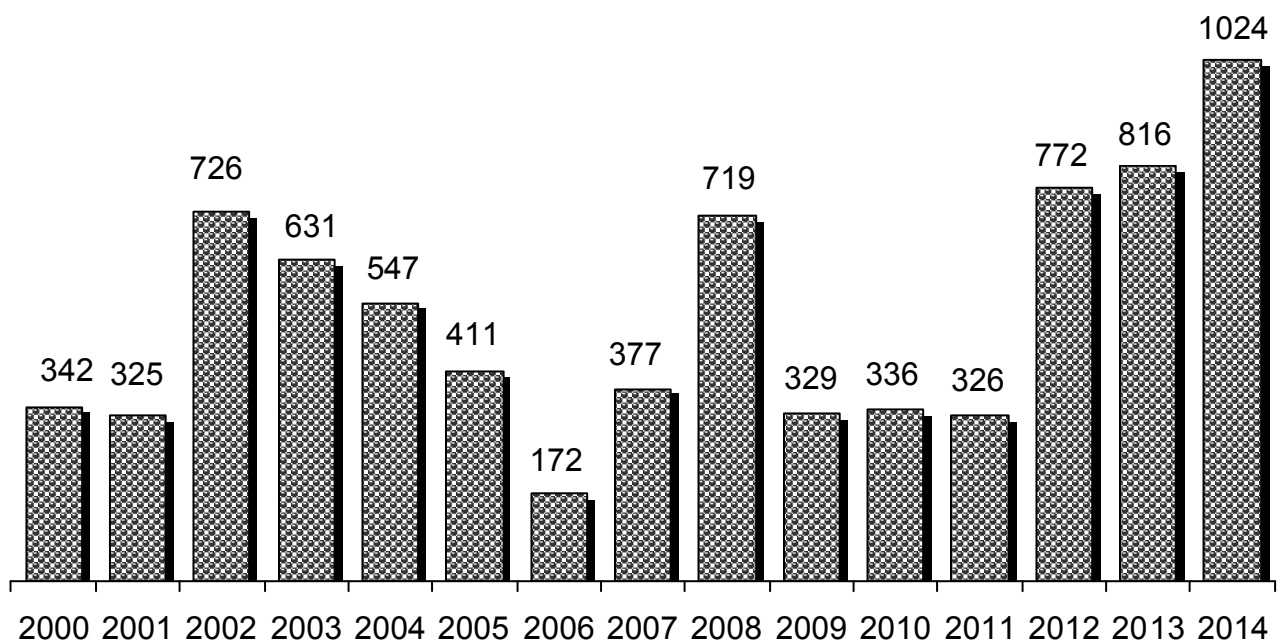
5.12. Відтворення лісів

(за)

5.13. Загибель лісових насаджень

(за)

5.14. Рубки формування й оздоровлення лісів та інші заходи в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.га) 2014
Чернігівська область	39,2	32,3	21,1	22,2	21,7	23,0
м. Чернігів	1,9	2,1	0,8	... ¹	... ¹	... ¹
м. Ніжин	3,1	2,8	1,7	1,9	2,1	2,0
м. Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	2,0
м. Прилуки	1,4	1,2	1,0	1,0	1,1	0,8
райони						
Бахмацький	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Бобровицький	0,3	0,2	0,2	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	3,2	2,5	1,8	2,2	1,2	1,6
Варвинський	0,1	0,1	0,2	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	1,8	1,9	1,7	1,0	1,0	1,6
Ічнянський	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Козелецький	2,9	2,4	0,9	1,9	2,1	2,1
Коропський	1,2	0,9	0,5	0,7	0,6	0,8
Корюківський	5,7	4,5	3,3	3,2	2,7	3,1
Куликівський	0,2	0,0	0,0	—	—	—
Менський	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Ніжинський	0,6	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	2,4	2,2	1,9	2,2	2,2	0,1
Носівський	0,2	0,1	0,1	... ¹	... ¹	—
Прилуцький	0,2	0,0	—	—	—	—
Ріпкинський	2,2	2,5	1,2	0,9	1,3	1,4
Семенівський	4,9	3,6	2,6	1,6	1,6	1,8
Сосницький	1,3	1,3	0,5	0,8	0,7	0,9
Срібнянський	0,4	0,1	0,0	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	0,1	0,3	0,1	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	2,1	1,8	0,8	1,5	1,4	1,5
Щорський	1,1	0,8	0,9	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноску до табл. 5.5.

5.15. Заготівля деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах

	(тис.м ³)					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Чернігівська область	485,2	584,7	444,5	687,6	681,7	733,3
м.Чернігів	30,4	34,5	21,2	... ¹	... ¹	... ¹
м.Ніжин	37,6	28,8	27,4	39,0	49,7	50,5
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	103,7
м.Прилуки	20,3	24,4	15,8	24,6	26,9	25,9
райони						
Бахмацький	8,3	3,2	2,6	3,7	2,9	2,9
Бобровицький	4,3	3,6	3,2	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	26,8	30,1	21,2	31,0	23,7	21,4
Варвинський	0,8	2,1	1,9	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	20,2	33,8	27,9	31,8	31,8	43,1
Ічнянський	7,4	9,4	11,3	7,7	9,9	8,3
Козелецький	34,1	57,7	40,8	86,2	84,1	79,9
Коропський	12,8	15,8	10,2	17,0	18,7	18,2
Корюківський	70,6	77,5	75,3	109,8	107,1	102,5
Куликівський	0,9	0,0	0,5	—	—	—
Менський	5,4	4,8	4,4	5,7	4,9	15,6
Ніжинський	5,9	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	53,0	62,4	60,8	147,6	122,3	8,1
Носівський	2,7	4,7	2,3	... ¹	... ¹	... ¹
Прилуцький	1,3	0,1	—	—	—	—
Ріпкинський	31,1	34,8	21,8	27,5	27,0	33,9
Семенівський	59,0	81,2	47,8	56,8	66,0	57,7
Сосницький	13,2	18,2	8,9	12,4	13,5	20,8
Срібнянський	1,7	1,0	1,2	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	1,3	4,2	2,2	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	26,0	37,8	15,5	29,0	25,4	41,7
Щорський	10,1	14,6	20,3	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноску до табл. 5.5.

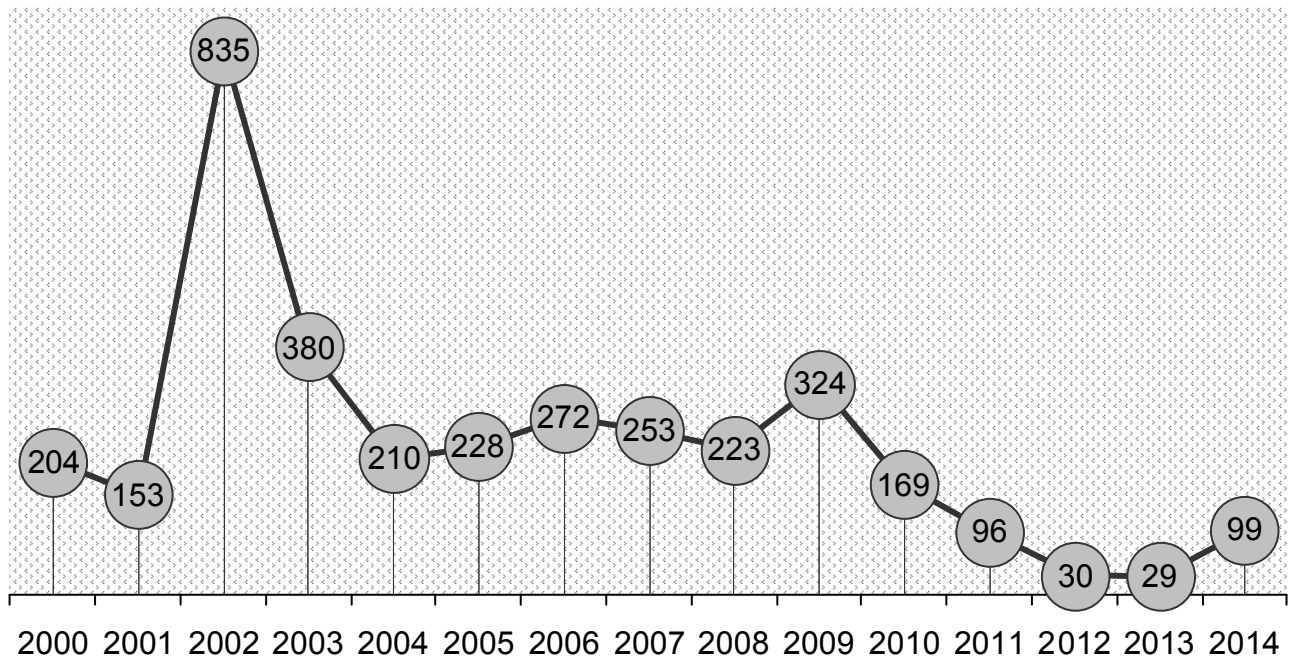
5.16. Заготівля ліквідної деревини від рубок формування й оздоровлення лісів та інших заходів у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.м ³) 2014
Чернігівська область	451,4	528,3	406,5	626,1	608,3	653,5
м.Чернігів	29,1	32,0	18,4	... ¹	... ¹	... ¹
м.Ніжин ¹	30,7	23,2	22,3	33,3	44,2	44,2
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	95,5
м.Прилуки ¹	18,5	21,4	14,3	21,6	23,7	22,3
райони						
Бахмацький	8,0	3,1	2,6	3,7	2,8	2,9
Бобровицький	4,3	3,0	2,8	... ¹	... ¹	... ¹
Борзнянський	24,7	27,7	19,4	28,2	22,1	19,6
Варвинський	0,7	2,0	1,9	... ¹	... ¹	... ¹
Городнянський	17,2	32,9	26,4	28,8	29,1	39,2
Ічнянський	7,4	9,4	11,3	6,9	8,8	7,6
Козелецький	31,0	47,8	34,8	74,7	72,8	69,1
Коропський	12,3	13,6	8,6	14,4	16,0	15,8
Корюківський	65,9	68,0	67,0	98,6	91,1	88,5
Куликівський	0,9	0,0	0,5	—	—	—
Менський	5,4	4,8	4,4	5,0	4,6	14,1
Ніжинський	5,5	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	50,0	57,4	56,3	138,8	113,9	8,1
Носівський	2,5	4,1	2,3	... ¹	... ¹	... ¹
Прилуцький	1,3	0,1	—	—	—	—
Ріпкинський	28,3	30,6	20,4	25,9	21,4	28,9
Семенівський	58,0	74,9	45,5	54,3	60,2	50,8
Сосницький	13,1	18,0	8,9	12,3	13,4	19,2
Срібнянський	1,7	1,0	1,1	... ¹	... ¹	... ¹
Талалаївський	1,2	3,9	1,9	... ¹	... ¹	... ¹
Чернігівський	23,6	34,8	15,1	26,7	22,7	37,5
Щорський	10,1	14,6	20,3	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноски до табл. 5.5.

5.17. Лісові пожежі на території області

	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Кількість лісових пожеж	204	228	169	30	29	99
Площа лісових земель, пройдена пожежами, га	112	160	178	16	34	185
низовими	107	159	178	16	34	182
верховими	5	1	—	—	—	—
підземними	—	—	—	—	—	3
Нелісові землі	1	40	—	—	—	—
Збитки, заподіяні лісовими пожежами (у фактичних цінах), тис.грн.	52,1	39,3	202,6	35,8	134,6	286,1

5.18. Кількість пожеж у лісах області*(випадків)*

5.19. Пожежі в лісовому фонді в містах обласного значення та районах у 2014 році

	Кількість лісових пожеж	Площа лісових земель, пройдена пожежами, га	Збитки, заподіяні лісовими пожежами (у фактичних цінах), грн.			
			усього	у тому числі		
				вартість згорілого лісу на пні та заготовленої лісової продукції	вартість робіт з очищення території	витрати на гасіння лісових пожеж
Чернігівська область	99	185	286144	112582	48000	125562
м. Чернігів	—	—	—	—	—	—
м. Ніжин	5	6	—	—	—	—
м. Н.-Сіверський	5	5	5800	—	—	5800
м. Прилуки	—	—	—	—	—	—
райони						
Бахмацький	—	—	—	—	—	—
Бобровицький	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	3	4	—	—	—	—
Варвинський	1	5	—	—	—	—
Городнянський	2	—	296	—	—	296
Ічнянський	1	2	—	—	—	—
Козелецький	11	4	1763	—	—	1763
Коропський	1	3	—	—	—	—
Корюківський	31	18	28900	4000	—	24900
Куликівський	—	—	—	—	—	—
Менський	3	7	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	13	7	3550	—	—	3550
Семенівський	5	12	—	—	—	—
Сосницький	2	7	3833	2289	—	1544
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	14	104	197002	106293	48000	42709
Щорський	2	1	45000	—	—	45000

5.20. Лісозахисні роботи в лісовому фонді

	1995	2000	2005	2010	2013	(тис.га) 2014
Загальна площа осередків шкідників і хвороб лісу, на кінець року	58,3	63,6	90,0	55,4	86,3	82,5
Захист лісу від шкідників і хвороб	15,1	11,5	23,6	5,2	8,8	0,2
біологічними препаратами	15,1	11,5	15,2	5,2	6,2	0,2
хімічними препаратами	0,0	–	8,4	0,0	2,6	–
Зменшення площі осередків шкідників та хвороб лісу в результаті проведення заходів та впливу природних факторів	2,9	5,8	15,7	3,0	8,1	6,2
Загибель лісових насаджень, га	346	342	411	336	857	1024
від пошкоджень шкідливими комахами	9	17	24	11	5	26
від хвороб лісу	223	102	230	63	119	200
від несприятливих погодних умов	35	77	79	113	663	759
від лісових пожеж	31	145	77	110	66	26
з інших причин	48	1	1	39	4	13

5.21. Структура загибелі лісових насаджень у 2014 році за причинами

(відсотків)

5.22. Причини загибелі лісових насаджень в містах обласного значення та районах у 2014 році

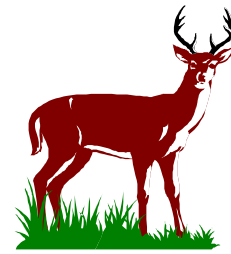
	Загинуло лісових насаджень, га		У тому числі від			
	усього	2014р. у % до 2013р.	пошкоджень шкідливими комахами	хвороб лісу	впливу несприят- ливих погодних умов	лісових пожеж
Чернігівська область	1024	119,5	26	200	759	26
м. Чернігів	138	313,6	—	—	137	1
м. Ніжин	60	98,4	—	2	55	3
м. Н.-Сіверський	167	...	—	71	92	4
м. Прилуки	45	88,2	—	—	45	—
райони						
Бахмацький	3	—	—	—	3	—
Бобровицький	7	140,0	—	1	6	—
Борзнянський	36	225,0	—	9	25	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	60	193,5	—	11	49	—
Ічнянський	2	22,2	2	—	—	—
Козелецький	163	223,3	11	16	132	4
Коропський	10	62,5	—	5	5	—
Корюківський	99	76,7	—	16	81	—
Куликівський	—	—	—	—	—	—
Менський	57	438,5	—	—	57	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	61	148,8	—	21	40	—
Семенівський	62	63,3	—	28	32	2
Сосницький	33	150,0	13	20	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	21	700,0	—	—	—	12
Щорський	—	—	—	—	—	—

5.23. Порухення лісового законодавства в містах обласного значення та районах у 2014 році

	Кількість незаконних вирубувань		Шкода, завдана лісовому господарству, тис.грн.	
	усього	у % до 2013р.	усього	у % до 2013р.
Чернігівська область	231	168,6	2200,8	110,3
м.Чернігів	4	400,0	41,5	90,8
м.Ніжин	18	112,5	261,9	124,3
м.Н.-Сіверський	7	—	4,7	—
м.Прилуки	2	40,0	2,0	44,4
райони				
Бахмацький	9	450,0	38,4	55,6
Бобровицький	1	—	11,0	—
Борзнянський	16	84,2	31,9	68,0
Варвинський	2	—	17,2	—
Городнянський	3	60,0	22,7	33,2
Ічнянський	3	30,0	107,1	448,1
Козелецький	23	209,1	123,0	42,8
Коропський	3	75,0	19,7	2,3
Корюківський	5	100,0	45,4	1297,1
Куликівський	—	—	—	—
Менський	5	166,7	82,5	137,0
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—
Ріпкинський	30	88,2	11,2	16,1
Семенівський	6	100,0	113,3	116,1
Сосницький	—	—	—	—
Срібнянський	2	200,0	89,1	623,1
Талалаївський	—	—	—	—
Чернігівський	91	2275,0	1157,9	1127,5
Щорський	1	—	20,3	—

6. МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Мисливське господарство – галузь, завданням якої є використання, охорона і відтворення мисливських тварин, надання послуг мисливцям щодо проведення полювання, розвиток мисливського спорту і мисливського собаківництва.

Мисливство – вид спеціального використання тваринного світу шляхом добування диких звірів і птахів, що перебувають у стані природної волі в межах мисливських угідь, з метою задоволення матеріальних, рекреаційних потреб громадян та інших суспільних потреб.

Мисливські угіддя – ділянки суші й водного простору (ліси, поля, луки, болота, озера тощо), на яких водяться мисливські тварини та які можуть бути використані для мисливського господарства або добування (відлову, відстрілу) цих тварин.

Користувачі мисливських угідь – спеціалізовані мисливські господарства, інші підприємства, установи та організації, в яких створені спеціалізовані підрозділи для ведення мисливського господарства з наданням в їх користування мисливських угідь.

Мисливські тварини – дикі звірі та птахи, що можуть бути об'єктами полювання.

Біотехнічні заходи – комплекс різноманітних господарських робіт, спрямованих на поліпшення умов існування, розмноження та збільшення чисельності мисливських тварин.

6.1. Основні показники ведення мисливського господарства

	<i>(на кінець року)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Кількість мисливських господарств	37	37	40	48	55	55
Площа мисливських угідь, тис.га	2755,2	2820,4	2828,0	2712,5	2707,6	2708,9
у тому числі охоплених мисливським упорядкуванням	655,7	728,8	676,8	2631,4	2662,2	2662,2
Облікова кількість штатних працівників, зайнятих у мисливському господарстві	211	226	386	482	507	502
у тому числі спеціалістів мисливствознавців	14	35	37	41	43	42
Кількість мисливських тварин, тис.голів						
копитних тварин	8,8	9,9	10,8	13,8	13,3	13,9
хутрових звірів	79,8	75,7	80,3	72,6	70,9	71,3
пернатої дичини	323,4	325,0	403,2	755,7	868,3	862,9
Витрати на ведення мисливського господарства, тис.грн.	28695,3 ¹	646,7	4279,6	11455,6	15146,2	16378,0
у тому числі на охорону, відтворення, облік мисливських тварин, упорядкування мисливських угідь	9009,6 ¹	195,3	1861,1	3976,5	5126,3	4379,4
охорона та відтворення мисливських тварин, включаючи біотехнічні заходи	8956,4 ¹	185,8	1703,2	3816,9	4764,0	4307,9
облік мисливських тварин	53,2 ¹	1,0	6,9	39,5	78,8	67,3
упорядкування мисливських угідь	—	8,5	151,0	120,1	283,5	4,2
на штучне розведення мисливських тварин для розселення	—	—	218,7	132,5	107,3	308,3

¹ Млн. крб.

6.2. Площа угідь, охоплених мисливським упорядкуванням, у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.га) 2014
Чернігівська область	728,8	676,8	2631,4	2696,0	2662,2	2662,2
м.Чернігів	—	13,3	844,9	844,9	851,0	851,0
м.Ніжин	8,6	—	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	160,1
м.Прилуки	141,7	—	246,9	276,5	241,6	241,6
райони						
Бахмацький	—	—	183,5	183,5	183,5	183,5
Бобровицький	48,0	30,1	120,1	149,2	149,2	149,2
Борзнянський	154,2	25,8	144,7	143,0	138,5	138,5
Варвинський	—	—	—	—	—	—
Городнянський	16,0	16,0	29,3	25,1	18,6	18,6
Ічнянський	—	—	109,8	110,8	110,8	110,8
Козелецький	197,0	152,7	75,8	98,6	102,9	102,9
Коропський	—	16,7	111,2	111,2	111,2	111,2
Корюківський	20,6	101,6	130,1	130,0	129,8	129,8
Куликівський	81,4	15,1	20,7	20,7	20,7	20,7
Менський	—	16,5	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	12,1	48,7	174,6	175,0	175,0	14,9
Носівський	—	24,4	88,9	88,8	88,8	88,8
Прилуцький	—	29,6	29,6	—	—	—
Ріпкинський	—	48,9	79,8	97,7	97,2	97,2
Семенівський	19,2	—	134,5	134,5	136,9	136,9
Сосницький	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	30,0	103,7	73,3	72,8	72,8	72,8
Щорський	—	33,7	33,7	33,7	33,7	33,7

6.3. Кількість працівників, зайнятих у мисливському господарстві, в містах обласного значення та районах

	(осіб)					
	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Чернігівська область	226	386	482	511	507	502
м.Чернігів	16	77	111	116	117	119
м.Ніжин	10	—	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	20
м.Прилуки	8	13	25	34	38	40
райони						
Бахмацький	9	14	22	20	22	22
Бобровицький	21	26	32	36	37	37
Борзнянський	7	27	30	29	26	28
Варвинський	3	—	—	—	—	—
Городнянський	10	4	7	8	8	8
Ічнянський	6	8	18	20	21	19
Козелецький	35	45	44	41	46	48
Коропський	6	18	17	18	18	18
Корюківський	13	25	27	32	30	31
Куликівський	4	5	6	7	7	7
Менський	6	6	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	6	27	27	48	31	5
Носівський	6	16	28	23	23	19
Прилуцький	—	7	8	—	—	—
Ріпкинський	9	15	28	32	38	35
Семенівський	7	9	13	17	16	16
Сосницький	6	—	—	—	—	—
Срібнянський	4	—	—	—	—	—
Талалаївський	4	—	—	—	—	—
Чернігівський	25	32	25	23	20	21
Щорський	5	12	14	7	9	9

6.4. Витрати на ведення мисливського господарства в містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	646,7	4279,6	11455,6	12772,9	15146,2	16378,0
м.Чернігів	73,1	490,0	1385,7	1868,9	2100,1	2145,2
м.Ніжин	21,1	—	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	386,9
м.Прилуки	26,7	78,3	372,4	713,8	693,7	868,9
райони						
Бахмацький	16,4	74,7	264,8	360,9	335,2	447,0
Бобровицький	71,2	82,5	495,1	1866,8	1789,2	1681,2
Борзнянський	13,4	207,9	705,1	912,2	1057,7	1243,1
Варвинський	13,6	—	—	—	—	—
Городнянський	21,6	42,0	365,4	346,5	334,9	374,2
Ічнянський	13,6	28,5	244,2	311,4	305,5	323,4
Козелецький	111,1	1369,9	3550,4	1876,1	2897,7	3378,0
Коропський	13,2	183,7	235,0	237,4	276,5	300,7
Корюківський	61,2	257,3	659,4	835,7	1304,0	1268,2
Куликівський	15,5	50,4	162,6	143,6	157,3	161,0
Менський	13,8	112,8	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	14,9	277,1	630,3	735,5	886,1	951,7
Носівський	12,3	419,6	582,0	474,4	546,1	623,8
Прилуцький	—	37,9	108,9	—	—	—
Ріпкинський	28,8	110,8	411,2	621,0	1026,6	835,4
Семенівський	17,5	61,9	213,5	230,0	312,4	293,6
Сосницький	13,6	—	—	—	—	—
Срібнянський	10,2	—	—	—	—	—
Талалаївський	6,5	—	—	—	—	—
Чернігівський	44,7	326,9	567,3	674,5	612,8	498,2
Щорський	12,7	67,4	502,3	564,2	510,4	597,5

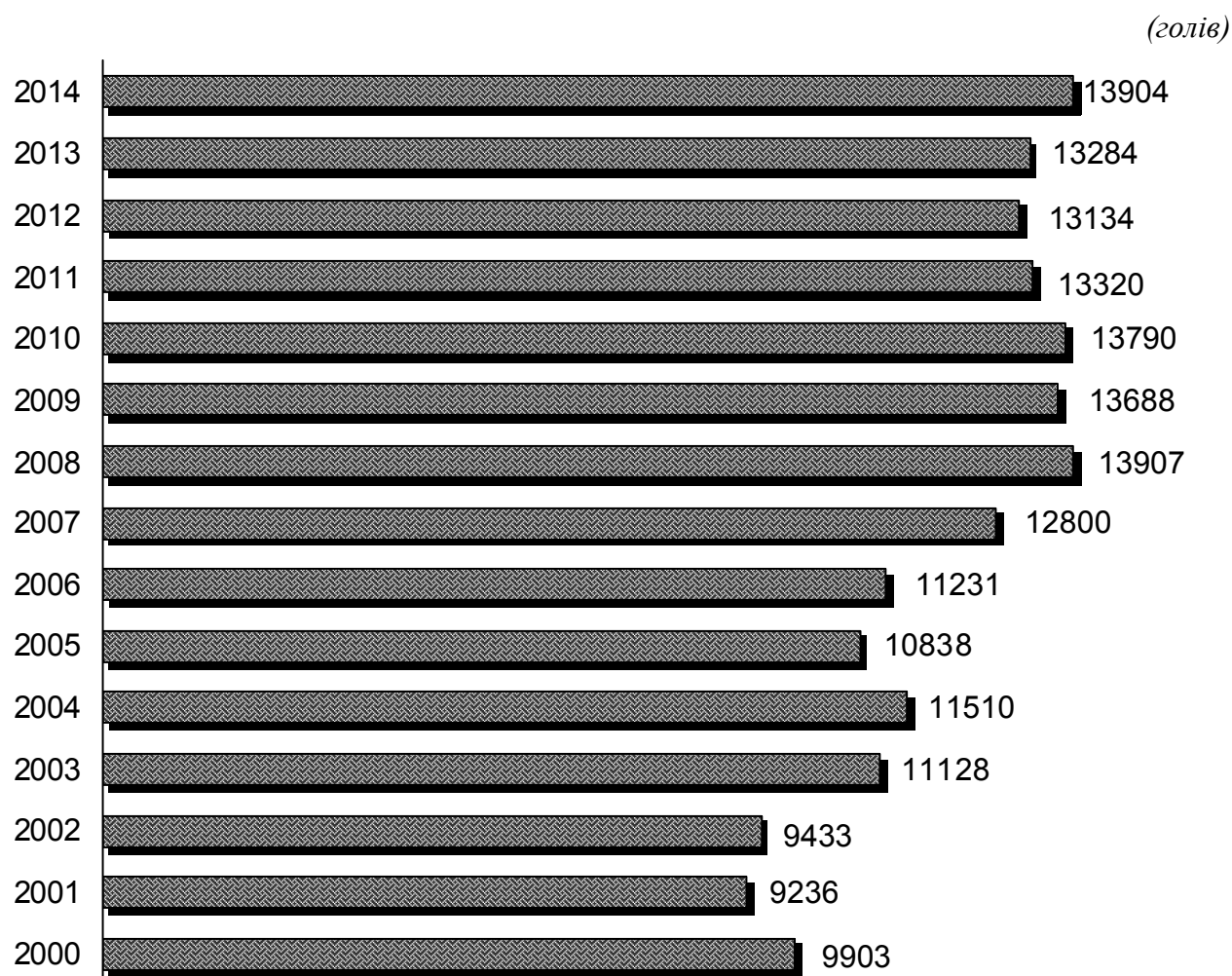
6.5. Витрати на охорону, відтворення та облік мисливських тварин, упорядкування мисливських угідь у містах обласного значення та районах

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	195,3	1861,1	3976,5	3671,6	5126,3	4379,4
м.Чернігів	9,6	96,7	226,7	407,1	447,6	401,6
м.Ніжин	4,7	—	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	...	71,2
м.Прилуки	7,3	18,9	81,8	183,1	149,9	154,0
райони						
Бахмацький	2,6	16,2	61,2	94,7	80,4	80,1
Бобровицький	9,9	20,7	137,1	756,2	872,6	393,4
Борзнянський	3,0	76,2	146,2	171,7	219,5	362,0
Варвинський	4,3	—	—	—	—	—
Городнянський	5,6	10,9	79,5	123,6	161,3	155,1
Ічнянський	1,6	3,8	57,8	38,9	55,9	54,1
Козелецький	69,2	906,1	1894,7	729,8	899,2	909,5
Коропський	4,0	47,9	64,2	35,3	38,5	47,6
Корюківський	24,2	75,6	239,5	208,8	737,3	399,0
Куликівський	5,1	29,3	73,7	98,0	75,7	74,5
Менський	2,8	45,7	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	3,9	172,6	125,5	199,2	411,6	577,8
Носівський	2,1	103,6	153,4	86,5	143,5	120,9
Прилуцький	—	19,3	41,2	—	—	—
Ріпкинський	7,7	39,6	134,3	259,2	517,9	173,5
Семенівський	5,7	25,4	82,4	73,8	133,8	90,7
Сосницький	3,1	—	—	—	—	—
Срібнянський	2,7	—	—	—	—	—
Талалаївський	0,8	—	—	—	—	—
Чернігівський	12,6	142,5	166,1	118,1	114,4	200,1
Щорський	2,8	10,1	211,2	87,6	67,2	114,3

6.6. Загальна кількість копитних тварин

	1995	2000	2005	2010	2013	(голів) 2014
Копитні тварини, усього	8772	9903	10838	13790	13284	13904
зубри	72	70	—	—	—	—
лосі	906	701	684	984	943	981
олені	455	569	528	520	526	516
лані	—	—	—	—	—	15
козулі	5533	6167	6757	8318	8061	8620
кабани	1806	2396	2869	3968	3754	3772

6.7. Динаміка чисельності копитних тварин

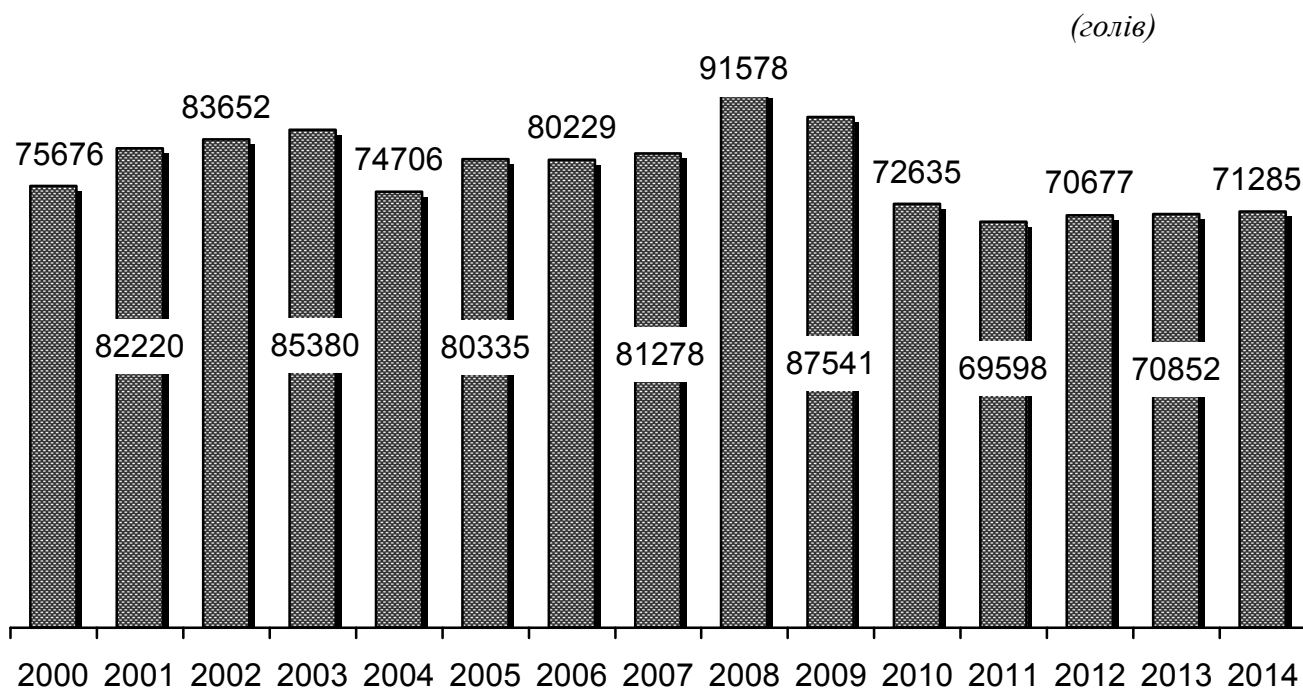

6.8. Загальна кількість хутрових звірів

	1995	2000	2005	2010	2013	(голів) 2014
Хутрові звірі, усього	79791	75676	80335	72635	70852	71285
зайці	62713	53876	58488	44639	41409	42502
білки	2450	879	1197	949	978	837
ондатри	4377	7639	9486	11548	11727	11403
бобри	1156	1339	2024	5135	5960	6111
лисиці	3688	6107	2907	3435	3251	2917
вовки	157	200	185	189	148	113
єнотовидні собаки	1051	1354	1589	1713	1828	1821
норки	858	958	506	1023	1107	1249
борсуки	590	898	986	1113	1013	1108
видри	496	400	510	543	595	630
куниці	2255	1826	2231	2093	2603	2387
тхори чорні	...	200	218	254	225	198
рисі	—	—	8	1	8	9

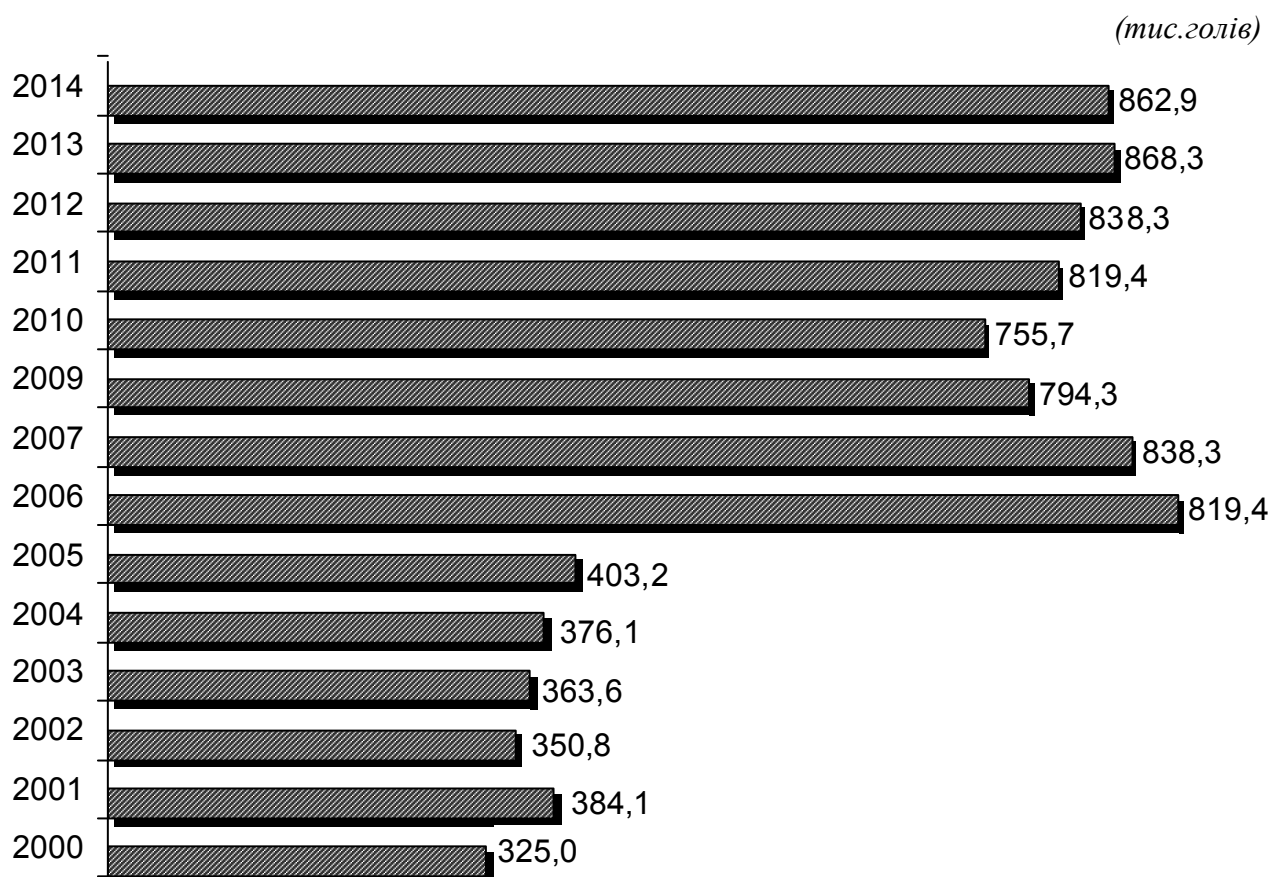
6.9. Динаміка чисельності хутрових звірів

6.10. Загальна кількість пернатої дичини

	1995	2000	2005	2010	2013	(голів) 2014
Перната дичина, усього	323390	325004	403188	755706	868289	862945
куріпки	18830	10282	11747	12444	9181	10114
перепілки	900	1235	9725	119034	119418	118167
тетеруки	1414	415	751	1005	1354	1874
рябчики	102	105	75	4	371	56
гуси	89	47	33	136	100	136
качки	244360	234230	269320	286698	304994	300445
лебеді	...	46	26	—	—	49
лиски	55655	73995	94808	146655	143130	135558
кулики	1140	4025	13739	115700	118239	117445
голуби	900	624	2904	74030	85001	89630
фазани	...	...	60	—	—	—
курочки водяні	...	...	...	...	85854	88891
норці великі (чомга)	...	...	...	...	647	580

6.11. Динаміка чисельності пернатої дичини

7. ВИТРАТИ НА ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕКОЛОГІЧНІ ПЛАТЕЖІ

Сукупні витрати на охорону навколишнього природного середовища – сума обсягів поточних витрат на охорону навколишнього природного середовища та інвестицій в основний капітал, направлених на охорону навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів.

Капітальні інвестиції, які здійснюються з метою охорони навколишнього природного середовища – це всі витрати звітного року на обладнання, технічне оснащення, будівництво природоохоронного призначення, обраховані у фактичних цінах без урахування податку на додану вартість. Сюди включаються витрати на будівництво нових, розширення, реконструкцію, реставрацію, технічне переобладнання діючих підприємств і об'єктів, капітальний ремонт та придбання обладнання природоохоронного призначення довгострокового користування.

Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення – це всі витрати звітного року, пов'язані з поліпшенням об'єкта, яке призводить до збільшення майбутньої економічної вигоди, у першу чергу очікуваної від використання об'єкта, і на суму яких збільшується первинна вартість основного капіталу.

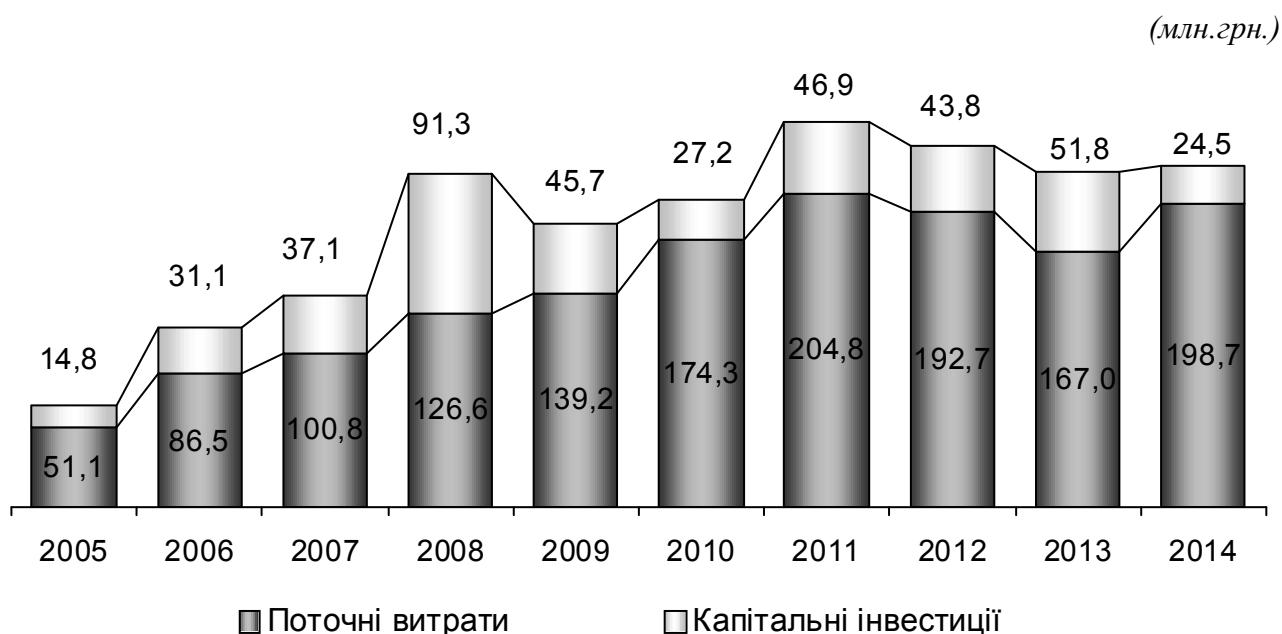
Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища – витрати, які здійснюються на підтримку (утримання та експлуатацію) об'єкта (основних засобів природоохоронного призначення) в робочому стані та входять до складу витрат поточного періоду.

Екологічні платежі включають екологічний податок за забруднення навколишнього природного середовища, що справляються за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщення відходів, а також штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Штрафи, стягнені в адміністративному порядку з посадових осіб, у складі штрафних санкцій не обліковуються.

7.1. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища

	(тис.грн.)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Усього	201462,3	251660,2	236496,8	218796,0	223159,4
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	48484,6	74922,5	71006,5	43912,4	61141,2
Очищення зворотних вод	77820,8	92148,0	92856,7	99290,8	81697,6
Поводження з відходами	39143,0	50594,5	41989,4	42721,5	49818,5
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	16507,0	11495,7	1934,1	3335,4	1420,3
Зниження шумового і вібраційного впливу	–	0,9	–	1,0	1,0
Збереження біорізноманіття і середовища існування	14922,9	16949,8	20530,0	22405,4	22313,8
Радіаційна безпека	350,0	379,0	438,0	463,0	540,0
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	1,2	544,1	1669,8	925,6	81,1
Інші напрями природоохоронної діяльності	4232,8	4625,7	6072,3	5740,9	6145,9
Частка витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів Держбюджету, відсотків	5,2	6,8	4,9	4,3	2,4

7.2. Витрати на охорону навколишнього природного середовища

7.3. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах

	(тис.грн.)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Чернігівська область	201462,3	251660,2	236496,8	218796,0	223159,4
м.Чернігів	88742,3	129041,6	117569,0	118919,6	111029,3
м.Ніжин	7910,6	10222,2	11764,0	13132,7	11333,7
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	3807,8
м.Прилуки	22216,2	5499,2	5933,6	7062,4	5040,8
райони					
Бахмацький	5385,5	1723,1	1807,8	1985,4	2163,1
Бобровицький	1431,2	1753,2	1901,7	1858,3	1249,1
Борзнянський	984,9	1851,4	1705,2	1944,5	1704,7
Варвинський	8009,9	1075,8	1155,8	1287,5	1479,5
Городнянський	324,6	562,8	686,4	923,1	1816,9
Ічнянський	3724,0	4863,7	5124,3	5796,2	6746,2
Козелецький	2942,1	5113,5	3917,1	3785,7	4483,2
Коропський	871,0	1606,9	2696,4	1209,4	1166,0
Корюківський	43353,9	73734,7	66046,5	42668,7	54002,8
Куликівський	3216,7	865,2	713,6	667,8	882,4
Менський	3148,3	4006,4	1624,5	1417,7	2186,7
Ніжинський	12,0	—	—	—	—
Н.-Сіверський	1533,7	2761,6	3413,3	3540,0	577,8
Носівський	318,0	774,9	409,3	733,4	655,1
Прилуцький	1265,6	28,6	1063,2	905,8	1033,0
Ріпкинський	1043,8	1298,8	1740,4	1854,6	1844,7
Семенівський	1943,6	2235,0	2010,0	3024,5	3758,1
Сосницький	230,6	615,9	991,3	731,1	706,0
Срібнянський	106,0	54,1	22,3	20,1	90,0
Талалаївський	120,2	177,0	108,4	113,6	147,0
Чернігівський	1183,1	182,8	2124,2	2456,3	2343,0
Щорський	1444,5	1611,8	1968,5	2757,6	2912,5

7.4. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах

	(тис.грн.)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Чернігівська область	27164,3	46854,5	43819,6	51824,1	24474,2
м.Чернігів	23334,3	43148,2	39868,3	46025,0	23963,0
м.Ніжин	161,7	139,5	122,5	79,2	38,0
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	—
м.Прилуки	70,0	1666,3	1713,0	2597,0	—
райони					
Бахмацький	—	—	—	—	—
Бобровицький	—	410,6	89,9	16,0	—
Борзнянський	8,4	292,0	41,1	216,8	—
Варвинський	1011,3	—	—	—	—
Городнянський	—	—	—	—	—
Ічнянський	27,8	262,6	398,5	910,7	3,2
Козелецький	—	285,0	—	—	—
Коропський	—	431,3	1534,5	5,1	—
Корюківський	—	—	—	1973,8	405,0
Куликівський	2361,8	138,3	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—
Ніжинський	10,0	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	80,7	6,7	0,5	—
Носівський	—	—	—	—	65,0
Прилуцький	179,0	—	38,0	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	7,1	—	—

**7.5. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища
в містах обласного значення та районах**

	2010	2011	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	174298,0	204805,7	192677,2	166971,9	198685,2
м.Чернігів	65408,0	85893,4	77700,7	72894,6	87066,3
м.Ніжин	7748,9	10082,7	11641,5	13053,5	11295,7
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	3807,8
м.Прилуки	22146,2	3832,9	4220,6	4465,4	5040,8
райони					
Бахмацький	5385,5	1723,1	1807,8	1985,4	2163,1
Бобровицький	1431,2	1342,6	1811,8	1842,3	1249,1
Борзнянський	976,5	1559,4	1664,1	1727,7	1704,7
Варвинський	6998,6	1075,8	1155,8	1287,5	1479,5
Городнянський	324,6	562,8	686,4	923,1	1816,9
Ічнянський	3696,2	4601,1	4725,8	4885,5	6743,0
Козелецький	2942,1	4828,5	3917,1	3785,7	4483,2
Коропський	871,0	1175,6	1161,9	1204,3	1166,0
Корюківський	43353,9	73734,7	66046,5	40694,9	53597,8
Куликівський	854,9	726,9	713,6	667,8	882,4
Менський	3148,3	4006,4	1624,5	1417,7	2186,7
Ніжинський	2,0	—	—	—	—
Н.-Сіверський	1533,7	2680,9	3406,6	3539,5	577,8
Носівський	318,0	774,9	409,3	733,4	590,1
Прилуцький	1086,6	28,6	1025,2	905,8	1033,0
Ріпкинський	1043,8	1298,8	1740,4	1854,6	1844,7
Семенівський	1943,6	2235,0	2010,0	3024,5	3758,1
Сосницький	230,6	615,9	991,3	731,1	706,0
Срібнянський	106,0	54,1	22,3	20,1	90,0
Талалаївський	120,2	177,0	108,4	113,6	147,0
Чернігівський	1183,1	182,8	2124,2	2456,3	2343,0
Щорський	1444,5	1611,8	1961,4	2757,6	2912,5

7.6. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища у 2014 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	у тому числі витрати на капітальний ремонт	
Усього	223159,4	24474,2	582,5	198685,2
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	61141,2	9579,9	405,0	51561,3
Очищення зворотних вод	81697,6	12391,8	142,5	69305,8
Поводження з відходами	49818,5	1270,3	—	48548,2
Захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	1420,3	1171,0	—	249,3
Зниження шумового і вібраційного впливу	1,0	—	—	1,0
Збереження біорізноманіття і середовища існування	22313,8	3,2	—	22310,6
Радіаційна безпека	540,0	58,0	35,0	482,0
Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	81,1	—	—	81,1
Інші напрями природо- охоронної діяльності	6145,9	—	—	6145,9
Частка витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів Держбюджету, відсотків	2,4	—	—	2,7

7.7. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2014 році

(тис.грн.)

	Фактично витра- чено	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінан- сування
			усього	у тому числі з Державного фонду охо- рони навко- лишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охо- рони навко- лишнього природного середовища	
Усього	24474,2	19490,9	—	—	4215,1	4150,1	768,2
Охорона атмосфер- ного повітря та проблеми зміни клімату	9579,9	9579,9	—	—	—	—	—
Очищення зворотних вод	12391,8	9849,8	—	—	1773,8	1773,8	768,2
Поводження з відходами	1270,3	—	—	—	1270,3	1270,3	—
Захист і реабілітація грунту, підземних і поверхневих вод	1171,0	—	—	—	1171,0	1106,0	—
Збереження біорізноманіття й середовища існування	3,2	3,2	—	—	—	—	—
Радіаційна безпека	58,0	58,0	—	—	—	—	—

7.8. Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення за джерелами фінансування у 2014 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено	Власні кошти	Кошти Державного бюджету	Кошти місцевих бюджетів	Інші джерела фінан- сування
Усього	582,5	582,5	—	—	—
Охорона атмосферного повітря та проблеми зміни клімату	405,0	405,0	—	—	—
Очищення зворотних вод	142,5	142,5	—	—	—
Радіаційна безпека	35,0	35,0	—	—	—

7.9. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування у 2014 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінан- сування
			усього	у тому числі з Державного фонду охо- рони навко- лишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охо- рони навко- лишнього природного середовища	
Усього	198685,2	189051,1	5339,0	—	4066,3	1321,0	228,8
Охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	51561,3	51339,5	—	—	85,0	—	136,8
Очищення зворотних вод	69305,8	67337,8	245,4	—	1712,9	—	9,7
Поводження з відходами	48548,2	46956,9	0,2	—	1518,1	570,7	73,0
Захист і реабілітація грунту, підземних і поверхневих вод	249,3	79,9	—	—	169,4	169,4	—
Зниження шумового і вібраційного впливу	1,0	1,0	—	—	—	—	—
Збереження біорізноманіття і середовища існування	22310,6	20208,3	2100,8	—	—	—	1,5
Радіаційна безпека	482,0	482,0	—	—	—	—	—
Науково-дослідні роботи природо- охоронного спрямування	81,1	2,0	79,1	—	—	—	—
Інші напрями природо охоронної діяльності	6145,9	2643,7	2913,5	—	580,9	580,9	7,8

7.10. Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення та поточні витрати на охорону природи

	(тис.грн.)						
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Витрати на капітальний ремонт основних засобів природоохоронного призначення							
Усього	3225,0	2186,1	5152,6	3195,4	1801,0	3914,1	582,5
Державного бюджету	233,6	335,8	1450,1	2172,5	1212,8	1666,7	—
у тому числі з							
Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	30,0	—	—	2172,5	1212,8	—	—
Місцевих бюджетів	34,7	537,5	8,4	391,0	251,8	—	—
у тому числі з							
місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	17,9	483,3	8,4	291,0	—	—	—
Власних коштів підприємств, організацій, установ	2875,9	1312,8	3694,1	346,9	336,4	2247,4	582,5
Інших джерел фінансування	80,8	—	—	285,0	—	—	—
Поточні витрати на основні природоохоронні заходи							
Усього	25777,7	51105,5	174298,0	204805,7	192677,2	166971,9	198685,2
Державного бюджету	648,4	3070,3	5125,2	6287,3	5963,5	5687,1	5339,0
у тому числі з							
Державного фонду охорони навколишнього природного середовища	79,6	—	11,0	501,7	—	0,9	—
Місцевих бюджетів	489,9	347,0	1685,4	16783,0	2892,8	2968,4	4066,3
у тому числі з							
місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	55,3	153,5	7,6	15798,0	88,6	682,4	1321,0
Власних коштів підприємств, організацій, установ	24160,6	47654,9	167225,7	181540,7	183612,7	158049,8	189051,1
Інших джерел фінансування	478,8	33,3	261,7	194,7	208,2	266,6	228,8

7.11. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах у 2014 році

<i>(тис.грн.)</i>				
	Фактично витрачено	Капітальні інвестиції		Поточні витрати
		усього	з них витрати на капітальний ремонт	
Чернігівська область	223159,4	24474,2	582,5	198685,2
м. Чернігів	111029,3	23963,0	177,5	87066,3
м. Ніжин	11333,7	38,0	—	11295,7
м. Н.-Сіверський	3807,8	—	—	3807,8
м. Прилуки	5040,8	—	—	5040,8
райони				
Бахмацький	2163,1	—	—	2163,1
Бобровицький	1249,1	—	—	1249,1
Борзнянський	1704,7	—	—	1704,7
Варвинський	1479,5	—	—	1479,5
Городнянський	1816,9	—	—	1816,9
Ічнянський	6746,2	3,2	—	6743,0
Козелецький	4483,2	—	—	4483,2
Коропський	1166,0	—	—	1166,0
Корюківський	54002,8	405,0	405,0	53597,8
Куликівський	882,4	—	—	882,4
Менський	2186,7	—	—	2186,7
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	577,8	—	—	577,8
Носівський	655,1	65,0	—	590,1
Прилуцький	1033,0	—	—	1033,0
Ріпкинський	1844,7	—	—	1844,7
Семенівський	3758,1	—	—	3758,1
Сосницький	706,0	—	—	706,0
Срібнянський	90,0	—	—	90,0
Талалаївський	147,0	—	—	147,0
Чернігівський	2343,0	—	—	2343,0
Щорський	2912,5	—	—	2912,5

7.12. Капітальні інвестиції на охорону навколишнього природного середовища за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах у 2014 році

(тис.грн.)

	Фактично витрачено	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансу- вання
			усього	у тому числі з Державного фонду охо- рони навко- лишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охо- рони навко- лишнього природного середовища	
Чернігівська область	24474,2	19490,9	—	—	4215,1	4150,1	768,2
м.Чернігів	23963,0	19044,7	—	—	4150,1	4150,1	768,2
м.Ніжин	38,0	38,0	—	—	—	—	—
м. Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—	—	—	—
райони							
Бахмацький	—	—	—	—	—	—	—
Бобровицький	—	—	—	—	—	—	—
Борзнянський	—	—	—	—	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	—	—	—
Городнянський	—	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	3,2	3,2	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Коропський	—	—	—	—	—	—	—
Корюківський	405,0	405,0	—	—	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	—	—	—
Менський	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	65,0	—	—	—	65	—	—
Прилуцький	—	—	—	—	—	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	—	—	—
Срібнянський	—	—	—	—	—	—	—
Талалаївський	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	—	—	—

**7.13. Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища
за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах
у 2014 році**

<i>(тис.грн.)</i>							
	Фактично витрачено	Власні кошти	Кошти Державного бюджету		Кошти місцевих бюджетів		Інші джерела фінансу- вання
			усього	у тому числі з Державного фонду охо- рони навко- лишнього природного середовища	усього	у тому числі з місцевих фондів охо- рони навко- лишнього природного середовища	
Чернігівська область	198685,2	189051,1	5339,0	—	4066,3	1321,0	228,8
м. Чернігів	87066,3	83639,8	31,6	—	3394,9	1122,0	—
м. Ніжин	11295,7	11295,7	—	—	—	—	—
м. Н.-Сіверський	3807,8	3562,4	245,4	—	—	—	—
м. Прилуки	5040,8	5040,8	—	—	—	—	—
райони							
Бахмацький	2163,1	2082,1	—	—	81,0	—	—
Бобровицький	1249,1	1249,1	—	—	—	—	—
Борзнянський	1704,7	1666,8	37,9	—	—	—	—
Варвинський	1479,5	1479,5	—	—	—	—	—
Городнянський	1816,9	1816,9	—	—	—	—	—
Ічнянський	6743,0	2632,1	4009,2	—	101,7	—	—
Козелецький	4483,2	4321,9	—	—	—	—	161,3
Коропський	1166,0	194,0	958,0	—	14,0	—	—
Корюківський	53597,8	53470,8	—	—	127,0	127,0	—
Куликівський	882,4	765,6	—	—	116,8	—	—
Менський	2186,7	2165,7	—	—	21,0	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	577,8	577,8	—	—	—	—	—
Носівський	590,1	590,1	—	—	—	—	—
Прилуцький	1033,0	1033,0	—	—	—	—	—
Ріпкинський	1844,7	1785,3	—	—	57,9	—	1,5
Семенівський	3758,1	3701,2	56,9	—	—	—	—
Сосницький	706,0	706,0	—	—	—	—	—
Срібнянський	90,0	18,0	—	—	72,0	72,0	—
Талалаївський	147,0	1,0	—	—	80,0	—	66,0
Чернігівський	2343,0	2343,0	—	—	—	—	—
Щорський	2912,5	2912,5	—	—	—	—	—

7.14. Екологічні платежі

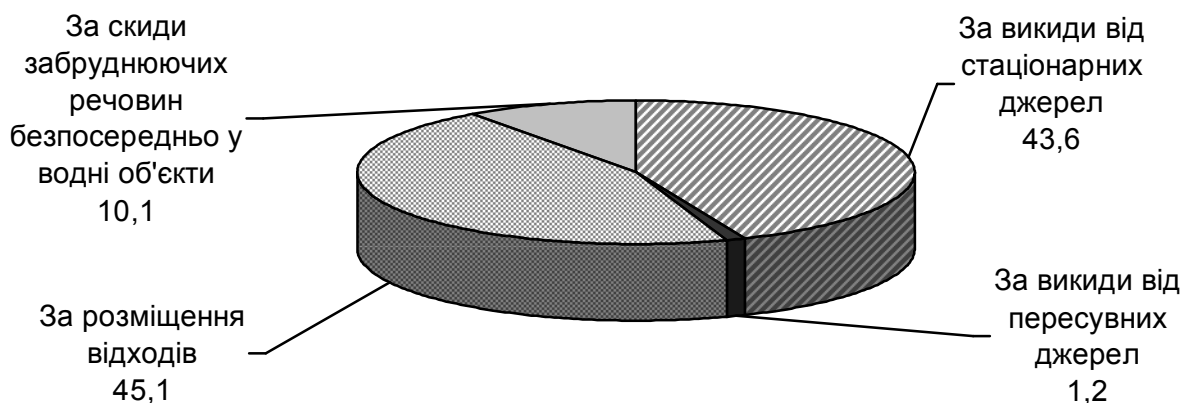
	(тис.грн.)						
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Екологічний податок, пред'явлений підприємствам, організаціям, установам ¹ за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	1804,5	3300,4	14288,6	16527,6	5205,6	6444,4	8373,7
стаціонарними джерелами забруднення	1146,7	2272,1	11071,0	12684,6	2130,2	2838,6	3755,9
пересувними джерелами забруднення	777,7	1571,2	9339,6	11945,0	2052,4	2716,6	3655,3
за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	369,0	700,9	1731,4	739,6	77,8	122,0	100,6
за розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	205,1	354,3	584,9	502,5	396,8	664,6	844,0
Штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища ²	452,7	674,0	2632,7	3340,5	2678,6	2941,2	3773,8
Частка фактично сплаченого екологічного податку до загальної суми пред'явленого, відсотків	9,1	44,9	190,8	245,0	158,6	189,0	10,0
	64,7	86,5	94,4	92,7	89,2	88,7	93,4

¹ До 2010р. – збори за забруднення навколишнього природного середовища.

² До 2005р. включно – з урахуванням позовів (претензій) про відшкодування збитків і витрат, заподіяних порушеннями законодавства.

7.15. Структура екологічного податку, пред'явленого підприємствам, організаціям, установам у 2014 році

(відсотків)

7.16. Екологічні платежі, пред'явлені підприємствам, організаціям, установам за забруднення навколишнього природного середовища в містах обласного значення та районах

	2010	2011	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	15065,3	16772,6	5364,2	6633,4	8383,7
м.Чернігів	10478,5	13278,8	1539,8	2133,3	2582,3
м.Ніжин	286,0	292,3	379,2	622,7	719,2
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	55,3
м.Прилуки	757,1	439,4	437,7	651,9	956,0
райони					
Бахмацький	579,3	197,4	466,2	383,7	529,9
Бобровицький	196,3	133,9	136	105,0	103,9
Борзнянський	84,6	114,3	112,6	130,4	131,9
Варвинський	279,5	17,3	25,9	63,5	112,1
Городнянський	46,8	35,1	35,7	49,9	76,2
Ічнянський	97,2	196,1	313,8	269,0	277,4
Козелецький	154,5	198,3	205,9	144,3	156,8
Коропський	123,2	97,7	105,7	113,9	149,4
Корюківський	210,4	210,9	208,1	347,0	461,6
Куликівський	197,9	61,5	164	176,6	192,3
Менський	127,1	225	216,6	270,9	290,9
Ніжинський	58,2	27,2	27,2	81,6	102,9
Н.-Сіверський	148,0	92,1	90,4	118,7	61,0
Носівський	129,9	240,7	83,4	87,4	198,0
Прилуцький	342,0	157,1	281,9	118,3	375,8
Ріпкинський	216,3	138,7	107,2	165,2	212,1
Семенівський	68,1	66,2	65,8	92,4	113,3
Сосницький	18,9	36,6	33,2	41,2	46,7
Срібнянський	72,8	123	144,4	243,3	163,4
Талалаївський	31,2	9,8	16,9	19,3	12,3
Чернігівський	204,3	61,0	75,1	79,9	172,8
Щорський	157,2	322,2	91,5	124,0	130,2

**7.17. Екологічні платежі, фактично сплачені підприємствами,
організаціями, установами за забруднення навколишнього
природного середовища в містах обласного значення та районах**

	2010	2011	2012	2013	(тис.грн.) 2014
Чернігівська область	13726,3	15503,5	4800,3	5901,4	7832,0
м.Чернігів	9898,5	12272,2	1378,6	1979,2	2402,9
м.Ніжин	241,8	290,6	172,7	238,7	444,6
м.Н.-Сіверський	...	...	...	...	52,5
м.Прилуки	714,8	445,9	407,4	595,5	1014,5
райони					
Бахмацький	154,0	165,8	388,8	417,2	508,7
Бобровицький	206,4	119,6	106,1	98,2	109,7
Борзнянський	83,6	94,6	109,0	118,3	128,9
Варвинський	278,0	17,9	21,9	46,8	99,4
Городнянський	47,3	38,5	33,9	45,4	60,7
Ічнянський	94,4	182,1	311,4	255,3	266,5
Козелецький	134,1	171,4	208,5	159,2	155,2
Коропський	110,6	91,0	99,4	106,3	144,1
Корюківський	204,8	203,3	200,1	323,9	444,4
Куликівський	91,6	69,2	124,0	155,1	144,1
Менський	141,5	197,5	207,1	244,8	303,8
Ніжинський	38,8	28,2	24,1	81,6	102,9
Н.-Сіверський	147,0	95,7	85,2	113,6	63,1
Носівський	107,5	123,4	203,8	90,0	209,9
Прилуцький	335,3	163,9	250,4	100,2	364,2
Ріпкинський	177,1	107,8	88,5	167,4	194,0
Семенівський	71,0	55,2	66,6	85,6	105,2
Сосницький	21,8	37,3	34,5	37,1	41,1
Срібнянський	63,8	130,9	120,4	221,0	178,4
Талалаївський	11,3	8,6	3,9	25,5	11,3
Чернігівський	203,2	61,6	73,4	74,0	164,8
Щорський	148,1	331,3	80,6	121,5	117,1

**7.18. Екологічний податок та штрафні санкції за порушення
природоохоронного законодавства, пред'явлені підприємствам,
організаціям, установам в містах обласного значення та районах у
2014 році**

<i>(тис.грн.)</i>							
	Пред'явлено екологічного податку	Викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин			Скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	Розміщення відходів	Пред'явлено штрафних санкцій за порушення природоохоронного законодавства
		усього	стаціонарними джерелами забруднення	пересувними джерелами забруднення			
Чернігівська область	8373,7	3755,9	3655,3	100,6	844,0	3773,8	10,0
м. Чернігів	2579,3	881,7	785,0	96,7	449,7	1247,9	3,0
м. Ніжин	714,8	236,5	236,4	0,1	53,0	425,3	4,4
м. Н.-Сіверський	55,3	34,1	34,0	0,1	6,1	15,1	—
м. Прилуки	956,0	225,7	225,7	—	89,0	641,3	—
райони							
Бахмацький	529,9	408,9	408,9	—	65,0	56,0	—
Бобровицький	103,9	66,2	66,2	—	5,2	32,5	—
Борзнянський	131,9	60,4	60,4	—	—	71,5	—
Варвинський	112,1	60,6	60,6	—	8,0	43,5	—
Городнянський	76,2	20,3	20,3	—	0,2	55,7	—
Ічнянський	277,4	116,1	116,1	—	15,2	146,1	—
Козелецький	156,4	76,7	73,3	3,4	12,5	67,2	0,4
Коропський	148,8	127,5	127,5	—	7,5	13,8	0,6
Корюківський	461,6	356,2	356,2	—	9,7	95,7	—
Куликівський	192,3	61,1	61,1	—	80,3	50,9	—
Менський	290,6	150,7	150,7	—	—	139,9	0,3
Ніжинський	102,9	100,6	100,3	0,3	0,5	1,8	—
Н.-Сіверський	61,0	48,3	48,3	—	—	12,7	—
Носівський	198,0	61,4	61,4	—	—	136,6	—
Прилуцький	375,8	148,2	148,2	—	4,1	223,5	—
Ріпкинський	212,1	123,6	123,6	—	26,1	62,4	—
Семенівський	113,3	32,9	32,9	—	2,3	78,1	—
Сосницький	46,7	22,0	22,0	—	—	24,7	—
Срібнянський	163,4	101,5	101,5	—	—	61,9	—
Талалаївський	12,3	11,3	11,3	—	—	1,0	—
Чернігівський	172,2	166,5	166,5	—	0,2	5,5	0,6
Щорський	129,5	56,9	56,9	—	9,4	63,2	0,7

**7.19. Екологічний податок та штрафні санкції за порушення
природоохоронного законодавства, фактично сплачені
підприємствами, організаціями, установами в містах обласного
значення та районах у 2014 році**

<i>(тис.грн.)</i>							
	Фактично сплачено еколо- гічного податку	Викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин			Скиди забруд- нюючих речовин безпосе- редньо у водні об'єкти	Розмі- щення відходів	Фактично сплачено штрафних санкцій за порушення природо- охоронного законо- давства
		усього	стаціо- нарними джере- лами забруд- нення	пересу- вними джере- лами забруд- нення			
Чернігівська область	7822,0	3614,8	3507,5	107,3	739,3	3467,9	10,0
м.Чернігів	2399,9	823,2	719,7	103,5	426,2	1150,5	3,0
м.Ніжин	440,2	214,9	214,8	0,1	42,0	183,3	4,4
м.Н.-Сіверський	52,5	32,5	32,4	0,1	5,5	14,5	—
м.Прилуки	1014,5	221,6	221,6	—	85,5	707,4	—
райони							
Бахмацький	508,7	399,7	399,7	—	60,0	49,0	—
Бобровицький	109,7	68,7	68,7	—	5,2	35,8	—
Борзнянський	128,9	61,9	61,9	—		67,0	—
Варвинський	99,4	55,5	55,5	—	8,0	35,9	—
Городнянський	60,7	19,2	19,2	—	0,1	41,4	—
Ічнянський	266,5	116,6	116,6	—	15,2	134,7	—
Козелецький	154,8	75,8	72,5	3,3	12,5	66,5	0,4
Коропський	143,5	122,4	122,4	—	7,5	13,6	0,6
Корюківський	444,4	347,4	347,4	—	9,7	87,3	—
Куликівський	144,1	70,3	70,3	—	20,8	53,0	—
Менський	303,5	150,5	150,5	—		153,0	0,3
Ніжинський	102,9	100,6	100,3	0,3	0,5	1,8	—
Н.-Сіверський	63,1	48,6	48,6	—		14,5	—
Носівський	209,9	59,7	59,7	—		150,2	—
Прилуцький	364,2	139,2	139,2	—	4,0	221,0	—
Ріпкинський	194,0	108,2	108,2	—	25,9	59,9	—
Семенівський	105,2	28,6	28,6	—	2,5	74,1	—
Сосницький	41,1	18,8	18,8	—		22,3	—
Срібнянський	178,4	110,5	110,5	—		67,9	—
Талалаївський	11,3	10,3	10,3	—		1,0	—
Чернігівський	164,2	159,1	159,1	—	0,2	4,9	0,6
Щорський	116,4	51,0	51,0	—	8,0	57,4	0,7

8. НАСЕЛЕННЯ

Щільність населення вимірюється кількістю жителів на 1 км² і розраховується діленням чисельності наявного населення на площу території. Площа території наводиться за даними Головного управління Держземагентства у Чернігівській області.

Наявне населення – населення, яке на момент перепису перебуває на певній території, ураховуючи тимчасово проживаючих.

Міське й сільське населення. До міського населення відносяться особи, які проживають у міських поселеннях, до сільського – які проживають у сільській місцевості. Міські поселення – це населені пункти, що затверджені законодавчими актами як міста та селища міського типу. Усі інші населені пункти – сільські.

Природний приріст (скорочення) населення – різниця між кількістю народжених живими і кількістю померлих.

Загальні коефіцієнти народжуваності та смертності – відношення відповідно кількості народжених (живими) і кількості померлих протягом календарного року до середньорічної кількості наявного населення. Розраховуються на 1000 осіб наявного населення (‰).

Природний приріст (скорочення) на 1000 осіб наявного населення (коефіцієнт природного приросту (скорочення)) визначається як різниця між загальними коефіцієнтами народжуваності і смертності.

Коефіцієнти смертності за причинами – відношення кількості померлих від указаних причин смерті до середньорічної кількості наявного населення. Обчислюються на 100 тис. наявного населення.

8.1. Територія, щільність населення та кількість адміністративно-територіальних одиниць

(на 1 січня 2015р.)

	Тери- торія, км ²	Щіль- ність, осіб на 1 км ²	Міста	Селища міського типу	Сільські ради	Сільські населені пункти
Чернігівська область	31903	33	16	29	525	1466
м. Чернігів	78	3779	1	—	—	—
м. Ніжин	43	1684	1	—	—	—
м. Н.-Сіверський	18	765	1	—	—	1
м. Прилуки	43	1343	1	—	—	—
райони						
Бахмацький	1488	31	2	1	20	78
Бобровицький	1418	24	1	—	24	53
Борзнянський	1608	20	1	—	26	62
Варвинський	590	28	—	1	14	29
Городнянський	1566	18	1	—	30	75
Ічнянський	1576	20	1	2	27	73
Козелецький	2660	18	1	2	40	108
Коропський	1312	18	—	2	25	63
Корюківський	1424	19	1	1	20	77
Куликівський	944	19	—	1	16	24
Менський	1376	27	1	2	23	53
Ніжинський	1514	19	—	1	29	71
Н.-Сіверський	1786	8	—	—	25	84
Носівський	1152	26	1	—	16	46
Прилуцький	1793	20	—	3	38	96
Ріпкинський	2085	13	—	5	27	113
Семенівський	1470	12	1	—	17	71
Сосницький	916	21	—	1	18	42
Срібнянський	579	20	—	2	11	27
Талалаївський	633	21	—	1	13	44
Чернігівський	2548	20	—	4	42	120
Щорський	1283	19	1	—	24	56

8.2. Чисельність наявного населення в містах обласного значення та районах¹

(на початок року; тис. осіб)

	2002 ²	2006	2011	2014	2015
Міські поселення та сільська місцевість					
Чернігівська область	1245,3	1168,4	1098,2	1066,8	1055,7
м. Чернігів	305,0	299,6	296,9	295,7	294,7
м. Ніжин	76,6	75,5	74,1	72,9	72,4
м. Н.-Сіверський	15,2	14,5	14,0	13,8	13,8
м. Прилуки	64,9	61,2	58,9	58,2	57,7
райони					
Бахмацький	56,5	51,9	48,0	46,2	45,8
Бобровицький	41,2	38,2	35,3	34,1	33,8
Борзнянський	43,7	39,3	35,1	33,1	32,4
Варвинський	20,0	18,8	17,4	16,7	16,5
Городнянський	36,3	33,5	30,6	29,3	28,9
Ічнянський	41,1	37,8	34,4	32,8	32,2
Козелецький	61,7	56,2	50,5	47,9	47,0
Коропський	32,1	29,1	25,9	24,4	23,9
Корюківський	33,7	31,1	28,8	27,7	27,5
Куликівський	22,5	20,6	18,8	17,8	17,5
Менський	45,6	42,3	39,3	37,7	37,1
Ніжинський	36,5	33,4	30,1	28,6	28,1
Н.-Сіверський	20,9	18,0	15,3	14,1	13,7
Носівський	37,6	34,1	31,5	30,2	29,8
Прилуцький	45,0	42,0	38,2	36,6	36,0
Ріпкинський	37,6	33,9	30,4	28,7	28,1
Семенівський	23,5	21,0	19,1	18,5	18,3
Сосницький	24,9	22,7	20,6	19,5	19,1
Срібнянський	14,6	13,3	12,2	11,7	11,6
Талалаївський	16,7	15,4	14,1	13,6	13,4
Чернігівський	61,3	57,2	53,3	52,4	52,1
Щорський	30,6	27,8	25,4	24,6	24,3

	2002 ²	2006	2011	2014	2015
Міські поселення					
Чернігівська область	727,2	704,3	689,3	682,0	678,8
м. Чернігів	305,0	299,6	296,9	295,7	294,7
м. Ніжин	76,6	75,5	74,1	72,9	72,4
м. Н.-Сіверський	15,2	14,5	14,0	13,8	13,8
м. Прилуки	64,9	61,2	58,9	58,2	57,7
райони					
Бахмацький	26,2	24,8	24,0	23,6	23,5
Бобровицький	11,9	11,6	11,2	11,3	11,3
Борзнянський	11,7	11,0	10,6	10,4	10,3
Варвинський	8,9	8,7	8,5	8,3	8,2
Городнянський	14,0	13,4	12,8	12,4	12,4
Ічнянський	16,3	15,7	15,3	14,9	14,8
Козелецький	23,3	22,5	22,2	22,0	21,9
Коропський	8,5	8,2	7,9	7,7	7,6
Корюківський	17,6	16,8	16,2	15,8	15,9
Куликівський	6,0	5,7	5,6	5,5	5,5
Менський	21,0	20,2	19,7	19,3	19,2
Ніжинський	4,5	4,3	4,2	4,1	4,0
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	16,0	14,8	14,2	14,0	13,9
Прилуцький	12,3	12,0	11,5	11,1	11,0
Ріпкинський	16,8	15,9	15,1	14,7	14,6
Семенівський	9,7	8,8	8,5	8,5	8,5
Сосницький	8,1	7,7	7,5	7,3	7,2
Срібнянський	5,0	4,8	4,5	4,5	4,5
Талалаївський	5,2	5,1	5,0	5,0	5,0
Чернігівський	10,2	9,8	9,5	9,5	9,5
Щорський	12,3	11,7	11,4	11,5	11,4

	2002 ²	2006	2011	2014	2015
Сільська місцевість					
Чернігівська область	518,1	464,1	408,9	384,8	376,9
райони					
Бахмацький	30,3	27,1	24,0	22,6	22,3
Бобровицький	29,3	26,6	24,1	22,8	22,5
Борзнянський	32,0	28,3	24,5	22,7	22,1
Варвинський	11,1	10,1	8,9	8,4	8,3
Городнянський	22,3	20,1	17,8	16,9	16,5
Ічнянський	24,8	22,1	19,1	17,9	17,4
Козелецький	38,4	33,7	28,3	25,9	25,1
Коропський	23,6	20,9	18,0	16,7	16,3
Корюківський	16,1	14,3	12,6	11,9	11,6
Куликівський	16,5	14,9	13,2	12,3	12,0
Менський	24,6	22,1	19,6	18,4	17,9
Ніжинський	32,0	29,1	25,9	24,5	24,1
Н.-Сіверський	20,9	18,0	15,3	14,1	13,7
Носівський	21,6	19,3	17,3	16,2	15,9
Прилуцький	32,7	30,0	26,7	25,5	25,0
Ріпкинський	20,8	18,0	15,3	14,0	13,5
Семенівський	13,8	12,2	10,6	10,0	9,8
Сосницький	16,8	15,0	13,1	12,2	11,9
Срібнянський	9,6	8,5	7,7	7,2	7,1
Талалаївський	11,5	10,3	9,1	8,6	8,4
Чернігівський	51,1	47,4	43,8	42,9	42,6
Щорський	18,3	16,1	14,0	13,1	12,9

¹ Дані оцінки чисельності населення за 2002, 2006, 2011, 2014рр. перераховані в адміністративно-територіальних межах на 1 січня 2015р.

² За даними Всеукраїнського перепису населення станом на 5 грудня 2001р.

8.3. Народжуваність, смертність та природний приріст (скорочення) населення

	Осіб			На 1000 наявного населення		
	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення) населення	кількість народжених	кількість померлих	природний приріст (скорочення) населення

Міські поселення та сільська місцевість

1995	11165	25706	-14541	8,2	18,9	-10,7
2000	8818	25185	-16367	6,9	19,8	-12,9
2005	8792	25405	-16613	7,5	21,6	-14,1
2010	10091	21644	-11553	9,1	19,6	-10,5
2013	9852	19909	-10057	9,2	18,6	-9,4
2014	9552	20324	-10772	9,0	19,2	-10,2

Міські поселення

1995	6840	10572	-3732	8,8	13,6	-4,8
2000	5217	10706	-5489	7,1	14,5	-7,4
2005	5750	10798	-5048	8,1	15,3	-7,2
2010	6577	9936	-3359	9,5	14,4	-4,9
2013	6467	9343	-2876	9,5	13,7	-4,2
2014	6322	9747	-3425	9,3	14,3	-5,0

Сільська місцевість

1995	4325	15134	-10809	7,4	26,0	-18,6
2000	3601	14479	-10878	6,8	27,3	-20,5
2005	3042	14607	-11565	6,5	31,0	-24,5
2010	3514	11708	-8194	8,5	28,3	-19,8
2013	3385	10566	-7181	8,7	27,2	-18,5
2014	3230	10577	-7347	8,5	27,8	-19,3

8.4. Розподіл померлих за статтю та віковими групами

	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Чоловіки						
Усього	11875¹	12108¹	12744	10216	9398	9768
у віці, років						
0–4	130	96	70	65	57	63
5–9	27	24	15	7	6	4
10–14	23	19	11	3	8	5
15–19	57	50	66	37	26	22
20–24	156	124	128	93	71	64
25–29	175	205	197	168	116	126
30–34	265	245	298	211	184	188
35–39	403	350	391	266	250	264
40–44	536	582	545	318	315	340
45–49	627	701	852	524	359	441
50–54	693	780	1018	706	637	656
55–59	1420	802	1028	881	848	901
60–64	1119	1754	1068	966	1037	1075
65–69	1847	1314	1966	862	821	915
70 і старшому	4395	5056	5091	5109	4663	4704
Жінки						
Усього	13831¹	13077¹	12661	11428	10511	10556
у віці, років						
0–4	103	55	55	36	43	28
5–9	19	16	12	8	4	5
10–14	19	16	6	13	2	4
15–19	30	23	18	21	10	11
20–24	35	25	36	32	16	16
25–29	42	41	59	51	26	31
30–34	61	48	62	59	58	60
35–39	74	97	79	57	66	59
40–44	120	119	112	99	106	92
45–49	164	211	205	142	135	140
50–54	233	260	276	234	222	177
55–59	627	322	361	348	359	338
60–64	604	788	511	414	486	506
65–69	1374	842	1213	600	510	568
70 і старшому	10324	10212	9656	9314	8468	8521

¹ Уключаючи випадки, коли вік померлих був невідомий.

8.5. Смертність населення за причинами смерті

	Осіб		На 100 тис. наявного населення	
	2013	2014	2013	2014
Усього померлих	19909	20324	1856,6	1915,1
Деяких інфекційних та паразитарних хвороб	245	249	22,8	23,5
у тому числі від				
туберкульозу	132	141	12,3	13,3
хвороби, зумовленої вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	100	93	9,3	8,8
Новоутворень	2137	2141	199,3	201,7
Хвороб крові й кровотворних органів та окремих порушень із залученням імунного механізму	5	6	0,5	0,6
Ендокринних хвороб, розладів харчування та порушень обміну речовин	69	75	6,4	7,1
Розладів психіки та поведінки	85	112	7,9	10,6
у тому числі розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю	82	108	7,6	10,2
Хвороб нервової системи	87	83	8,1	7,8
Хвороб ока та його придаткового апарату	—	—	—	—
Хвороб вуха та соскоподібного відростка	2	1	0,2	0,1
Хвороб системи кровообігу	14589	14944	1360,5	1408,2
з них алкогольної кардіоміопатії	170	219	15,9	20,6
Хвороб органів дихання	574	559	53,5	52,7
Хвороб органів травлення	553	571	51,6	53,8
у тому числі алкогольної хвороби печінки	94	68	8,8	6,4
Хвороб шкіри та підшкірної клітковини	2	9	0,2	0,8
Хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини	15	14	1,4	1,3
Хвороб сечостатевої системи	78	87	7,3	8,2
Вагітності, пологів та післяпологового періоду	5	—	0,5	—
Окремих станів, що виникають у перинатальному періоді	40	46	3,7	4,3
Природжених вад розвитку, деформацій та хромосомних аномалій	49	32	4,6	3,0
Неуточнених та невідомих причин смерті	146	164	13,6	15,4
Зовнішніх причин смертності	1228	1231	114,5	116,0

9. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Показник умовного здоров'я – питома вага осіб, визнаних умовно здоровими, у загальній кількості населення. Розраховується як різниця між кількістю постійного населення на кінець року й кількістю населення, яке перебуває під диспансерним наглядом у медичних закладах на кінець року, у процентах до кількості постійного населення на кінець року.

Материнська смертність визначається як чисельність жінок, померлих у період вагітності (незалежно від тривалості та локалізації) або впродовж 42 днів після її ведення, але не від нещасного випадку чи з випадкових причин у розрахунку на 100 000 народжених живими впродовж того ж року. У зв'язку з переходом у 2005 році на статистичну розробку смертності за Міжнародним класифікатором хвороб 10-го перегляду при розрахунку показника материнської смертності враховуються випадки смерті жінок від нещасних випадків чи з випадкових причин.

Смертність немовлят (смертність дітей до 1 року) – кількість померлих дітей віком до 1 року в розрахунку на 1000 народжених живими.

Загальний коефіцієнт смертності визначається як частка від ділення кількості померлих упродовж року на середньорічну кількість наявного населення.

9.1. Захворюваність населення області за класами хвороб

<i>(кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань)</i>					
	Випадків				
	2000	2005	2010 ¹	2013 ¹	2014 ¹
Усі захворювання	1008558	882092	801633	744799	726566
у тому числі					
деякі інфекційні й паразитарні хвороби	32890	31765	23273	23164	22990
новоутворення	11130	10045	8980	9503	8927
хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	6529	4737	3263	2921	2682
хвороби ендокринної системи, розладу харчування та порушення обміну речовин ²	15763	12553	8907	8496	7244
розлади психіки та поведінки	6038	5838	4486	4586	4401
хвороби нервової системи ³	26017	18682	14799	15647	15533
хвороби ока та його придаткового апарату ³	44982	42243	37744	38718	39098
хвороби вуха та соскоподібного відростка ³	38612	28590	28211	27979	27140
хвороби системи кровообігу	63756	54874	48604	49162	43772
хвороби органів дихання	460893	404468	396963	360165	356339
хвороби органів травлення	45458	31952	27137	22431	22454
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	56227	50670	42904	38186	37575
хвороби кістково-м'язової системи та сполученої тканини	49912	46664	38949	36609	37149
хвороби сечостатевої системи	62090	53375	41142	38439	36562
вагітність, пологи та післяпологовий період	12019	11103	8144	7441	7700
уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	1063	794	703	719	746
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	69947	71192	65754	59229	54998

Продовження табл. 9.1

	На 100 000 осіб				
	2000	2005	2010 ¹	2013 ¹	2014 ¹
Усі захворювання	79552	75425	73179	70015	69019
у тому числі					
деякі інфекційні і паразитарні хвороби	2594	2716	2125	2178	2184
новоутворення	878	859	820	893	848
хвороби крові і кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	515	405	298	275	255
хвороби ендокринної системи, розладу харчування та порушення обміну речовин ²	1243	1073	813	799	688
розлади психіки та поведінки	476	499	410	431	418
хвороби нервової системи ³	2052	1597	1351	1471	1476
хвороби ока та його придаткового апарату ³	3548	3612	3446	3640	3714
хвороби вуха та соскоподібного відростка ³	3046	2445	2575	2630	2578
хвороби системи кровообігу	5029	4692	4437	4621	4158
хвороби органів дихання	35354	34585	36238	33857	33850
хвороби органів травлення	3586	2732	2477	2109	2133
хвороби шкіри та підшкірної клітковини	4435	4333	3917	3590	3569
хвороби кістково-м'язової системи та сполученої тканини	3937	3990	3556	3441	3529
хвороби сечостатевої системи	4897	4564	3756	3613	3473
вагітність, пологи та післяпологовий період ⁴	4095	3947	3130	3022	3188
уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	84	68	64	68	71
травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин	5517	6087	6003	5568	5224

¹ Зареєстровано у закладах системи Міністерства охорони здоров'я України.² Згідно МКХ-10 гіперплазія щитовидної залози I-II ступенів трактується як дифузний зоб I ступеня і, починаючи з 1999р., обліковується в класі хвороб ендокринної системи.³ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999р., з класу хвороб нервової системи та органів чуття вилучені й сформовані в окремі класи хвороби ока й хвороби вуха.⁴ На 100 тис. жінок фертильного віку (15–49 років).

9.2. Захворюваність населення на злоякісні новоутворення в містах обласного значення та районах

(кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше)

	Кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше			На 100 000 осіб		
	2010	2013	2014	2010	2013	2014
Чернігівська						
область	3856	4053	4007	352,0	381,0	380,6
м. Чернігів	1158	1247	1248	397,5	429,9	431,3
м. Ніжин	226	258	249	306,6	355,5	345,1
м. Прилуки	203	200	209	348,3	347,3	365,3
райони						
Бахмацький	151	159	162	316,9	346,6	357,4
Бобровицький	107	78	118	302,6	228,4	349,4
Борзнянський	119	125	142	337,0	374,9	434,9
Варвинський	49	59	50	280,3	351,2	301,0
Городнянський	104	111	119	336,3	374,9	408,1
Ічнянський	105	99	111	304,1	300,8	343,4
Козелецький	172	169	169	337,6	349,0	355,8
Коропський	79	123	83	301,9	498,1	342,9
Корюківський	74	119	109	256,3	427,7	396,0
Куликівський	65	83	76	343,1	463,9	432,8
Менський	139	160	127	352,5	423,1	340,7
Ніжинський	147	115	108	480,3	395,7	378,3
Н.-Сіверський	93	111	89	314,6	395,4	321,9
Носівський	109	106	103	345,2	348,8	344,0
Прилуцький	92	120	99	238,4	324,8	272,1
Ріпкинський	142	141	134	463,5	487,2	473,0
Семенівський	64	55	56	333,3	295,6	305,2
Сосницький	82	56	66	396,8	286,6	344,6
Срібнянський	35	41	36	285,8	348,3	310,7
Талалаївський	47	41	37	333,2	302,0	276,8
Чернігівський	216	206	219	401,2	390,7	417,7
Щорський	78	71	88	306,3	288,7	362,2

9.3. Захворюваність населення на активний туберкульоз у містах обласного значення та районах

(кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше)

	Кількість хворих із діагнозом, що встановлений уперше			На 100 000 осіб		
	2010	2013	2014	2010	2013	2014
Чернігівська						
область	749	783	663	68,4	73,6	63,0
м. Чернігів	184	163	139	63,2	56,2	48,0
м. Ніжин	33	36	45	44,8	49,6	62,4
м. Прилуки	41	40	31	70,4	69,5	54,2
райони						
Бахмацький	29	30	38	60,9	65,4	83,8
Бобровицький	29	33	22	82,0	96,6	65,1
Борзнянський	20	12	22	56,6	36,0	67,4
Варвинський	12	13	6	68,6	77,4	36,1
Городнянський	29	20	22	93,8	67,5	75,5
Ічнянський	25	25	19	72,4	75,9	58,8
Козелецький	30	36	27	58,9	74,3	56,8
Коропський	15	18	16	57,3	72,9	66,1
Корюківський	5	23	18	17,3	82,7	65,4
Куликівський	23	17	12	121,4	95,0	68,3
Менський	20	47	34	50,7	124,3	91,2
Ніжинський	30	33	18	98,0	113,6	63,0
Н.-Сіверський	26	31	23	88,0	110,4	83,2
Носівський	43	26	24	136,2	85,6	80,2
Прилуцький	23	32	26	59,6	86,6	71,5
Ріпкинський	15	32	25	49,0	110,6	88,2
Семенівський	16	16	6	83,3	86,0	32,7
Сосницький	9	9	7	43,5	46,1	36,5
Срібнянський	9	8	3	73,5	68,0	25,9
Талалаївський	9	5	4	63,8	36,8	29,9
Чернігівський	53	57	52	98,4	108,1	99,2
Щорський	21	21	24	82,5	85,4	98,8

10. ДЕЯКІ МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ПОРІВНЯННЯ

У даному розділі наведено інформацію за основними показниками забруднення атмосферного повітря, охорони та використання водних, земельних, рослинних та тваринних ресурсів, утворення та розміщення відходів за регіонами України.

Дані по Донецькій та Луганській областях можуть бути уточнені.

10.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за регіонами¹

	Усього, тис.т					У розрахунку на км ² , т				
	2000	2005	2010	2013	2014	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	5908,6	6615,6	6678,0	6719,8	5186,6	9,8	11,0	11,1	11,1	9,0
Автономна Республіка Крим	123,4	125,3	141,4	130,4	...	4,7	4,8	5,4	5,0	...
області										
Вінницька	145,6	180,4	185,1	229,1	196,6	5,5	6,8	7,0	8,6	7,4
Волинська	35,2	50,4	57,2	48,5	45,8	1,8	2,5	2,8	2,4	2,3
Дніпропетровська	939,5	1165,3	1140,5	1143,8	1037,1	29,5	36,5	35,8	35,9	32,5
Донецька	1795,3	1862,9	1589,9	1646,5	1138,5	67,7	70,3	60,0	62,1	43
Житомирська	61,8	72,5	87,5	88,5	77,4	2,1	2,4	2,9	3,0	2,6
Закарпатська	40,7	65,9	87,1	69,1	60,5	3,2	5,1	6,8	5,4	4,7
Запорізька	333,3	383,4	326,1	353,0	296,6	12,3	14,1	12,0	13,0	10,9
Івано-Франківська	184,8	252,2	224,9	253,5	277,2	13,3	18,1	16,2	18,2	19,9
Київська	167,5	170,0	269,0	277,3	252,2	6,0	6,0	9,6	9,9	9
Кіровоградська	80,4	70,3	72,2	73,8	64,0	3,3	2,9	2,9	3,0	2,6
Луганська	529,2	593,6	599,2	522,5	84,9	19,8	22,2	22,4	19,6	3,2
Львівська	192,9	187,6	246,3	238,4	209,6	8,8	8,6	11,3	10,9	9,6
Миколаївська	54,2	71,4	83,2	82,9	69,7	2,2	2,9	3,4	3,4	2,8
Одеська	113,5	141,1	181,2	164,8	152,3	3,4	4,2	5,4	4,9	4,6
Полтавська	151,9	161,1	172,7	176,6	166,6	5,3	5,6	6,0	6,1	5,8
Рівненська	49,7	60,9	56,2	56,2	56,8	2,5	3,0	2,8	2,8	2,8
Сумська	81,1	78,1	88,9	77,5	70,4	3,4	3,3	3,7	3,3	3
Тернопільська	43,3	47,7	63,9	57,6	49,1	3,1	3,5	4,6	4,2	3,6
Харківська	268,6	301,6	281,4	328,4	263,1	8,6	9,6	9,0	10,5	8,4
Херсонська	64,3	62,6	74,2	72,7	63,8	2,3	2,2	2,6	2,6	2,2
Хмельницька	70,0	52,5	83,8	80,7	79,2	3,4	2,5	4,1	3,9	3,8
Черкаська	93,1	95,5	138,6	150,0	136,6	4,5	4,6	6,6	7,2	6,5
Чернівецька	35,1	33,6	44,6	39,1	37,0	4,3	4,1	5,5	4,8	4,6
Чернігівська	64,2	83,4	96,7	91,0	87,4	2,0	2,6	3,0	2,9	2,7
міста										
м.Київ	170,4	220,5	265,3	247,7	214,2	213,0	275,6	331,6	309,6	267,8
м.Севастополь	19,6	25,8	20,9	20,2	...	21,8	28,7	23,2	22,4	...

¹ У 2000р. наведено дані щодо викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення та автотранспорту, у 2005р. включено дані щодо викидів від залізничного, авіаційного та водного транспорту, з 2010 р. – від виробничої техніки.

10.2. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами

	(тис.т)				
	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	3959,4	4464,1	4131,6	4295,1	3190,4
Автономна Республіка Крим	33,5	35,1	32,3	26,6	...
області					
Вінницька	80,1	107,4	103,0	149,5	124,5
Волинська	10,3	10,1	8,2	6,6	4,3
Дніпропетровська	783,6	993,7	933,1	940,5	855,8
Донецька	1590,0	1638,1	1378,1	1448,1	1043,0
Житомирська	12,3	13,4	18,4	17,2	10,9
Закарпатська	7,7	26,6	17,4	7,7	3,9
Запорізька	231,2	262,0	217,5	245,9	206,7
Івано-Франківська	141,0	204,2	169,2	202,9	228,8
Київська	80,8	73,0	106,8	111,9	96,2
Кіровоградська	44,7	33,0	14,8	15,7	11,8
Луганська	429,0	474,7	511,7	442,0	38,2
Львівська	108,6	95,8	113,2	121,4	100,2
Миколаївська	11,4	24,3	21,5	20,4	15,9
Одеська	23,2	40,5	29,2	26,2	23,2
Полтавська	60,4	68,4	72,8	66,6	62,9
Рівненська	14,1	17,3	12,9	12,0	11,6
Сумська	26,3	26,1	31,7	30,5	27,0
Тернопільська	9,2	14,8	18,5	15,9	8,2
Харківська	143,7	158,7	151,9	210,3	150,5
Херсонська	11,6	11,0	5,3	6,0	7,2
Хмельницька	18,4	16,0	19,1	17,2	17,1
Черкаська	28,8	39,4	61,2	73,1	66,7
Чернівецька	4,1	5,2	3,8	2,7	2,5
Чернігівська	20,2	37,5	47,4	43,7	41,9
міста					
м.Київ	32,6	33,6	28,6	31,9	31,4
м.Севастополь	2,6	4,2	4,0	2,6	...

10.3. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами¹

	(тис.т)				
	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	1949,2	2151,5	2546,4	2424,7	1996,2
Автономна Республіка Крим	89,9	90,2	109,1	103,8	...
області					
Вінницька	65,5	73,0	82,1	79,5	72,1
Волинська	24,9	40,3	49,0	41,9	41,5
Дніпропетровська	155,9	171,6	207,4	203,3	181,3
Донецька	205,3	224,8	211,8	198,4	95,5
Житомирська	49,5	59,1	69,1	71,2	66,5
Закарпатська	33,0	39,3	69,7	61,5	56,6
Запорізька	102,1	121,4	108,6	107,1	89,9
Івано-Франківська	43,8	48,0	55,7	50,6	48,4
Київська	86,7	97,0	162,2	165,4	156
Кіровоградська	35,7	37,3	57,4	58,1	52,2
Луганська	100,2	118,9	87,5	80,4	46,7
Львівська	84,3	91,8	133,1	117,0	109,4
Миколаївська	42,8	47,1	61,7	62,6	53,8
Одеська	90,3	100,6	152,0	138,6	129,1
Полтавська	91,5	92,7	99,9	110,0	103,7
Рівненська	35,6	43,6	43,3	44,1	45,2
Сумська	54,8	52,0	57,2	47,0	43,4
Тернопільська	34,1	32,9	45,4	41,8	40,9
Харківська	124,9	142,9	129,5	118,2	112,6
Херсонська	52,7	51,6	68,9	66,7	56,6
Хмельницька	51,6	36,5	64,7	63,5	62,1
Черкаська	64,3	56,1	77,4	77,0	69,9
Чернівецька	31,0	28,4	40,8	36,3	34,5
Чернігівська	44,0	45,9	49,3	47,3	45,5
міста					
м.Київ	137,8	186,9	236,7	215,8	182,8
м.Севастополь	17,0	21,6	16,9	17,6	...

¹ У 2000р. наведено дані щодо викидів забруднюючих речовин від автотранспорту, у 2005р. включено дані щодо викидів від залізничного, авіаційного та водного транспорту, з 2010 р. – від виробничої техніки.

10.4. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за регіонами у 2014 році

	Обсяги викидів забруднюючих речовин, усього	У тому числі							Крім того, викиди діоксиду вуглецю, млн.т
		діоксиду сірки	діоксиду азоту	метану	оксиду вуглецю	оксиду азоту	сажі	неметанових летких органічних сполук	
Україна	3190,4	1073,1	267,3	579,3	775,6	10,6	2,4	49,8	153,1
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...	...	...	...	...	...
області									
Вінницька	124,5	72,2	10,3	22,4	5,8	0,1	0,3	1,2	6,4
Волинська	4,3	0,3	0,4	0,9	1,1	0,2	0,0	0,4	0,5
Дніпропетровська	855,8	189,1	52,2	145,7	340,4	6,3	0,2	1,7	32,9
Донецька	1043,0	354,8	57,3	226,4	284,6	1,2	0,3	1,8	42,4
Житомирська	10,9	0,7	1,8	3,5	1,5	0,0	0,1	0,6	0,6
Закарпатська	3,9	0,0	0,6	1,9	0,8	0,0	0,0	0,2	0,1
Запорізька	206,7	82,4	38,2	2,8	65,8	0,1	0,1	2,0	12,9
Івано-Франківська	228,8	164,9	20,7	9,9	3,2	0,2	0,0	2,3	11,3
Київська	96,2	44,5	14,5	9,9	3,4	0,2	0,1	1,1	5,7
Кіровоградська	11,8	1,8	1,2	1,7	2,4	0,0	0,0	1,0	1,0
Луганська	38,2	2,8	1,1	10,3	14,3	0,0	0,0	5,9	2,0
Львівська	100,2	31,8	6,0	48,3	5,8	0,1	0,1	1,7	3,4
Миколаївська	15,9	0,5	2,5	6,2	1,4	0,1	0,1	0,6	1,9
Одеська	23,2	1,1	2,8	9,9	4,8	0,0	0,0	1,3	3,0
Полтавська	62,9	3,5	10,3	14,8	12,6	0,1	0,1	12,0	3,4
Рівненська	11,6	0,9	3,3	0,9	1,9	1,5	0,0	0,5	1,3
Сумська	27,0	3,8	2,6	10,2	4,0	0,0	0,2	1,9	1,5
Тернопільська	8,2	0,2	0,8	2,8	2,1	0,1	0,1	0,3	0,5
Харківська	150,5	75,0	15,1	11,6	5,5	0,1	0,2	2,4	9,6
Херсонська	7,2	0,1	0,3	4,4	0,5	0,1	0,0	0,8	0,4
Хмельницька	17,1	1,1	4,1	2,7	6,2	0,1	0,3	0,8	2,2
Черкаська	66,7	19,6	9,4	17,6	2,2	0,1	0,1	0,8	2,7
Чернівецька	2,5	0,3	0,2	0,3	0,6	0,0	0,1	0,4	0,1
Чернігівська	41,9	11,9	3,8	13,6	2,6	0,0	0,0	2,2	1,7
міста									
м.Київ	31,4	9,8	7,8	0,6	2,1	0,0	0,0	5,9	5,6
м.Севастополь	...	...	...	...	...	...	...	...	...

10.5. Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення за регіонами у 2014 році¹

	Обсяги викидів забруднюючих речовин, усього	У тому числі							Крім того, викиди діоксиду вуглецю, млн.т
		діоксиду сірки	діоксиду азоту	метану	оксиду вуглецю	оксиду азоту	сажі	неметанових летких органічних сполук	
Україна	1996,2	27,3	253,3	6,4	1455,0	1,6	32,3	220,1	27,8
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...	...	...	...	...	...
області									
Вінницька	72,1	1,1	10,1	0,2	51,5	0,1	1,3	7,8	1,1
Волинська	41,5	0,8	6,6	0,1	29,0	0,0	1,0	4,0	0,7
Дніпропетровська	181,3	2,8	24,8	0,6	129,2	0,2	3,3	20,3	2,8
Донецька	95,5	1,0	10,0	0,3	72,5	0,1	1,0	10,6	1,1
Житомирська	66,5	0,9	8,3	0,2	48,9	0,1	1,1	7,0	0,9
Закарпатська	56,6	0,8	7,0	0,2	41,4	0,0	1,1	6,1	0,8
Запорізька	89,9	1,0	10,6	0,3	66,6	0,1	1,1	10,2	1,2
Івано-Франківська	48,4	0,7	6,4	0,2	35,0	0,0	1,0	5,1	0,7
Київська	156	1,8	16,9	0,5	117	0,1	2,2	17,5	2,0
Кіровоградська	52,2	0,8	7,0	0,2	37,7	0,0	0,8	5,7	0,7
Луганська	46,7	0,4	4,5	0,2	36,1	0,0	0,4	5,1	0,5
Львівська	109,4	1,7	15,0	0,3	78,5	0,1	2,3	11,5	1,7
Миколаївська	53,8	0,8	8,5	0,2	37,6	0,1	1,0	5,6	0,8
Одеська	129,1	1,9	17,9	0,4	91,9	0,2	2,3	14,5	1,9
Полтавська	103,7	2,0	16,7	0,3	71,6	0,1	2,2	10,8	1,7
Рівненська	45,2	0,8	6,9	0,1	31,8	0,0	1,1	4,5	0,7
Сумська	43,4	0,5	5,3	0,1	32,2	0,0	0,5	4,7	0,5
Тернопільська	40,9	0,7	6,3	0,1	28,6	0,1	0,9	4,2	0,6
Харківська	112,6	1,3	12,5	0,4	84,6	0,1	1,4	12,3	1,4
Херсонська	56,6	0,7	6,4	0,2	42,2	0,0	0,8	6,3	0,7
Хмельницька	62,1	1,0	8,7	0,2	44,5	0,0	1,1	6,6	0,9
Черкаська	69,9	1,0	9,1	0,2	50,8	0,1	1,1	7,6	1,0
Чернівецька	34,5	0,5	4,7	0,1	24,9	0,0	0,7	3,6	0,5
Чернігівська	45,5	0,6	5,4	0,2	33,7	0,0	0,6	5,0	0,6
міста									
м.Київ	182,8	1,7	17,7	0,6	137,2	0,1	2,0	23,5	2,3
м.Севастополь	...	...	...	...	...	...	...	...	...

¹ Враховані викиди від автомобільного, залізничного, авіаційного, водного транспорту та виробничої техніки.

10.6. Використання свіжої води за регіонами¹*(за даними Державного агентства водних ресурсів України; млн.м³)*

	1990	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	30201	20338	12991	10188	9817	10092	8710
Автономна Республіка Крим	2735	1747	1106	791	764	769	...
області							
Вінницька	1894	1016	696	125	110	115	110
Волинська	187	225	121	71	72	64	66
Дніпропетровська	3599	2752	1756	1579	1361	1349	1359
Донецька	3419	2548	1751	1508	1467	1354	1135
Житомирська	282	178	107	101	159	158	157
Закарпатська	144	104	70	44	33	30	30
Запорізька	4598	2635	1702	1076	1099	1237	1146
Івано-Франківська	289	219	111	104	86	93	92
Київська	2131	1496	1132	812	902	866	808
Кіровоградська	270	184	86	53	40	79	93
Луганська	1261	954	408	254	192	179	87
Львівська	552	386	219	203	175	157	151
Миколаївська	785	500	277	194	184	214	218
Одеська	1315	719	479	330	325	299	278
Полтавська	478	295	248	206	205	220	214
Рівненська	268	190	125	160	159	164	171
Сумська	281	216	115	109	101	104	100
Тернопільська	183	162	65	66	61	73	72
Харківська	785	594	408	295	287	341	309
Херсонська	2161	1131	639	610	770	1074	1062
Хмельницька	363	269	156	102	97	81	70
Черкаська	563	547	214	246	244	213	205
Чернівецька	109	85	57	68	68	73	80
Чернігівська	285	235	122	149	142	156	142
міста							
Київ	1093	848	777	872	648	581	555
Севастополь	171	103	44	60	66	49	...

¹ Включаючи прісну та морську воду.

10.7. Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води за регіонами

(за даними Державного агентства водних ресурсів України)

	Усього, млн. м ³						Частка оборотної води у загальному обсязі використання на виробничі потреби, відсотків					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	51054	41523	47167	43138	45150	43049	83	86	89	89	89	90
Автономна Республіка Крим	377	252	338	388	251	...	73	77	79	79	72	...
області												
Вінницька	195	85	573	802	1175	1065	18	12	88	92	95	95
Волинська	62	42	43	28	20	22	64	74	67	58	57	63
Дніпропетровська	7189	5668	5375	5662	5873	5668	79	82	81	84	84	84
Донецька	10760	7838	7745	7143	7493	6101	87	87	87	86	88	88
Житомирська	239	152	237	223	220	205	80	86	87	82	83	80
Закарпатська	55	19	9	0	11	9	68	79	56	0	73	69
Запорізька	7723	9996	10022	9932	9893	9739	79	88	92	92	91	92
Івано-Франківська	3033	1165	2228	1419	1821	1829	97	95	97	96	97	97
Київська	2822	1897	492	334	277	267	69	66	41	29	27	27
Кіровоградська	157	47	97	121	142	133	75	68	84	91	88	90
Луганська	2719	2328	2235	2437	2017	1812	85	93	95	96	96	97
Львівська	670	405	437	311	388	364	85	88	88	87	90	91
Миколаївська	3395	2976	3782	3557	2842	3687	96	97	98	97	97	97
Одеська	245	179	210	163	130	107	61	69	73	70	71	69
Полтавська	1263	839	1072	997	1032	953	92	94	96	97	97	97
Рівненська	3342	3160	6074	3813	4213	4427	98	98	99	98	98	98
Сумська	504	188	191	182	179	144	88	82	84	87	88	87
Тернопільська	122	71	57	40	32	38	72	71	69	67	57	61
Харківська	3019	1707	1669	1618	1722	1322	94	94	95	94	91	91
Херсонська	197	72	84	50	45	28	69	69	70	70	60	50
Хмельницька	1188	1157	2714	2534	3093	2520	95	96	98	98	99	99
Черкаська	780	614	743	720	599	527	82	89	93	94	94	94
Чернівецька	41	21	9	6	1212	1605	68	53	29	21	98	99
Чернігівська	249	177	213	145	146	148	65	74	68	58	58	62
міста												
Київ	681	465	501	489	324	329	61	54	49	57	48	49
Севастополь	27	3	17	24	0	...	44	27	39	39	1	...

10.8. Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти за регіонами у 2014 році

(за даними Державного агентства водних ресурсів України; млн.м³)

	Усього	Без очищення	Недостатньо очищених	Частка у загальному обсязі скидання зворотних вод, відсотків
Україна	923	175	748	14,0
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...
області				
Вінницька	1	0	1	1,3
Волинська	1	1	—	1,8
Дніпропетровська	312	119	193	26,1
Донецька	296	6	290	32,3
Житомирська	3	1	2	1,9
Закарпатська	2	0	2	6,1
Запорізька	73	2	71	8,8
Івано-Франківська	1	0	1	1,4
Київська	2	0	2	0,3
Кіровоградська	4	—	4	4,2
Луганська	30	1	29	55,6
Львівська	45	1	44	20,1
Миколаївська	24	—	24	18,8
Одеська	50	28	22	23,4
Полтавська	4	—	4	1,8
Рівненська	7	0	7	6,3
Сумська	20	0	20	38,5
Тернопільська	2	0	2	2,8
Харківська	12	6	6	4,0
Херсонська	1	1	0	1,7
Хмельницька	1	0	1	3,1
Черкаська	5	2	3	2,7
Чернівецька	3	2	1	4,7
Чернігівська	19	—	19	17,4
міста				
м.Київ	5	5	0	0,9
м.Севастополь	...	...	...	...

10.9. Утворення відходів за регіонами¹

	2000	2005	2010		2013 ²		2014 ²	
			I-IV класів	у тому числі I-III класів	I-IV класів	у тому числі I-III класів	I-IV класів	у тому числі I-III класів
Україна	2613,2	2411,8	4191,8	1659,8	448117,6	923,8	354803,0	686,1
Автономна Республіка Крим	67,9	126,3	2893,2	268,5	2584,8	3,3	...	...
області								
Вінницька	0,5	4,1	1834,6	0,7	2907,4	0,4	2423,8	0,4
Волинська	0,3	1,1	633,0	0,7	572,0	1,3	583,4	0,7
Дніпропетровська	980,8	296,8	282128,6	259,9	300581,8	77,4	259353,9	59,1
Донецька	110,7	675,5	56381,3	221,8	53295,2	113,6	17679,8	68,3
Житомирська	0,2	6,5	565,0	5,1	673,2	1,4	671,9	1,4
Закарпатська	6,3	191,3	169,5	8,0	123,3	4,5	96,0	1,9
Запорізька	375,9	430,0	5537,8	41,9	4594,9	19,8	5155,6	16,6
Івано-Франківська	15,4	20,5	1097,9	3,4	1692,6	5,3	1815,0	2,0
Київська	0,6	9,1	2932,2	7,1	2427,8	25,9	1272,1	14,4
Кіровоградська	0,5	0,7	29058,6	6,2	38934,9	7,9	39748,6	5,3
Луганська	150,4	120,7	15717,8	23,6	17838,6	27,9	3642,1	10,0
Львівська	1,1	0,8	2485,3	2,0	2652,3	1,9	3323,0	0,4
Миколаївська	455,2	197,3	3126,9	188,8	2476,3	152,0	2328,6	106,2
Одеська	12,0	5,5	514,0	7,5	720,5	10,6	809,5	5,0
Полтавська	39,4	70,8	4436,4	215,6	5898,9	130,9	5013,7	78,7
Рівненська	3,7	7,0	649,7	3,4	1587,1	0,9	1356,0	1,0
Сумська	101,6	135,7	889,6	115,4	768,2	92,7	938,2	86,8
Тернопільська	0,4	0,4	1054,3	12,3	690,2	15,7	858,9	9,3
Харківська	261,2	66,4	2643,5	153,7	2179,5	120,0	2172,5	124,8
Херсонська	1,9	18,0	439,1	86,1	439,4	90,4	467,8	86,9
Хмельницька	0,2	1,0	1243,1	1,2	1111,6	0,7	1266,2	0,6
Черкаська	3,0	8,2	1526,7	7,1	1029,8	0,6	1041,2	0,7
Чернівецька	0,1	0,5	141,8	0,1	415,9	0,1	388,9	0,1
Чернігівська	18,3	9,0	366,6	3,5	674,7	0,8	848,3	0,8
міста								
м.Київ	4,7	7,4	608,9	14,0	976,0	12,8	1548,0	4,7
м.Севастополь	0,9	1,2	116,4	2,2	270,7	5,0	...	...

¹ У цій та таблиці 10.10 до 2005р. дані наведено по відходах I–III класів небезпеки, з 2010р. – по відходах I–IV класів небезпеки.

² До 2010р. дані наведено від економічної діяльності підприємств та організацій, з 2011р. – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

10.10. Наявність відходів регіонами¹

(тис.т)

	2000	2005	2010		2013		2014	
			I-IV класів	у тому числі I-III класів	I-IV класів	у тому числі I-III класів	I-IV класів	у тому числі I-III класів
Україна	26244,1	21674,0	13267455,0	16236,3	15167368,9	12641,6	12115241,5	11951,1
Автономна Республіка Крим	636,7	966,5	47464,7	1899,8	55118,6	0,6	...	...
області								
Вінницька	5,5	1,2	25951,6	0,3	27832,9	0,2	28652,6	0,2
Волинська	0,4	0,7	17061,5	1,5	15505,5	1,9	15519,2	1,1
Дніпропетровська	9114,9	951,3	9160120,2	467,0	9739080,6	512,2	9996575,4	290,0
Донецька	2156,2	7270,1	2537181,7	1984,0	2819404,7	755,5	894882,1	493,8
Житомирська	0,9	20,4	6296,6	40,3	6630,7	1,7	5999,7	0,8
Закарпатська	0,6	392,3	865,8	0,4	1825,0	0,2	1467,1	0,0
Запорізька	6002,5	7477,1	147964,8	8280,2	157910,2	7676,6	156351,9	7686,6
Івано-Франківська	640,6	48,9	35556,8	55,2	40636,3	73,8	41547,7	0,0
Київська	11,1	158,4	37042,0	348,3	41702,5	128,7	41502,9	78,1
Кіровоградська	14,8	15,2	235122,2	15,1	291142,6	14,4	318700,1	17,8
Луганська	3440,3	1744,6	656910,6	901,6	1539532,1	877,6	173624,3	862,5
Львівська	445,8	240,5	174543,8	37,5	219908,2	36,9	222409,3	2,5
Миколаївська	1933,8	679,8	41147,8	115,9	46413,1	257,3	47158,4	243,5
Одеська	166,8	1,9	907,0	1,0	1891,8	35,3	9762,3	34,7
Полтавська	23,0	3,7	15009,9	31,5	25628,3	39,3	25602,0	19,6
Рівненська	4,6	9,9	8738,1	13,6	28206,0	16,7	25317,9	16,1
Сумська	1245,2	1661,4	28971,5	1884,1	30391,1	2047,4	30879,8	2084,3
Тернопільська	0,3	0,1	462,3	0,1	289,9	0,0	252,0	0,0
Харківська	65,6	8,8	39253,7	127,0	42480,8	134,5	43541,6	115,7
Херсонська	149,5	6,8	221,8	20,0	883,0	23,3	1007,9	2,5
Хмельницька	2,4	2,0	32302,6	4,6	7686,2	4,6	7703,9	0,0
Черкаська	7,2	2,1	4175,8	1,2	4308,6	0,9	2965,9	0,0
Чернівецька	0,2	0,1	1738,8	0,0	2416,5	0,0	2611,4	0,0
Чернігівська	3,3	6,6	8883,2	3,6	9891,0	0,9	10184,5	0,3
міста								
м.Київ	171,4	3,1	3553,8	1,4	10038,6	0,9	11021,6	1,0
м.Севастополь	0,5	0,5	6,4	1,1	614,1	0,2	...	...

¹ Див. першу виноску до табл. 10.9.

10.11. Утилізація відходів у 2014 році за регіонами

	Спалено з метою отримання енергії		Утилізовано		Оброблено (перероблено), тис.т
	тис.т	у % до 2013р.	тис.т	у % до 2013р.	
Україна	856,1	97,0	105310,2	71,8	197,3
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...	...
області					
Вінницька	45,0	116,2	239,6	106,5	0,0
Волинська	39,7	239,8	96,7	123,0	0,0
Дніпропетровська	26,8	106,3	83937,3	82,1	2,3
Донецька	26,5	29,8	259,7	2,4	0,1
Житомирська	18,4	61,9	92,3	103,4	1,5
Закарпатська	3,6	35,2	55,6	979,7	1,0
Запорізька	78,1	98,7	1623,0	121,2	72,4
Івано-Франківська	125,3	127,7	426,0	81,8	0,1
Київська	20,1	108,5	94,4	17,6	0,1
Кіровоградська	4,9	87,9	11335,7	62,0	1,3
Луганська	5,3	21,8	992,0	18,7	0,0
Львівська	43,2	125,9	533,6	325,0	4,5
Миколаївська	26,8	104,5	77,7	69,5	0,8
Одеська	16,6	144,4	11,3	42,6	0,5
Полтавська	29,6	115,4	3441,5	78,8	29,6
Рівненська	77,1	98,4	97,4	170,5	0,1
Сумська	5,7	32,4	245,4	96,7	0,6
Тернопільська	3,0	210,4	278,0	142,1	32,6
Харківська	47,2	92,2	203,3	72,3	10,4
Херсонська	24,7	117,5	90,0	95,6	0,0
Хмельницька	8,5	215,2	305,1	62,0	0,1
Черкаська	4,3	70,4	698,6	89,1	0,1
Чернівецька	18,3	109,2	55,6	61,2	0,0
Чернігівська	8,4	103,5	107,3	46,0	39,2
міста					
м. Київ	149,0	101,8	13,1	972,3	0,0
м. Севастополь	...	...	...	...	...

10.12. Землі України¹*(за даними Державного агентства земельних ресурсів України; на 1 січня 2015 року)*

	Площа, тис.га	Відсотків до загальної площі
Усього земель	60354,9	100,0
землі сільськогосподарського призначення	42731,5	70,8
ліси та лісовкриті площі	10630,3	17,6
забудовані землі	2550,4	4,2
землі під водою	2426,4	4,0
відкриті заболочені землі	982,6	1,7
інші землі	1033,7	1,7

10.13. Об'яги продукції лісового господарства за регіонами*(у фактичних цінах; млн.грн.)*

	2000	2005	2010	2012	2013	2014
Україна	744,4	1991,1	4097,7	5911,6	6363,9	7739,9
Автономна республіка Крим	6,4	11,9	37,2	46,2	44,2	...
області						
Вінницька	27,6	77,5	160,3	229,4	233,5	308,1
Волинська	26,8	96,2	211,1	323,2	336,6	543,4
Дніпропетровська	4,5	11,1	30,8	37,8	36,0	33,7
Донецька	3,3	9,5	39,9	42,8	42,9	23,2
Житомирська	93,6	258,9	616,3	864,7	984,0	1244,5
Закарпатська	58,2	107,9	199,2	333,7	372,2	467,6
Запорізька	2,4	6,1	23,0	33,6	32,3	28,8
Івано-Франківська	37,9	97,0	216,0	353,1	378,9	465,9
Київська	68,1	170,9	320,3	429,1	461,6	546,2
Кіровоградська	10,6	22,3	46,4	67,9	68,4	79,2
Луганська	12,2	27,6	85,3	98,9	100,7	68,5
Львівська	62,7	157,5	287,4	376,4	436,4	535,0
Миколаївська	3,4	9,7	30,8	36,5	35,8	33,4
Одеська	4,4	21,7	42,7	48,7	71,5	75,2
Полтавська	20,2	47,9	101,7	147,1	156,9	180,1
Рівненська	63,0	191,6	401,6	575,8	630,2	744,9
Сумська	34,0	114,5	271,0	386,2	378,1	466,3
Тернопільська	18,2	37,5	64,5	95,5	95,6	119,4
Харківська	40,7	75,3	100,4	135,1	134,0	147,4
Херсонська	3,7	19,8	43,3	58,0	60,7	56,0
Хмельницька	33,3	98,1	155,9	201,1	222,6	295,7
Черкаська	23,7	75,6	142,6	244,9	248,3	308,6
Чернівецька	33,5	82,1	199,9	293,3	291,3	335,2
Чернігівська	48,1	142,5	243,7	379,9	429,0	545,5
міста						
м.Київ	3,3	17,7	21,7	65,9	75,0	88,1
м.Севастополь	0,6	2,7	4,7	6,8	7,2	...

10.14. Заготівля ліквідної деревини за регіонами

	2000	2005	2010	2012	2013	(тис.м ³) 2014
Україна	11261,7	15244,3	16145,6	17506,7	18021,9	18333,2
Автономна Республіка Крим	54,4	60,1	59,3	69,1	57,9	...
області						
Вінницька	438,2	624,7	667,3	664,5	674,8	682,4
Волинська	641,8	877,1	976,7	1021,8	1023,4	1078,4
Дніпропетровська	54,4	48,6	44,6	104,7	70,0	63,0
Донецька	36,5	51,6	81,2	84,4	75,9	44,6
Житомирська	1356,3	1977,7	2444,1	2677,7	2881,5	3026,1
Закарпатська	906,7	1032,3	1003,7	1154,9	1188,9	1372,4
Запорізька	21,6	18,0	28,0	25,9	25,1	27,1
Івано-Франківська	518,0	784,6	923,2	1124,3	1107,4	1141,5
Київська	950,1	1287,8	1274,7	1237,3	1357,9	1424,6
Кіровоградська	101,2	213,8	182,8	201,5	189,0	196,1
Луганська	205,6	152,4	230,3	192,0	184,4	134,2
Львівська	774,1	1036,2	1106,8	1146,4	1266,4	1261,9
Миколаївська	34,4	36,3	33,9	33,8	34,6	34,6
Одеська	71,5	136,7	77,0	79,9	92,7	90,0
Полтавська	386,7	328,1	367,1	397,8	419,5	437,3
Рівненська	816,0	1191,3	1409,5	1557,4	1615,4	1486,9
Сумська	640,2	902,9	962,2	1012,6	1027,3	992,0
Тернопільська	243,7	260,5	247,2	287,8	272,4	269,1
Харківська	406,9	578,3	421,4	459,8	405,6	428,3
Херсонська	68,6	146,5	127,0	119,1	131,9	121,5
Хмельницька	520,4	718,6	576,1	570,1	596,9	615,5
Черкаська	406,9	567,2	608,0	633,9	617,7	658,6
Чернівецька	569,3	804,3	899,9	971,3	951,1	931,4
Чернігівська	938,0	1284,9	1237,9	1421,5	1461,9	1522,2
міста						
м.Київ	97,8	122,2	152,4	253,8	286,8	293,5
м.Севастополь	2,4	1,6	3,3	3,4	5,5	...

10.15. Відтворення лісів за регіонами

	(га)					
	1995	2000 ¹	2005	2010	2013	2014
Україна	38398	37806	58638	70084	67692	58026
Автономна Республіка Крим	323	89	47	1434	1002	...
області						
Вінницька	1025	1047	1322	3014	2120	1977
Волинська	2690	3177	4744	4025	4243	4463
Дніпропетровська	805	529	436	1962	548	431
Донецька	305	461	648	2035	1024	622
Житомирська	4604	4621	7458	6433	8503	8166
Закарпатська	2348	2205	2747	2192	2919	3231
Запорізька	550	438	645	2017	2001	519
Івано-Франківська	2281	2039	2816	2424	3739	3464
Київська	2881	2583	4169	2945	3285	3126
Кіровоградська	282	398	868	2346	1538	1132
Луганська	1210	1756	4428	6160	4610	1864
Львівська	2539	3126	4754	3258	3806	4146
Миколаївська	873	393	845	2686	718	469
Одеська	1085	407	441	3423	2245	556
Полтавська	892	626	1971	2244	2434	2129
Рівненська	3805	3466	4807	5211	6719	6770
Сумська	1322	1453	2185	2394	2404	2208
Тернопільська	860	782	1136	912	754	781
Харківська	892	1639	1799	1164	1369	1005
Херсонська	366	185	1212	1972	1289	914
Хмельницька	1280	1231	2008	2402	1432	1650
Черкаська	1096	1149	1219	1657	1671	1664
Чернівецька	1311	1436	2195	2272	2927	2888
Чернігівська	2590	2476	3524	3419	4125	3694
міста						
м.Київ	118	93	190	51	250	157
м.Севастополь	65	1	24	32	17	...

¹ Крім того, відтворення лісів на землях лісового фонду по Укрзалізниці (Мінтрансв'язок України) у 2000 році становило 11 га.

10.16. Садіння та висівання лісу за регіонами

(га)

	1990	1995	2000 ¹	2005	2010	2013	2014
Україна	35352	33896	29802	45855	56076	48902	38028
Автономна Республіка Крим	902	313	89	30	1411	977	...
області							
Вінницька	1060	994	1008	1276	2791	1910	1733
Волинська	1508	2306	1776	3093	2400	2324	1781
Дніпропетровська	441	805	522	406	1907	467	390
Донецька	739	290	403	583	1987	900	547
Житомирська	4071	3983	3605	5308	4282	5332	5238
Закарпатська	2081	1823	1687	1955	1122	1157	1261
Запорізька	351	550	438	624	2004	1977	500
Івано-Франківська	2043	2132	1577	1699	1080	1890	1631
Київська	3317	2704	2121	3437	2307	2589	2458
Кіровоградська	353	282	389	844	2268	1455	1057
Луганська	1103	1210	1756	4160	5849	4204	1528
Львівська	2306	2112	2572	4138	2422	2297	2268
Миколаївська	1301	867	292	666	2498	542	356
Одеська	1204	1085	352	389	3218	2117	401
Полтавська	823	786	552	1701	2035	2229	1746
Рівненська	2929	2803	1868	2997	3505	4115	4096
Сумська	879	1247	1383	1921	2214	2119	1934
Тернопільська	659	860	760	959	839	666	635
Харківська	966	842	1587	1775	1068	1299	955
Херсонська	1656	366	105	578	1581	1135	678
Хмельницька	1171	1201	1120	1884	2053	1059	1141
Черкаська	935	1053	1020	949	1393	1352	1418
Чернівецька	637	826	834	1391	1103	1191	1158
Чернігівська	1917	2273	1903	2894	2656	3341	2963
міста							
м.Київ	...	118	82	174	51	241	155
м.Севастополь	...	65	1	24	32	17	...

¹ Крім того, садіння і висівання лісу по Укрзалізниці (Міністерства інфраструктури України) у 2000 році становило 11 га.

10.17. Площа мисливських угідь за регіонами

	<i>(на кінець року; тис.га)</i>					
	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Україна	50631,6	47806,9	47341,4	46745,7	42685,9	37539,8
Автономна Республіка Крим	2026,0	2101,2	2007,4	1927,3	1968,7	...
області						
Вінницька	1963,0	1963,1	2116,2	2135,5	2135,4	2135,4
Волинська	1841,8	1581,5	1583,7	1575,1	1577,4	1580,1
Дніпропетровська	2632,2	2547,2	2547,2	2591,1	2426,0	2426,1
Донецька	2227,2	2014,1	2018,9	2014,4	2013,9	1227,1
Житомирська	2571,2	2283,3	2292,1	2108,6	2146,1	2146,1
Закарпатська	1074,7	1026,3	1146,5	1037,3	743,4	743,7
Запорізька	2263,7	2129,4	2151,7	2106,3	1750,3	1784,1
Івано-Франківська	877,6	1012,2	968,7	989,0	686,6	730,5
Київська	2425,8	2091,0	1984,6	472,6	542,1	677,7
Кіровоградська	2186,4	1982,1	1982,1	1948,1	1928,5	1960,0
Луганська	2286,9	2096,7	2141,3	2119,5	1766,6	532,9
Львівська	1881,5	1752,3	1752,3	1793,8	1559,3	1626,6
Миколаївська	2286,0	2068,3	2068,3	2042,7	1189,8	1199,5
Одеська	2745,0	2391,3	2425,5	2535,2	2502,1	2439,6
Полтавська	2557,5	2355,8	1903,6	1900,4	2042,9	2071,0
Рівненська	1638,1	1682,2	1567,2	1401,5	1343,9	1350,0
Сумська	2152,0	2050,6	2053,9	2053,8	2070,1	2070,1
Тернопільська	1041,6	973,0	972,9	972,9	943,4	943,4
Харківська	2660,9	2643,8	2639,6	2639,4	2463,9	509,3 ¹
Херсонська	2252,4	2195,9	2193,2	2193,8	2009,4	2008,4
Хмельницька	1711,2	1563,1	1573,3	1575,2	1523,4	1518,8
Черкаська	1711,6	1728,1	1635,5	1586,9	1555,2	1562,7
Чернівецька	721,1	642,7	642,7	636,4	626,8	626,8
Чернігівська	2755,2	2820,4	2828,0	2712,5	2707,6	2708,9
міста						
м.Київ	94,0	28,1	92,6	1572,9	360,0	961,0
м.Севастополь	47,0	83,2	52,4	103,5	103,1	...

¹У зв'язку з передачею мисливських угідь "Харківської обласної організації УТМР" до складу Державного резерву мисливських угідь відбулося зменшення на 2,1 млн.га площі наданих у користування мисливських угідь у Харківській області.

10.18. Загальна кількість диких тварин, що мешкають у мисливських угіддях України

	1995	2000	2005	2010	2013	2014
Копитні, голів	237279	177788	195005	238975	238296	233584
Лосі	9068	4771	4510	5524	6107	6399
Олені	21342	15986	17606	19996	18254	15584
Кабани	47070	36181	43119	61715	63595	61615
Козулі	157035	118974	126267	147728	148097	148004
Зубри	659	426	303	268	254	232
Лані	1331	1021	2692	3232	1363	1206
Муфлони	723	370	419	420	606	544
Кулани	51	59	89	92	20	—
Хутрові звірі, тис. голів	2497,7	2416,4	2348,4	2249,6	1944,2	1747,5
Білки	55,8	59,5	62,1	66,8	60,1	60,8
Зайці	2062,6	1874,1	1789,8	1645,9	1421,4	1256,8
Куниці	39,0	53,1	59,5	63,2	59,4	58,0
Лисиці	87,1	116,3	87,8	79,7	68,9	59,8
Ондатри	85,0	146,4	172,0	187,0	137,9	132,6
Норки	2,5	3,4	3,6	5,8	6,0	6,6
Бобри	9,3	15,0	23,4	43,1	45,3	47,3
Вовки	2,1	2,8	2,6	2,7	2,6	2,0
Ведмеді бурі	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Дикі кролики	0,7	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1
Бабаки	110,5	76,7	69,8	67,4	64,0	45,5
Єнотовидні собаки	8,2	9,9	10,6	11,2	11,2	11,1
Борсуки	15,7	24,7	24,7	26,5	25,5	26,3
Видри	5,6	8,7	11,7	13,4	13,8	13,7
Тхори чорні	12,6	20,0	21,8	25,7	20,5	19,6
Коти лісові	0,4	0,6	1,0	1,2	1,1	0,8
Рисі	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4
Горностаї	...	4,4	7,0	9,0	5,6	5,8
Нутрії	...	0,0	0,0	—	—	—
Перната дичина, тис. голів	11794,6	9417,5	9280,9	10672,9	10202,9	9169,3
у тому числі						
Куріпки	1026,4	1013,7	890,1	992,5	870,5	662,9
Глухарі	4,0	3,8	3,8	3,8	3,5	3,4
Тетеруки	17,1	13,3	12,7	11,0	12,6	12,5
Гуси	730,5	162,2	103,7	117,5	98,2	89,1
Качки	4251,0	3125,3	2892,8	2866,2	2611,7	2386,5
Фазани	406,3	271,2	281,6	336,4	347,9	278,8
Перепілки	602,3	799,3	927,9	1399,2	1314,4	1040,8
Рябчики	13,0	16,4	21,6	23,9	21,5	21,3
Лебеді	15,0	55,1	21,9	19,1	23,0	22,0
Лиски	1675,5	1527,4	1667,1	1892,7	1656,9	1498,1
Кулики	1208,3	1018,0	938,4	1130,1	844,6	912,8
Голуби	1845,2	1411,8	1519,3	1880,5	1882,9	1712,7

10.19. Капітальні інвестиції та поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища України

	1996	2000	2005	2010	2013	2014
Капітальні інвестиції та поточні витрати, млн.грн.	2698,5	3224,3	7089,2	13128,0	20377,8	21925,6
у тому числі капітальні інвестиції	520,6	605,9	1775,6	2761,5	6038,8	7959,9
з них капітальний ремонт засобів природоохоронного призначення	232,0	233,3	312,3	498,0	662,1	640,8
поточні витрати	2177,9	2618,4	5313,6	10366,6	14339,0	13965,7
Частка витрат на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів держбюджету, відсотків						
у капітальних інвестиціях	7,5	7,9	8,5	8,7	1,3	0,5
у поточних витратах	1,3	1,3	2,1	2,7	2,6	2,0

10.20. Екологічні платежі

(млн.грн.)

	1996	2000	2005	2010	2013	2014
Пред'явлено екологічний податок ¹ за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення	340,5	228,8	374,6	1361,2	3050,6	2918,1
пересувними джерелами забруднення	267,2	125,3	213,2	795,9	2159,7	1966,5
скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	264,9	112,8	189,3	716,8	2046,0	1834,9
Пред'явлено штрафні санкції за правопорушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	2,3	12,5	23,9	79,1	113,7	131,6
Частка фактично сплаченого екологічного податку до загальної суми пред'явленого, відсотків	30,8	29,9	38,4	93,7	117,1	116,4
	42,5	73,6	123,0	471,6	773,8	835,2
	12,7	5,6	5,2	7,9	6,1	8,1
	18,3	36,2	97,6	85,4	97,8	96,5

¹ До 2010р. включно – збори за забруднення навколишнього природного середовища.

10.21. Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок за регіонами у 2014 році

(тис.грн.)

	Екологічний податок		Капітальні інвестиції	Поточні витрати
	пред'явлений до сплати	фактично сплачений		
Україна	2918131,8	2818815,4	7959853,9	13965726,0
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...
області				
Вінницька	12700,8	11948,2	7320,3	118520,2
Волинська	5048,0	4548,1	3392,3	71683,3
Дніпропетровська	460551,2	432750,9	1505222,2	5069870,6
Донецька	545536,9	510139,5	374725,7	1149343,8
Житомирська	7183,6	7059,7	25256,7	76641,2
Закарпатська	5968,0	4770,2	5413,3	71193,8
Запорізька	464023,9	515956,3	881268,6	1274687,1
Івано-Франківська	5220,1	5017,6	139737,3	186729,3
Київська	18557,0	17280,0	3789621,1	428268,4
Кіровоградська	7212,7	6444,7	24228,8	80942,5
Луганська	56168,4	54102,4	217190,2	533248,5
Львівська	395476,1	368471,5	131203,1	259639,3
Миколаївська	24823,2	22151,9	51838,3	748268,4
Одеська	23826,0	23608,2	9794,8	208343,6
Полтавська	266500,5	246630,2	127649,2	641046,7
Рівненська	17842,3	14710,5	19491,7	274914,8
Сумська	24528,4	22490,5	14846,2	176637,6
Тернопільська	2931,7	2790,9	4282,2	15074,8
Харківська	25676,2	24193,7	69561,1	635529,4
Херсонська	7176,1	6677,6	6736,8	62807,3
Хмельницька	13394,5	12800,4	6816,9	160496,3
Черкаська	59981,1	61971,0	18161,2	205305,2
Чернівецька	2454,6	2408,8	3594,5	60116,4
Чернігівська	8373,7	7822,0	24474,2	198685,2
міста				
м.Київ	456976,8	432070,6	498027,2	1257732,3
м.Севастополь	...	...	...	...

10.22. Формування чисельності населення у 2014 році¹

	Осіб					Темп зростання (зменшення) чисельності наявного населення на 01.01.2015р. до 01.01.2014р., відсотків
	чисель- ність наявного населення на 1 січня 2014р.	загальний приріст, скоро- чення (-)	у тому числі:		чисель- ність наявного насе- лення на 1 січня 2015р.	
			природ- ний приріст, скоро- чення (-)	мігра- ційний приріст, скоро- чення (-)		
Україна	43073120	-143822²	-166414²	22592²	42929298	99,67
Автономна Республіка Крим	...	...	...	...	...	...
області						
Вінницька	1618262	-7689	-8020	331	1610573	99,52
Волинська	1041303	1615	920	695	1042918	100,16
Дніпропетровська	3292431	-15794	-16225	431	3276637	99,52
Донецька	4343882	-46632 ²	-35955 ²	-10677 ²	4297250	98,93
Житомирська	1262512	-6546	-6070	-476	1255966	99,48
Закарпатська	1256850	2720	3569	-849	1259570	100,22
Запорізька	1775833	-9907	-9060	-847	1765926	99,44
Івано-Франківська	1382096	457	-784	1241	1382553	100,03
Київська	1725478	3756	-7364	11120	1729234	100,22
Кіровоградська	987565	-6986	-6140	-846	980579	99,29
Луганська	2239473	-19322 ²	-11202 ²	-8120 ²	2220151	99,14
Львівська	2538436	-637	-2180	1543	2537799	99,97
Миколаївська	1168372	-4030	-4674	644	1164342	99,66
Одеська	2396493	-51	-4690	4639	2396442	99,99
Полтавська	1458205	-9230	-10280	1050	1448975	99,37
Рівненська	1158851	2300	2455	-155	1161151	100,2
Сумська	1132957	-9509	-9108	-401	1123448	99,16
Тернопільська	1073327	-3391	-3463	72	1069936	99,68
Харківська	2737242	-5940	-14201	8261	2731302	99,78
Херсонська	1072567	-4691	-3833	-858	1067876	99,56
Хмельницька	1306992	-5750	-5777	27	1301242	99,56
Черкаська	1259957	-8141	-8449	308	1251816	99,35
Чернівецька	908508	1457	60	1397	909965	100,16
Чернігівська	1066826	-11153	-10772	-381	1055673	98,95
міста						
м.Київ	2868702	19272	4829	14443	2887974	100,67
м.Севастополь	...	...	...	...	...	...

¹ Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни реєстрації постійного місця проживання.

² Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

Держстат
Головне управління статистики у Чернігівській області

Довкілля Чернігівщини – 2014
Статистичний збірник

За редакцією Козар Тетяни Володимирівни

Відповідальна за випуск
Дубовик Світлана Григорівна

Підписано до друку 31.07.2015 № 06.2-04/127
Тираж 4 прим.

Головне управління статистики у Чернігівській області
вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна